

PLA ESTRATÈGIC DE MONTCADA I REIXAC

LA CIUTAT DEL DEMÀ

Índex

1	Declaració institucional	8
2	Presentació	12
3	Per què el Pla Estratègic?	16
4	Metodologia	20
5	Síntesi de l'anàlisi estratègica	30
6	El model de ciutat possible i desitjable	60
7	Les línies estratègiques i objectius del Pla	74
8	El pla d'acció, els 21 projectes	82
9	Fase d'impuls i seguiment	94
10	Annex. Participació	98
11	Annex. L'estratègia de la ciutat, en marxa	112
12	Comunicacions	130
13	Castellano. English	140

Declaració institucional

L'elaboració del Pla Estratègic de Montcada, si bé ha estat iniciativa de l'Ajuntament, vol ser, des dels seus inicis, un projecte compartit. Per aquest motiu es va presentar a la consideració de la Comissió Coordinadora aquesta proposta de Declaració:

“Que el Pla sigui com un instrument per expressar el compromís del conjunt de persones que constitueixen la Comissió Coordinadora amb el procés d'elaboració del Pla Estratègic. Però també com una via per expressar uns acords sobre els principis bàsics que han orientat l'elaboració del Pla.

Les persones i entitats sotasignades volem expressar el nostre suport al procés d'elaboració del Pla Estratègic de la ciutat.

Volem afirmar l'oportunitat d'aquesta iniciativa, des del convenciment que cal definir un projecte de futur per a Montcada i Reixac que orienti, en benefici de la ciutat, les importants actuacions previstes en el territori: la construcció de la línia de tren d'alta velocitat, la redefinició de la N-II, la recuperació mediambiental del riu Besòs... Són actuacions de gran impacte que constitueixen oportunitats de desenvolupament territorial i urbànic que cal aprofitar.

Però aquest Pla també és un projecte de futur per donar un nou impuls, des de la pròpia capacitat d'acció, a la cohesió social, el desenvolupament econòmic i l'articulació territorial de la ciutat.

Ha de servir per fer de Montcada i Reixac una ciutat que generi oportunitats per a tots els ciutadans i ciutadanes des de la formació i el treball; una ciutat de qualitat de vida quotidiana en els equipaments esportius i de lleure, en l'oferta comercial, en l'espai públic.

Ha de ser un projecte de futur que faci de Montcada una ciutat visible en el mapa metropolitana i que enriqueixi el mosaic que la història hi ha dibuixat de la personalitat de cadascun dels barris.

Els primers assentaments industrials, el desenvolupament de les obres de gran infraestructura i les migracions dels anys 60 han configurat la trajectòria de Montcada i Reixac d'aquest darrer segle. Però també ho ha fet la voluntat i l'esforç per millorar de les persones que formen part del municipi, organitzades en una multiplicitat d'associacions i entitats, que han anat creant respostes i iniciatives socials, culturals, esportives, lúdiques, educatives, polítiques... Són vies de compromís actiu per millorar la qualitat de vida dels barris i del conjunt de la ciutat.

Des d'aquesta trajectòria estem convençuts que hi ha un marge per construir el futur. És per això que volem iniciar el Pla Estratègic, expressant uns determinats accents per al desenvolupament de la ciutat”.

Comissió Coordinadora del Pla Estratègic
Montcada i Reixac, març de 2002

Presentació

▶ César Arrizabalaga Zabala
Alcalde de Montcada i Reixac

Tinc la satisfacció de presentar-vos la publicació del Pla Estratègic de Montcada i Reixac. Aquesta publicació recull els resultats d'un treball col·lectiu realitzat en els darrers dos anys per un conjunt de ciutadans i ciutadanes, entitats, associacions i institucions de Montcada i Reixac.

L'àrea metropolitana de Barcelona ha viscut i viu actualment importants canvis que afecten diferents àmbits del municipi: l'urbanisme, la cultura, la promoció econòmica, les infraestructures de transport, els equipaments, etc. Per tal d'orientar aquest procés de canvi, calia tenir clares les prioritats i principals orientacions de futur del municipi.

Apostar per l'elaboració d'un pla estratègic, com a instrument per definir un projecte global de desenvolupament del municipi, rigorós des d'un punt de vista tècnic i consensuat, era un important repte per a tothom.

Des de l'Ajuntament s'ha assumit el paper d'impulsor i coordinador d'aquest procés. La definició del model de desenvolupament futur ha volgut comptar amb la participació de la ciutadania. La voluntat del Pla ha estat aconseguir la complicitat de tots els agents socials i econòmics amb capacitat d'acció en el municipi. Puc afirmar amb satisfacció que ho hem aconseguit.

Una de les característiques del Pla ha estat la varietat i la imaginació en les propostes que ens han fet arribar les diferents persones

que hi han participat. Tanmateix, finalment han estat seleccionats un conjunt de 21 projectes de cadascun dels principals àmbits del Pla: les persones, l'economia i el territori.

M'agradaria posar de manifest també que el Pla Estratègic ha volgut des de l'inici tenir un reflex en la realitat territorial de Montcada i Reixac. En primer lloc, des de la realitat dels diferents barris del municipi i, en segon, des del reconeixement que la realitat econòmica i social de Montcada no s'entén sense tenir en compte la Regió Metropolitana de Barcelona.

La tasca de l'Ajuntament, que en cap cas no podem deixar de fer, és crear un entorn de col·laboració, promoure el debat, facilitar el desenvolupament d'una visió compartida sobre les prioritats, ajudar a aconseguir els recursos necessaris –siguin públics o privats– per tirar endavant aquells projectes que, entre tots, considerem prioritaris. L'eficàcia de les polítiques i l'acció del govern local depèn cada cop més de l'habilitat per aconseguir la màxima sinèrgia i coordinació entre els recursos, els coneixements i la capacitat d'acció d'una pluralitat d'agents –centres educatius, associacions, empreses, administració. I això és el que volem aconseguir amb aquest procés.

Confio plenament en la disposició de la ciutadania i del teixit associatiu, econòmic i polític per assumir aquest repte amb tota la responsabilitat que comporta. Estic totalment segur que assolirem l'èxit de poder dur a bon port el futur del nostre estimat municipi.

Finalment, vull agrair la seva aportació a totes i cadascuna de les persones que, amb la seva participació, han fet possible l'elaboració del primer Pla Estratègic de Montcada i Reixac.

➤ **Per què
el Pla
Estratègic?**

3

Per què s'ha dut a terme el Pla Estratègic de Montcada i Reixac?

Per iniciar un procés de reflexió i definir la ciutat que volem.

Cal definir quins han de ser els projectes i les accions prioritàries per fer de Montcada i Reixac una ciutat de qualitat de vida quotidiana que generi oportunitats per a tots els seus ciutadans i ciutadanes des de la formació i el treball i que enforteix l'espai cívic i el sentit de comunitat des de cada un dels barris. Ha de ser una ciutat urbanísticament cohesionada i visible en el mapa metropolità des de la seva pròpia identitat.

Per definir un projecte de futur des del present.

El procés d'elaboració del Pla ha estat el marc de reflexió, d'anàlisi i de proposta per abordar amb audàcia i intel·ligència aquests reptes. Perquè el futur, cal construir-lo des d'avui.

Per promoure un procés de participació, perquè entre tots fem la ciutat.

És convenient poder contribuir a definir i a fer possible aquest projecte des del moviment veïnal, les entitats culturals, l'esport, l'educació, l'acció social, el comerç, la indústria, els sindicats, els partits polítics i les administracions públiques.

Per iniciar una nova forma de governar.

Cal governar en un clima de consens i participació col·lectiva i orientat cap a la gestió estratègica del municipi.

Estem en una època de canvis molt ràpids i profunds. La vida econòmica, social i familiar ve modificada per la revolució tecnològica, per la globalització, pels nous patrons demogràfics i per les noves formes organitzatives. Aquests canvis comporten noves formes de viure, de relacionar-se, de treballar, de generar riquesa i ens exigeixen un repte de creativitat i la disposició per fer les coses de manera diferent.

Els importants canvis que s'estan produint en el context metropolità, català i internacional afecten i afectaran d'una forma o altra el municipi.

Montcada i Reixac es troba actualment en un moment molt important de la seva història en què pot deixar-se portar per les inèrcies dels entorns o bé, de forma consensuada, dibuixar un futur desitjable.

Segons la dita de Sèneca: "No hi ha vents favorables per a aquells que no saben cap a on volen navegar". Amb l'elaboració del Pla Estratègic, Montcada i Reixac vol dotar-se'n de la carta de navegació: ha volgut definir la ciutat possible i desitjable i els projectes claus per construir-la.

A continuació us presentem un resum de les principals etapes i documents elaborats pel Pla Estratègic ordenats per fases i etapes cronològiques.

Metodologia

4

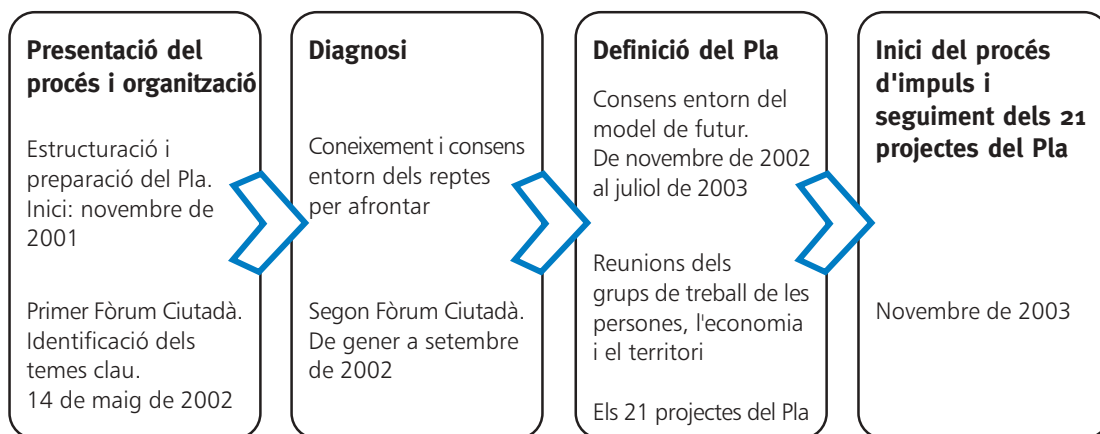

El procés d'elaboració del Pla Estratègic ha seguit la metodologia contrastada i rigorosa de la planificació estratègica.

S'ha definit la ciutat possible i desitjable i s'han determinat aquells projectes claus per construir-la. En aquest procés tots els ciutadans i ciutadanes i els agents socials i econòmics amb capacitat d'acció han pogut participar i dir-hi la seva.

El Pla s'ha dut a terme en quatre grans fases que passem a detallar a continuació.

▶ Quatre grans fases del Pla Estratègic

1 Presentació del procés i organització. Identificació dels temes clau

Durant aquesta fase es van constituir els principals òrgans participatius del Pla, es va donar a conèixer el projecte a la ciutat i es va dur a terme, d'una forma molt participativa, una primera exploració dels temes estratègics, els principals reptes que el municipi ha d'afrontar. Per canalitzar la participació, es va fer el següent disseny d'òrgans de participació:

› **La Comissió Coordinadora.** Està formada per persones representants o representatives dels diferents àmbits del municipi (econòmic, cultural, social, educatiu, associatiu, Administració...). La Comissió és qui assumeix el lideratge i la direcció del procés i és qui aprova formalment els documents que constitueixen el Pla.

› **Fòrum Ciutadà.** Està format per representants d'entitats, institucions, empreses i ciutadans que volen conèixer i aportar les seves reflexions al procés.

› **Comissions tècniques de treball.** Estan formades pels principals agents, experts, membres d'entitats i associacions, responsables polítics i tècnics del projecte i ciutadans. La seva funció és participar en la diagnosi i en l'elaboració de propostes d'objectius i accions del Pla Estratègic, i també participa en la prioritització de les propostes i les línies estratègiques.

El següent quadre resumeix les principals característiques de cadascun dels òrgans del Pla.

Òrgan	Qui en forma part ?	Què ha fet ?	Com ?
Comissió Coordinadora	Representants d'institucions i entitats i persones d'especial rellevància al municipi.	Ha assumit el lideratge i la coordinació del procés. Aprova formalment els documents que constitueixen el Pla.	S'ha reunit 8 cops al llarg del procés (i al principi de cada etapa).
El Fòrum Ciutadà	Obert a tots els ciutadans de Montcada i a representants d'entitats, associacions, institucions i empreses que vulguin conèixer i aportar les seves reflexions al procés.	Ha validat els documents que constitueixen el Pla. Aporta reflexió i coneixements al procés d'anàlisi i proposa mesures i projectes (participa en les comissions de treball).	Es reuneix en cada una de les fases. 1r Fòrum: s'hi varen recollir 103 aportacions. Van assistir-hi 200 persones. 2n Fòrum: l'assistència va ser de 250 persones.
Comissions de treball. Les Persones. El Territori. L'Economia.	Obertes a tots els ciutadans de Montcada i a representants d'entitats i associacions. Presidides per un coordinador, membre de la coordinadora, i amb el suport de tècnics de l'Ajuntament.	Validen la diagnosi del Pla. Proposen mesures i objectius per al Pla. Realitzen una primera prioritització de mesures.	Es reuneixen 2-3 cops al final de la fase de diagnosi i durant la fase de redacció d'objectius. Han fet el següent nombre d'aportacions: El Territori, 101; Les Persones, 56, L'Economia, 55.

En aquesta primera fase del Pla s'ha dut a terme **un procés de reflexió inicial per definir la ciutat que volem**.

Plegats s'han definit quins són els projectes i les accions prioritàries per fer de Montcada i Reixac una ciutat de qualitat de vida quotidiana que genera oportunitats per a tots els seus ciutadans i ciutadanes des de la formació i el treball i que enforteix l'espai cívic i el sentit de comunitat des de cadascun dels barris: una ciutat urbanísticament cohesionada i visible en el mapa metropolità des de la seva pròpia identitat.

El primer Fòrum Ciutadà

El primer Fòrum Ciutadà es va fer el 14 de maig de 2002 i va ser la primera gran reunió participativa. Va servir per donar a conèixer el Pla Estratègic a la ciutadania i, sobretot, per identificar de forma participativa una primera relació de punts clau per donar resposta als reptes plantejats pel municipi.

Les reflexions i aportacions identificades al Fòrum van constituir temes d'estudi i d'anàlisi que es van desenvolupar durant la resta de treballs del Pla.

Després de les propostes presentades per membres de la Comissió Coordinadora, es va obrir un torn tancat de paraules, on ciutadans i ciutadanes van poder expressar noves propostes i reflexions a tenir en compte en el procés d'elaboració del Pla.

Seguidament es va demanar als assistents al Fòrum que manifestessin el seu nivell d'acord o desacord amb les propostes presentades pels membres de la Comissió Coordinadora. A la sortida de la sala es van col·locar uns murals amb totes les propostes presentades i els assistents enganxaven un gomet de color verd a les propostes amb les quals estaven més d'acord (cada persona tenia 2 gomets).

També hi havia uns murals on es podien aportar noves propostes i on els assistents van poder suggerir qüestions que creien importants per al futur de la ciutat i que, des del seu punt de vista, s'havien de tenir en compte en el procés d'elaboració del Pla.

El Fòrum va comptar amb una assistència molt nombrosa i diversa. Per tal que tots els ciutadans i ciutadanes poguessin participar-hi i seguir la dinàmica del Fòrum, es va instal·lar una pantalla de televisió a la planta baixa de l'Auditori. Les persones que van seguir el Fòrum des de la pantalla també van participar en el torn de paraules i en l'aportació de noves propostes al mural.

Finalment, després d'un petit refrigeri, s'hi van donar a conèixer les propostes amb les quals els assistents estaven més d'acord, és a dir, aquelles que havien tingut més gomets, i hi van quedar exposades les noves propostes per tal que tothom pogués conèixer les noves aportacions que s'hi van presentar.

Al primer Fòrum Ciutadà assistiren 200 persones.

2 Diagnosi. Per elaborar les anàlisis que fonamentaran el procés de planificació i per obrir un procés de participació per aprofundir i consensuar les línies estratègiques

On som? Com estem? Cap a on volem i podem anar? Aquestes són les qüestions fonamentals per plantejar-se el futur i a les quals donen resposta els documents elaborats a la diagnosi.

Per respondre aquestes preguntes s'ha dut a terme una exhaustiva anàlisi de la situació del municipi des d'un punt de vista socio-demogràfic, del territori i de l'economia. És a dir, una anàlisi de la pròpia situació interna del municipi.

També, tal com és preceptiu, la diagnosi del Pla ha emmarcat Montcada i Reixac en l'entorn territorial que més directament l'afecta i ha tingut en compte els canvis socials i econòmics que s'estan produint arreu i la repercussió local.

La participació durant la diagnosi

Durant la fase de diagnosi s'han fet entrevistes en profunditat als membres de la Comissió Coordinadora, a més de diferents representants del món econòmic i social de Montcada i Reixac, que han estat la base per elaborar el document d'anàlisi qualitativa sobre la situació actual de la localitat.

Al segon Fòrum Ciutadà, celebrat al Casino de Terra Nostra el 26 de novembre de 2002, es van presentar les principals conclusions en relació amb la diagnosi del pla i del model de municipi proposat.

La profunda anàlisi feta pel Pla Estratègic ha permès posar sobre la taula els principals problemes com a ciutat i definir el camí de futur.

3 Definició del Pla: línies, criteris, objectius i projectes

Durant aquesta fase es va concretar la definició del Pla d'acció. Es va dur a terme de forma participada la recollida i prioritització dels objectius i els projectes que han concretat cadascuna de les línies estratègiques per mitjà del treball en comissió als tres grans àmbits de treball: les persones, l'economia i el territori.

Aquesta fase va cloure amb la presentació dels 21 projectes que conformen el Pla d'acció.

La participació durant la fase de definició d'objectius i prioritització: les comissions de treball

En aquesta fase, la participació s'ha organitzat sobretot a partir del treball de tres comissions i de la Coordinadora. Totes aquelles persones que, com a representants d'alguna entitat o a títol individual, han volgut aportar les seves reflexions, perspectives i propostes, han pogut participar en aquestes reunions.

Aquestes trobades han permès aprofundir en l'anàlisi realitzada per l'equip tècnic. És a dir, tothom, des de la informació que disposa, ha pogut aportar i enriquir aquesta anàlisi i, sobretot, concretar en propostes i mesures, com es pot realitzar el projecte de ciutat que volem per al futur, i finalment prioritzar aquestes mateixes propostes.

Comissió	Reunions	Inscrits	Aportacions recollides	Assistents
Les persones	2	49	56	1a reunió 24 2a reunió 26
El territori	2	46	101	1a reunió 25 2a reunió 14
L'economia	2	26	55	Reunió comerç 56 Dinar empresaris 150
TOTAL	6	121	211	295 persones

El Pla és en tot moment un procés de reflexió, obert i participatiu. S'ha realitzat un important esforç per involucrar tots els col·lectius ciutadans de Montcada i Reixac.

Cal assenyalar també que dins de les reunions sectorials de l'àmbit de l'economia s'ha dut a terme una reunió amb els empresaris del municipi, i una altra amb representants del món sindical. Cal destacar que per primer cop s'ha aconseguit l'assistència de representants empresarials de tots el polígons industrials i de totes les branques productives. L'assistència a la reunió-dinar amb els empresaris va ser de 150 persones.

Finalment, cal assenyalar el gran nombre de propostes rebudes a les comissions de treball del Pla. Els montcadencs i montcadenques que hi han assistit han realitzat un total de 211 propostes que constituïran el nucli inicial del que seran els projectes del Pla Estratègic.

La prioritització realitzada per les persones de les comissions ha servit per orientar en la definició dels projectes que constitueixen el Pla d'acció.

4 Inici del procés d'impuls i seguiment del Pla

Aquesta fase s'inicia amb l'elaboració de les 21 fitxes del Pla d'acció i amb el compromís per impulsar la realització dels projectes.

➤ **Síntesi de
l'anàlisi
estratègica**

5

Apunts sobre el model de ciutat possible i desitjable

La diagnosi del Pla, tal com la metodologia de la planificació estratègica exigeix, té com a principal objectiu respondre a la pregunta de Com es troba el municipi de Montcada? (en els diferents vessants estudiats, socialment, econòmicament i territorialment).

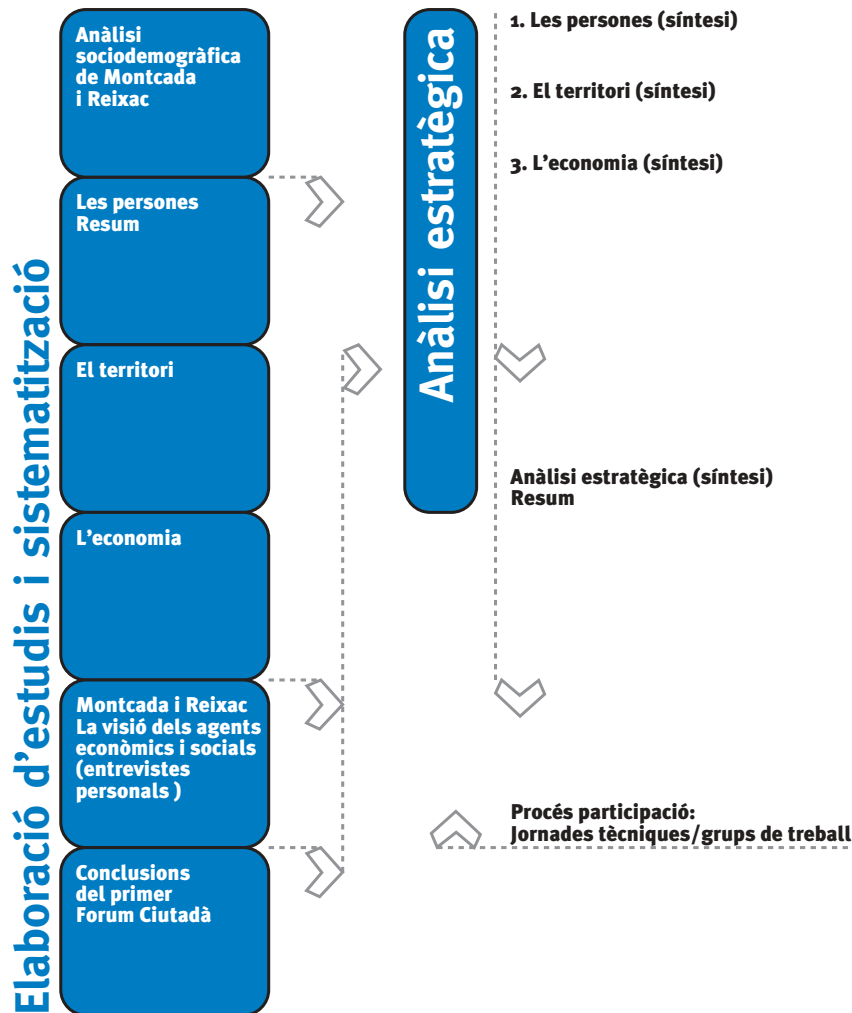
Per respondre aquesta pregunta es va dur a terme una exhaustiva anàlisi de la situació del municipi des d'un punt de vista socio-demogràfic, del territori i de l'economia. És a dir, una anàlisi interna.

També tal com és preceptiu, la diagnosi del Pla ha emmarcat el municipi en l'entorn territorial que més directament l'afecta: la Regió Metropolitana de Barcelona, la comarca del Vallès Occidental i el conjunt de Catalunya. És el que s'anomena anàlisi dels entorns.

El conjunt de documents elaborats que conformen l'anàlisi estratègica és el següent:

Elaboració de l'anàlisi estratègica

On som? Cap on anem? Com estem?
(Primera fase d'elaboració del Pla)

L'anàlisi ha permès realitzar una radiografia de la situació actual de Montcada i Reixac i preveure cap on poden anar les necessitats de la població en el propers anys.

Finalment, també cal assenyalar que l'elaboració de la diagnosi del Pla es va plantejar des d'una doble perspectiva metodològica tenint en compte les fonts d'informació: primer, des d'un punt de vista quantitatiu, incorporant totes les fonts estadístiques a l'abast i segon, des d'un punt de vista qualitatiu, a partir de les

entrevistes en profunditat realitzades a persones amb coneixements específics sobre el municipi.

A continuació, es presenta un resum de les principals conclusions de tots els documents de la diagnosi.

Resum executiu

- 1.** Històricament, el desenvolupament del municipi ha anat molt caracteritzat per dos elements: un desenvolupament urbà molt condicionat pel tàndem industrialització–immigració dels anys 50 a 70 i una forta concentració d'infraestructures i equipaments derivats de la proximitat a la Ciutat Comtal i la seva posició d'accés o "embut" d'entrada al Pla de Barcelona des dels dos Vallès.
- 2.** A les divisions territorials naturals –riu Besòs, rieres de Sant Cugat i Ripoll, turó de Montcada–, s'han afegit les barreres que han suposat la xarxa viària i ferroviària. Dels quatre nuclis històrics, Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra i Montcada, el municipi s'ha anat configurant en 10 nuclis de població. Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra, Montcada, La Ribera, Can Pomada, Reixac-Vallencana, Font Pudenta, Can Cuiàs i Carrerada.
- 3.** Al territori trobem 3 grans infraestructures viàries (C-58, C-17, C-33), 3 línies ferroviàries (Manresa, França i Vic) i 6 estacions de RENFE, i grans equipaments metropolitans (cementiri de Collserola, incineradora, Ecoparc 2). La contribució de Montcada al funcionament de l'àrea de Barcelona és, doncs, molt important.
- 4.** Els costos d'aquesta contribució per a la ciutat han estat i són també molt elevats. Tant en termes de qualitat urbana (fragmentació, dificultats de mobilitat interna, baixa qualitat ambiental) com de projecció i imatge del municipi.
- 5.** La localització –connectivitat i proximitat amb Barcelona ciutat– ha constituït i constitueix al mateix temps un avantatge clau, tant per l'atracció d'activitat econòmica (i per tant d'ocupació), com per a atreure residents.
- 6.** En aquest sentit, cal destacar que la presència dels polígons industrials com els de Pla d'en Coll o la Ferreria, caracteritza i singularitza Montcada i Reixac com una centralitat ocupacional –fonamentalment industrial– en el context metropolità.

7. Amb perspectiva de futur, l'evolució de les dinàmiques de població de Barcelona –els canvis residencials que es produeixen a l'interior de la regió metropolitana–, la major preocupació per a la qualitat de l'entorn territorial i per a la integració de les infraestructures al seu pas per les ciutats, constitueixen oportunitats clau per configurar un nou posicionament de la ciutat en el territori: de perifèria de Barcelona a “nova centralitat” de la Regió Primera. De ciutat de pas a punt de trobada.

8. Les oportunitats que es deriven d'aquest nou posicionament i d'alguns dels grans projectes previstos –per exemple, els canvis en les configuracions de les infraestructures d'accés– poden permetre a Montcada fer un gran salt qualitatiu important. A títol d'exemple, podem destacar, la primera etapa de sanejament i urbanització del riu Besòs o la cobertura del TAV al seu pas per la ciutat.

9. Però aquestes dinàmiques han d'anar acompanyades per actuacions decidides que constitueixin un impuls real en la modificació de la configuració històrica del municipi i que incideixin en algunes de les variables més crítiques (per exemple, el perill de degradació d'alguns barris, o els nivells de formació).

▶ Cosme Oriol, Pere Oliva, Flor López, Cristina Calderero, Teresa Gallego i Jaume Alcázar. Fòrum ciutadà, maig de 2002

10. La disponibilitat de sòl –per exemple, el sòl alliberat de les grans infraestructures, la coexistència de sistemes naturals amb els urbans (Collserola i Serralada de Marina), són actius importants per fonamentar aquest canvi; superant els principals dèficits actuals a partir d'un nou desenvolupament urbà que permeti lligar i cohesionar el municipi i donar resposta a les exigències de qualitat de vida dels ciutadans.

11. Al mateix temps, la disponibilitat de sòl i els avantatges de localització fan raonable pensar també en la capacitat de Montcada per mantenir, atreure i desenvolupar una indústria mitjana, avançada, no contaminant i amb capacitat per crear ocupació i per generar efectes sobre tota la base econòmica de la ciutat.

12. La idea central de la diagnosi que presentem és que hi ha marge per fer de Montcada i Reixac una ciutat atractiva per invertir-hi i per viure-hi, socialment cohesionada, econòmicament dinàmica, i integrada en el seu territori.

13. I que hi ha accions i projectes en marxa que ja apunten i són avenços en aquesta direcció.

▶ Idees força de l'anàlisi estratègica

1 Montcada i Reixac: una localització estratègica en el context metropolità

1. El desenvolupament de Montcada i Reixac ha anat caracteritzat per dos elements: un desenvolupament urbà molt condicionat pel tàndem industrialització: immigració dels anys 50 i una forta concentració d'infraestructures i equipaments derivats de la proximitat a la ciutat de Barcelona i la seva posició d'accés al Pla de Barcelona des dels dos Vallès.

2. La contribució de Montcada en el funcionament de la ciutat real –en termes d'infraestructures i equipaments– és molt important.

3. Els costos en termes de qualitat urbana –fragmentació, dificultats de mobilitat interna, baixa qualitat ambiental, imatge– han estat i són també molt elevats.

3.1. Les barreres que configuren les diferents vies d'accés viàries i ferroviàries que connecten el Pla de Barcelona amb el Vallès s'han afegit a les que són les barreres territorials naturals del municipi –el Turó de Montcada i els rius Besòs, Ripoll i la riera de Sant Cugat.

3.2. Com a resultat, el municipi ha quedat constituït per 10 nuclis de població ben diferenciats i amb dificultats de connectivitat interna: Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra, Montcada, La Ribera, Can Pomada, Reixac-Vallençana, Font Pudenta, Can Cuiàs i Montcada Nova.

3.3. Aquest és el municipi de l'Àrea Metropolitana que ha de suportar un major volum de trànsit diari de pas en el seu terme. Diàriament, hi circulen 273.738 vehicles.

4. Actualment, però, la major preocupació per la qualitat de l'entorn territorial metropolità, la major sensibilitat per la integració de les infraestructures al seu pas per les ciutats, pot permetre un canvi qualitatiu en què ha estat la configuració històrica del municipi.
5. Com a grans actuacions infraestructurals destaquem: la construcció de vies externes de comunicació –connexió entre la C-58 i la C-17 i el soterrament de la línia ferroviària de França.
6. Aquestes grans actuacions –canvis de configuració d'accessos, soterrament de traçats ferroviaris...– poden tenir un gran efecte no només sobre el conjunt de la ciutat, sinó sobre els barris en els quals incideixen. Permeten posar en joc grans buits urbans, disposar de més dotacions al servei i poden facilitar la vertebració urbana del municipi.
7. En el mateix sentit, cal contemplar les actuacions previstes sobre les lleres des Besòs. La coexistència dels espais naturals amb els urbans constitueix una de les grans fortaleces de la ciutat.
8. Així mateix, l'evolució de les dinàmiques urbanes de Barcelona –els moviments residencials que es produeixen a l'interior de la pròpia Regió Metropolitana– també constitueixen una oportunitat important, en tant que poden permetre redimensionar i cohesionar la ciutat.

▶ Carrer Conca (La Ribera)

2 L'evolució de les dinàmiques urbanes de Barcelona i els canvis infraestructurals previstos: una oportunitat per a un creixement cohesionador

9. El transvasament de població entre municipis de la Regió Metropolitana de Barcelona –per accedir a un primer habitatge o millorar el que ja es té– constitueix un fenomen creixent i molt característic de l'evolució social i territorial dels darrers anys.

10. Els moviments predominants són “de dins cap a fora” –del centre a la perifèria– i “de dalt cap a baix” –dels municipis grans cap als petits– i responen a dues motivacions: accedir a un primer habitatge o millorar el que ja es té.

10.1. Les migracions que responen a la recerca d'un primer habitatge són protagonitzades bàsicament per adults joves de menys de 30 anys de tots els estrats socials, en procés d'emancipació i/o formació d'una nova llar. S'originen bàsicament a Barcelona i a les altres ciutats grans del seu entorn que no disposen d'oferta suficient i adequada a les possibilitats econòmiques d'aquest segment de la població.

10.2. Les migracions motivades per un desig de millora de l'habitatge actual i el seu entorn urbà estan protagonitzades bàsicament per famílies ja formades (constituïdes per adults d'entre 30 i 40 anys, acompanyades dels seus fills) de nivell socioeconòmic alt o mitjà-alt. Tenen per origen sobretot Barcelona i per destinació els municipis normalment de volum mitjà o petit, que disposen d'oferta residencial en zona de qualitat ambiental i baixa densitat

10.3. Els municipis receptors són bàsicament els de volum mitjà i de nivell socioeconòmic mitjà o mitjà-baix, amb una oferta important d'habitatge protegit i de preu taxat.

11. Les migracions que tenen tant el seu origen com la seva destinació l'interior de la Regió Metropolitana de Barcelona són el principal component del creixement demogràfic experimentat per 9 de cada 10 municipis que la formen.

12. Aquests moviments s'han intensificat en els darrers anys. Si l'any 1995, un 30% de la població metropolitana havia canviat d'habitatge i un 9% de municipi durant els 15 anys anteriors, l'any 2000 aquests percentatges s'incrementen fins al 35 i l'11,8% respectivament.

13. Montcada i Reixac participa amb molta intensitat en aquestes dinàmiques essent al mateix temps receptor i emissor de població: atrau població de Barcelona i Santa Coloma. Però alhora, veïns de Montcada marxen cap a municipis com Ripollet, Cerdanyola, Santa Perpètua, Mollet i La Llagosta.

13.1. La major part dels nous residents provenen de Barcelona i Santa Coloma de Gramenet –per proximitat, preu dels habitatges i xarxa de comunicacions.

13.2. Al mateix temps, es constata que veïns de Montcada marxen a municipis de característiques sociodemogràfiques similars, com ara Ripollet i Cerdanyola –també Santa Perpètua, Mollet i La Llagosta. Ho fan per oferta de serveis i de qualitat de vida i el preu de determinades tipologies d'habitatges.

13.3. En els darrers cinc anys (1997-2002), s'han enregistrat al municipi un total de 7.662 altes padronals. Però en el mateix període més de 5.000 montcadencs i montcadenques han pres la decisió d'empadronar-se en un altre municipi. S'han enregistrat 5.150 baixes padronals.

13.4. Com a conseqüència d'aquests canvis, un de cada quatre residents fa menys de cinc anys que viu al municipi. La construcció d'un sentit d'identitat, de "punts d'ancoratge" per a la població nouvinguda, constitueix un repte per a la ciutat.

Si bé la població ha crescut en els darrers anys, ho ha fet amb un ritme molt més atemperat que els municipis del mateix entorn. Montcada i Reixac disposa de sòl per sostenir un creixement ordenat en els propers anys.

14. Mentre que per exemple Cerdanyola o Mollet del Vallès gairebé dupliquen la seva població en aquest període (1975-2001), Montcada i Reixac passa de 23274 habitants l'any 1975 a 28.714 l'any 2001.

15. El creixement del municipi, com en la gran majoria de la Regió Metropolitana, està vinculat a l'atracció de residents de ciutats veïnes i ve condicionat per l'oferta d'habitatges existents.

16. En el darrer període –1996-2001– s'ha produït una considerable acceleració del creixement poblacional vinculat a la nova oferta d'habitatges.

17. En el període de 1996 a 2002 s'han construït 3.665 nous habitatges, i la població ha augmentat en 3.175 persones. La hipòtesi de màxim creixement se situa en 37.000 habitants l'any 2010.

18. Montcada disposa d'una oferta de sòl residencial important en el context metropolità que li permet plantejar-se una opció per al creixement, tant per satisfer la demanda interna de la població com per atreure residents de municipis de l'entorn.

18.1. Montcada té una superfície de 23,3 km², dels quals una quarta part està ocupada per sòl urbà. La major part del municipi està ocupada per superfícies forestals, 9,8 km².

18.2. Al sòl residencial disponible actualment s'hi ha d'afegir el sòl que actualment ocupen les infraestructures de transports i les indústries situades en el nucli urbà, i que poden ser traslladades o soterrades.

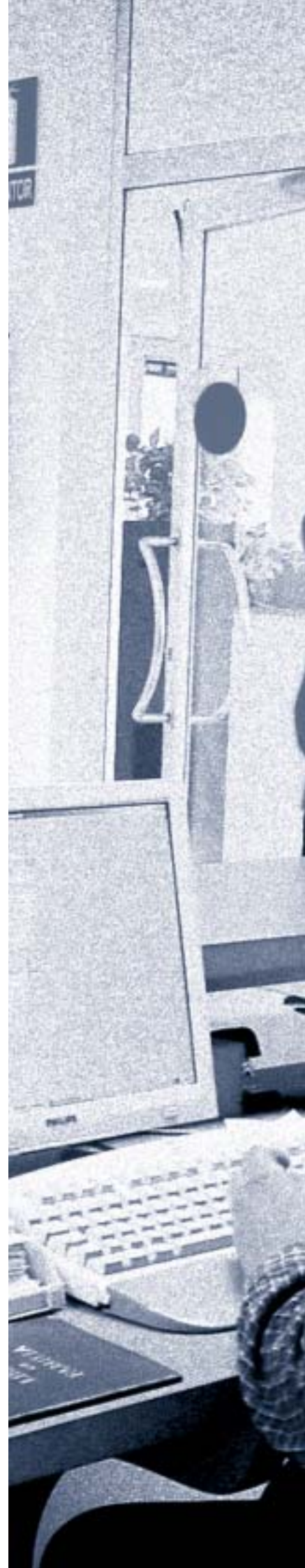
18.3. Estan en marxa diferents projectes i plans d'actuació urbanística de caràcter residencial i industrial: l'anomenat MC-5, a la zona de Mas Rampinyo, on està previst que es construeixin un total de 1.786 habitatges, dels quals uns 300 gaudiran d'algun tipus de protecció oficial.

18.4. Si les circumstàncies que han permès un important creixement de població en els darrers anys es mantenen, pel que fa al creixement natural i migratori, la població podria situar-se al voltant dels 37.000 habitants l'any 2010.

La qualitat de l'entorn urbà i les actuacions sobre el parc d'habitatges: claus per a l'atractivitat residencial i la cohesió social.

19. El desenvolupament urbà de Montcada ha estat molt condicionat per la forma en què es van produir els creixements residencials en la dècada dels seixanta: un creixement residencial amb uns nivells d'urbanització i de serveis molt baixos, poca qualitat urbana i un dèficit generalitzat de dotacions d'espais lliures i equipaments.

20. Tot i les importants actuacions realitzades en els darrers anys –dotació d'espais públics, millora de la vialitat, dotació d'equipaments– cal continuar avançant en la qualitat del marc físic en el qual es desenvolupa la vida ciutadana com a premissa per millorar la qualitat de vida dels habitants.

21. Més enllà de donar continuïtat a un conjunt d'actuacions de petita escala, hi ha alguns sectors o barris de la ciutat que requereixen intervencions urgents, si es vol evitar que es produeixi un procés de degradació física i social important –Can Sant Joan o La Ribera.

21.1. Aquests sectors presenten greus dèficits d'estructura i d'urbanització i sobretot amb unes condicions d'habitatge molt precàries, fruit en alguns casos de l'autoconstrucció.

21.2. La millora de la seva connectivitat amb la resta de la ciutat és clau per no agreujar-ne l'aïllament. En aquest sentit, les actuacions realitzades a Can Sant Joan són estratègiques, així com el futur trasllat de la Valentine.

L'entorn natural de Montcada i Reixac: una riquesa a descobrir.

22. La qualitat ambiental, i sobretot la percepció que els ciutadans tenen sobre la qualitat ambiental, constitueix un altre repte.

22.1. La imatge del municipi ha estat associada a problemes mediambientals. Tot i que els indicadors han millorat en els darrers anys, encara es manté una percepció negativa en la ciutadania que sovint ja no correspon a la realitat.

22.2. Com a aspecte positiu, hem d'assenyalar que aquests problemes han facilitat una important sensibilitat i consciència ambiental de la població. El tancament de la incineradora i la propera obertura de l'Ecoparc 2 és una oportunitat única per donar un nou impuls a aquesta cultura de respecte al medi ambient i de preocupació per la sostenibilitat.

22.3. La qualitat de l'aigua del riu Besòs ha millorat molt en els darrers anys, han desaparegut problemes relacionats amb les olors que tantes molèsties van causar en el passat.

22.4. Tot i aquests importants avenços, cal millorar encara més la qualitat de les aigües atès que la qualitat tant del Besòs com del Ripoll al seu pas pel municipi són de les més baixes d'entre tots els rius de Catalunya –mesurades en ISQA.

23. Montcada té en el seu territori 9,8 km² de bosc. La coexistència dels sistemes naturals amb els urbans suposa un element fonamental per respondre a les exigències de qualitat de vida dels ciutadans i, alhora, ofereix importants potencialitats en el desenvolupament d'activitats econòmiques, educatives i de lleure.

24. La regeneració de les lleres Besòs i del Ripoll pot aportar aspectes de canvi significatiu en aquesta imatge, i constituiria un element d'articulació dels diferents barris, amb unes potencialitats importants d'ús ciutadà.

3 Noves necessitats i reptes per a la cohesió social (serveis a la infància, serveis d'atenció a la gent gran) i noves demandes de qualitat de vida (accés a la cultura, a la pràctica esportiva...)

25. Montcada té una població més jove que la del conjunt de l'àmbit metropolità i de Catalunya i es preveuen increments de població infantil i juvenil en els propers anys.

26. El nombre de matrimonis que s'estableix al municipi ha augmentat de forma considerable en els darrers 5 anys. De forma coherent, el nombre de naixements també tendeix a augmentar.

26.1. L'evolució de les formes de convivència familiar segueix les pautes generals de Catalunya. La família tradicional està sent substituïda per tota una varietat de tipus familiars i relacions interpersonals que defineixen i creen noves necessitats. S'incrementen les famílies monoparentals –amb un augment notable de divorcis i separacions, les parelles d'un sol sexe i parelles amb fills de matrimonis anteriors.

26.2. A Montcada trobem un percentatge de famílies amb fills superior al conjunt de Catalunya i unes taxes de natalitat també superiors.

27. El perfil dels nous residents comporta i comportarà increments de població infantil i juvenil en els propers anys.

27.1. Els anys 1999 i 2000 el nombre anual és de 200 matrimonis, xifres que no es coneixien des de la dècada dels setanta. L'any 2000, la taxa de natalitat de Montcada es situava per sobre de la taxa de natalitat catalana (10,3) i de l'Estat (9,91).

28. Es constata també un augment de les llars on hi resideix no-més una persona a conseqüència de l'augment de les separacions i dels divorcis i també del progressiu envelliment de la població.

Aquest fet és també un important factor de vulnerabilitat social.

28.1. Les mares soles amb fills representen el 7,1% del total de nuclis de convivència. En termes absoluts, l'any 1996 hi havia 628 famílies en les quals el cap de família era una dona.

29. Es produeix també un procés d'envelliment de la població, tot i que aquest és un municipi més jove que el conjunt de l'àmbit metropolità i de Catalunya.

29.1. Igual com passa a tot Catalunya i l'Àrea Metropolitana, la població està envellint. Però la proporció de persones més grans de 65 anys respecte els menors de 15, era l'any 1996 del 78,18%, similar a la del conjunt de la comarca del Vallès Occidental (77%). És força inferior a la del conjunt català, que era de 110 persones més grans de 65 anys per cada cent menors de 15.

30. En un futur immediat es preveu un increment del nombre de residents de més de 64 anys. Les generacions properes a l'edat de jubilació (55-59 i 60-64) són força nombroses. La població de persones d'aquestes edats augmentarà notablement.

31. L'anticipació de l'edat de la jubilació i l'increment de l'esperança de vida comporten, però, també una major disposició de temps lliure que es pot canalitzar positivament i activament en benefici de la persona i de la societat en general.

31.1. També, però, hem de destacar que els principals problemes que es perceben són conseqüència de la pèrdua progressiva d'espai social –escassetat de papers i activitats que se'ls atribueixen, jubilació, creixement de la solitud...

31.2. A aquesta situació s'afegeix el vessant econòmic força més debilitat que quan eren actius.

32. L'increment de l'esperança de vida significa també un creixement de l'índex de sobreenvelliment, de l'increment d'un sector de població gran –majoritàriament dones– en situació de dependència i precarietat econòmica, social, física i psicològica.

32.1. Els montcadencs i montcadenques que se situen per sobre dels 75 anys són 1.843.

32.2. L'increment d'un sector de població gran en situació de dependència i precarietat econòmica, social, física i psicològica exigirà un augment important dels recursos d'atenció social i sanitària i millorar-ne la coordinació.

32.3. A Montcada i Reixac un 60% de les persones d'entre 75 i 84 anys són dones, percentatge que se situa ja en més d'un 67% per a la població de més de 85 anys. Les conseqüències socials d'això són importants perquè un alt percentatge d'aquestes dones són vídues que han de mantenir-se amb l'escassa quantia de les seves pensions.

És fonamental un esforç per millorar els nivells de formació de la població.

33. Tot i la millora del nivell d'estudis de la població en els darrers anys, els nivells de formació de Montcada i Reixac són més baixos que en el conjunt de la Regió Metropolitana de Barcelona i constitueixen un factor important de vulnerabilitat social.

33.1. Tot i haver millorat el nivell d'estudis de la població en els darrers anys, el municipi presenta nivells d'estudi substancialment més baixos que la resta del Vallès Occidental i de Catalunya.

33.2. Les diferències en els nivells d'instrucció per barris són força significatives.

33.3. L'any 1986, només el 2,8% de la població major de 10 anys tenia estudis universitaris (títol mitjà o superior), percentatge que deu anys més tard gairebé es multiplica per dos, passant a representar un 5,2% de la població.

33.4. Pel que fa a les dones, les diferències són encara més notables: mentre que la taxa d'aturades de les titulades

superiors l'any 1996 era d'un 12,3%, la taxa d'atur de les dones que declaraven tenir com a màxim nivell d'instrucció la 2a etapa de l'EGB gairebé es multiplicava per quatre.

34. D'aquest anàlisi es desprèn ja una primera relació de qüestions que esdevenen claus per a la cohesió social del municipi: el suport a famílies i serveis d'atenció a la infància, l'educació per als joves i la transició educació i treball, l'atenció a la gent gran amb problemes de dependència econòmica, social i sanitària, i accions integrades en els barris més vulnerables.

També cal donar resposta a les noves exigències de qualitat de vida de la població: accés a l'oci, a la cultura, a l'esport...

35. La manca d'una oferta lúdica i d'oci i les pròpies facilitats de mobilitat comporten que la gent jove marxi de la ciutat per trobar aquests serveis.

35.1. Es destaca com un dels principals punts febles la manca d'oferta d'oci especialment orientat al jovent. No hi ha cinema, per exemple, ni una zona on es concentri l'oci.

35.2. Amb perspectiva de futur, és especialment important, per exemple, el projecte a l'antic club d'Aismalibar.

36. L'oferta d'equipaments i serveis culturals també és feble –la construcció d'una nova biblioteca, teatre i sales d'exposicions i concerts són les principals demandes ciutadanes.

37. L'oferta d'equipaments i serveis esportius es configura clau per donar resposta a aquestes noves exigències de qualitat de vida de la població. Hi ha projectes en marxa que ja suposen un avenç en aquesta direcció.

37.1. Montcada ha estat, tradicionalment, un poble amb una forta tradició esportiva. Són moltes les entitats que, des de fa molts anys, promocionen l'esport a nivell federatiu i escolar des de la iniciació fins a la competició.

37.2. L'Ajuntament ja ha definit les línies d'actuació necessàries per fer de l'esport un actiu important per a Montcada. Destaquem les noves dotacions de serveis i equipaments i les accions de remodelació dels existents, les actuacions per adaptar els equipaments esportius dels centres docents per a la pràctica esportiva de competició i de lleure i l'adequació d'espais naturals –projecte de zones fluvials– per a la pràctica de l'esport i el lleure.

4 La construcció d'un sentit d'identitat compartit, una imatge de ciutat renovada, un nou dinamisme cívic

Un de cada quatre residents a Montcada i Reixac en l'actualitat ha arribat al municipi en els darrers cinc anys: l'enfortiment dels "punts d'ancoratge", un repte per a la ciutat.

38. Un de cada quatre residents en l'actualitat ha arribat al municipi en els darrers cinc anys.

39. Això és especialment important –però difícil– en un moment en què les pautes de mobilitat –es viu en un lloc, es treballa en un altre, es compra en un altre–, dilueixen la importància del territori com a eix de referència.

39.1. En els anys noranta i en el conjunt de l'Àrea Metropolitana s'ha incrementat molt la mobilitat dels ciutadans per motius de treball, estudi i oci. El nombre de desplaçaments ha incrementat, així com la distància dels mateixos.

40. Les escoles i les activitats que es realitzen per als infants poden esdevenir un dels principals llocs on incorporar les famílies novvingudes a la dinàmica social i cultural. El perfil dels nous residents és el de parelles joves amb fills petits.

41. Les activitats adreçades als infants exerceixen un rol fonamental com a àmbit de socialització i en la creació de "xarxes d'integració". L'oferta de serveis de la xarxa associativa constitueix també un aspecte important per a la creació de nou capital social.

42. L'esport i la pràctica esportiva és, potser, l'activitat amb un potencial d'integració més important.

42.1. L'esport introdueix moltes persones en organitzacions i associacions que tenen una incidència significativa en la vida social dels barris de la ciutat.

42.2. Les AMPA i les entitats esportives han jugat un paper decisiu i molt important dins del sistema esportiu i són les

responsables directes de la tradició esportiva a Montcada i Reixac. Al voltant d'elles s'ha vertebrat tot el sistema esportiu municipal pel que fa referència a l'esport federat i extraescolar.

43. La xarxa associativa és també important des de la perspectiva de dinamitzar cívicament la ciutat. Hi ha molts tipus d'associacions i entitats: culturals, esportives, tradicionals i d'educació en el lleure.

43.1. Els entrevistats expressen que s'ha perdut participació ciutadana, la qual havia estat molt alta sobretot a partir de la fortalesa de les associacions de veïns.

43.2. Es destaca que la participació en entitats esportives segueix un bon ritme, i la participació cultural i social és la que actualment es troba en una situació difícil pel desco-neixement i l'aïllament de les associacions i grups entre ells mateixos, així com per la falta de renovació interna d'aquests.

44. El comerç es considera, així mateix, un factor bàsic per al dinamisme de la vida social.

44.1. El desplaçament cap a altres municipis de l'entorn més immediat posa de manifest, segons alguns entrevistats, la feblesa del comerç i serveis de Montcada i Reixac.

44.2. El projecte Montcada Centre Comerç vol incidir en aquesta situació i potenciar el comerç local des de la coope-ració empresarial i la concertació públicoprivada.

45. Els montcadencs s'identifiquen poc amb la ciutat, però, en canvi, destaquen que hi ha un fort sentiment de pertinença al barri.

45.1. Les barreres infraestructurals han mantingut la segre-gació entre els diferents barris, cosa que ha fomentat sovint més la identificació amb el barri que amb el conjunt del municipi.

45.2. La participació a Montcada es concentra sobretot en festes com el Carnestoltes, la Cavalcada de Reis i la Festa Major. Es torna a fer palesa la major identitat i sentiment de pertinença al barri que a la ciutat en conjunt.

45.3. Es considera important facilitar les interrelacions locals entre els barris tant físiques –accessos, connexions per a vianants– com d'informació. Actualment Montcada té una bona dotació de mitjans de comunicació local, mitjançant el web montcada.org, Montcada Ràdio i *La Veu de Montcada i Reixac*.

La nova immigració dels països extracomunitaris: el repte de la cohesió en la diversitat

46. En els darrers anys, igual que en el conjunt de Catalunya, està creixent el nombre de persones immigrants de països extracomunitaris.

47. Montcada ha estat, tradicionalment, un municipi receptor d'immigració.

47.1. El tàndem industrialització-immigració, característic dels anys 50 als 70 a Catalunya, comporta a Montcada l'augment dels 8.656 habitants (1950) a 22.462 l'any 1970. Així, només el 30,8% de les persones amb edats compreses entre els 45 i els 64 anys són nascudes a Catalunya, si bé actualment ja ho són el 97% dels infants entre 0 i 14 anys.

47.2. L'any 2001 ja hi havia 1.209 persones estrangeres, un 4% del total de la població –el percentatge no és diferent a d'altres municipis. En el conjunt de la província de Barcelona a l'abril del 2002 era el 5%.

48. En els darrers anys es percep un augment remarcable de persones provinents de l'estranger. Aquest percentatge de població no és diferent al d'altres municipis de l'Àrea Metropolitana.

48.1. L'any 2001, segons dades del mateix Ajuntament, hi havia a Montcada 1.209 persones estrangeres, xifra que suposava un 4% del total de la població montcadenca. Si analitzem l'origen de la població per barris, veiem que Can Sant Joan és el que té una proporció superior de persones nascudes a la resta de l'Estat.

48.2. En el conjunt de la província de Barcelona, la població immigrada estrangera és, l'abril del 2002, el 5% del total de la població. En el conjunt d'Espanya, segons dades publicades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), la població estrangera és d'1,5 milions de residents d'un total de 40,8 milions de persones. Això és aproximadament un 4% del total de la població.

49. Els col·lectius més nombrosos a Montcada i Reixac són els llatinoamericans –Equador– i els segueixen els magribins. En tot cas, cal assenyalar la poca fiabilitat de les dades disponibles: ni totes les persones residents a Montcada estan empadronades, ni totes les persones empadronades en un municipi hi resideixen.

49.1. Les condicions de precarietat econòmica i legal, el rebuig d'alguns propietaris o la impossibilitat de demostrar els requisits indispensables per aconseguir un contracte de

► Centre Cívic de Can Cuiàs

lloguer estan comportant que la població immigrant estrangera sovint ocupi els habitatges més precaris.

49.2. Les enquestes realitzades permeten afirmar que els ciutadans no perceben la immigració com un problema per al municipi –preocupa menys, per exemple, que el trànsit o la manca d’oferta comercial.

La imatge de la ciutat està molt condicionada per connotacions negatives: ciutat contaminada, ciutat de pas, ciutat dormitori...

50. Hi ha una opinió unànime entre les persones entrevistades sobre la necessitat de millorar la imatge de la ciutat.

51. Montcada no disposa de cap element d’atracció ja sigui a nivell comercial, cultural o d’oci respecte a la resta de municipis de l’entorn.

52. La imatge que solen tenir les persones no residents és sovint molt negativa i associada a problemes mediambientals: concretament es destaca el fort impacte visual de la fàbrica de ciment i els problemes de retencions del trànsit, especialment a la C-17 (Barcelona–Vic).

53. S’emfasitza la necessitat de potenciar elements d’identitat i de buscar referents, ara inexistents, que projectin Montcada, no només als municipis del seu entorn més immediat, sinó també dins de la pròpia ciutat.

53.1. Com a possibles símbols que els mateixos montcadencs creuen que podrien donar-li aquest distintiu hi ha, entre d’altres: l’església de Reixac, el castell de Montcada, l’escut de Montcada, el Turó de Montcada, la Casa de les Aigües i el Rec Comtal.

5 Un potencial de desenvolupament econòmic important fonamentat en la vocació i la tradició industrial

54. L'activitat econòmica de Montcada es caracteritza per una forta concentració dels sectors industrials, molt per damunt del conjunt de la mitjana catalana.

54.1. L'existència d'uns importants actius industrials, formats per una gran quantitat d'empreses, especialment mitjanes i petites, donen a Montcada i Reixac un alt potencial de desenvolupament econòmic. El 21,9% de les empreses locals pertanyen a aquest sector, que concentra el 42,01% de la població ocupada.

54.2. L'any 1994 la superfície de sòl industrial era de 236 ha; des d'aleshores la superfície urbana industrial ha augmentat amb ampliacions al polígon del Pla d'en Coll i de la Ferreria.

55. A Montcada i Reixac hi ha més llocs de treball que població activa: la importància dels polígons industrials la caracteritza i singularitza com a una centralitat ocupacional –fonamentalment industrial– en el context metropolità i català.

55.1. La taxa d'atur registrat al 2001 era lleugerament superior a la mitjana de Catalunya i pràcticament idèntica a la de la comarca. S'ha reduït fins a gairebé la meitat en els darrers cinc anys.

55.2. Montcada i Reixac comptava l'any 1996 amb 12.754 llocs de treball, mentre que la població ocupada era de 9.209 persones.

55.3. Aquestes dades, tot i que van lligades a unes taxes de mobilitat molt elevades, mostren una pressió molt moderada del problema de l'atur a Montcada, encara que el mercat de treball no es pot considerar municipal sinó

metropolità, com a la pràctica indiquen les taxes d'autocontenció (38,71%) i d'autosuficiència (27,98%).

56. El nivell d'atur ha disminuït molt en els darrers anys.

56.1. L'atur ha tingut un descens continuat des de l'any 1986, excepte en el període 1993-1994 en què va créixer, fins a establir-se a l'entorn de 830/840 aturats en aquests darrers anys. Més de la meitat dels aturats pertany al sector de serveis i una tercera part a la indústria.

57. Els polígons industrials estan ben situats, amb bones infraestructures i bona imatge. A més, la seva proximitat a Barcelona i uns preus del sòl més moderats són factors amb què el creixement empresarial pot donar-se amb facilitat, encara que limitat a la disponibilitat d'espai.

57.1. El principal perill en relació al sòl industrial és un possible exhauriment del sòl urbanitzable industrial lliure. Actualment el sòl urbà dedicat a activitats productives està altament ocupat.

57.2. Atès l'elevat valor estratègic de Montcada, existeix la possibilitat que es pugui produir ocupació del sòl dedicat a activitats productives per part d'activitats que aporten poc valor afegit i ocupen grans superfícies –per exemple, totes les activitats de logística, emmagatzematge, etc.

58. Les empreses de capital local són febles i l'oferta de serveis a les empreses és escassa.

58.1. Tot i que el municipi compta amb una gran quantitat d'empreses i de llocs de treball –de fet, més que població activa–, el teixit empresarial és majoritàriament aliè.

58.2. Els empresaris han vingut atrets per les condicions de Montcada com a centre industrial o logístic –situació a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, comunicacions, preu del sòl–, sense que això representi més lligam amb el municipi que el que determina l'espai físic on es desenvolupen les activitats empresarials.

58.3. L'oferta de serveis a les empreses és molt feble, tot i que el potencial de demanda és molt important a causa de la gran concentració industrial que hi ha.

58.4. Les empreses locals exporten poc. Només un 13,8% ho fa i, d'aquest percentatge, un 8,8% correspon a la UE i el 5% restant als països extracomunitaris.

59. La formació professional és un aspecte clau per al futur. Existeixen importants mancances en aquest sentit i moltes potencialitats per explorar.

▶ Jaume Bercial, Eudald Lluís, Joan Amenós, Juan José Perona i José M. Prado (Fòrum ciutadà, maig 2002)

59.1. A Montcada i Reixac s'imparteixen cinc cicles formatius –dos de grau mitjà i tres de grau superior–, que són: equips electrònics de consum, gestió administrativa, administració i finances, instal·lacions electrotècniques i desenvolupament d'aplicacions informàtiques. Igualment es realitzen programes de garantia social –20 alumnes al 2001: auxiliars de pintor i manteniment.

59.2. L'Escola d'Adults imparteix ensenyament reglat i tallers de manualitats, informàtica i la fira d'artesanía. La formació ocupacional impartida des de l'Ajuntament és reduïda, amb un curs d'emprenedors el 2001 i amb dos cursos ocupacionals per a aturats, amb 24 alumnes. El reciclatge se centra en empreses de grans dimensions.

60. El comerç de Montcada i Reixac es caracteritza per donar resposta a la compra de proximitat, especialment pel que fa al comerç alimentari. No s'atrauen gairebé compradors d'altres municipis, en canvi gran part de la compra dels montcadencs es realitza fora del municipi.

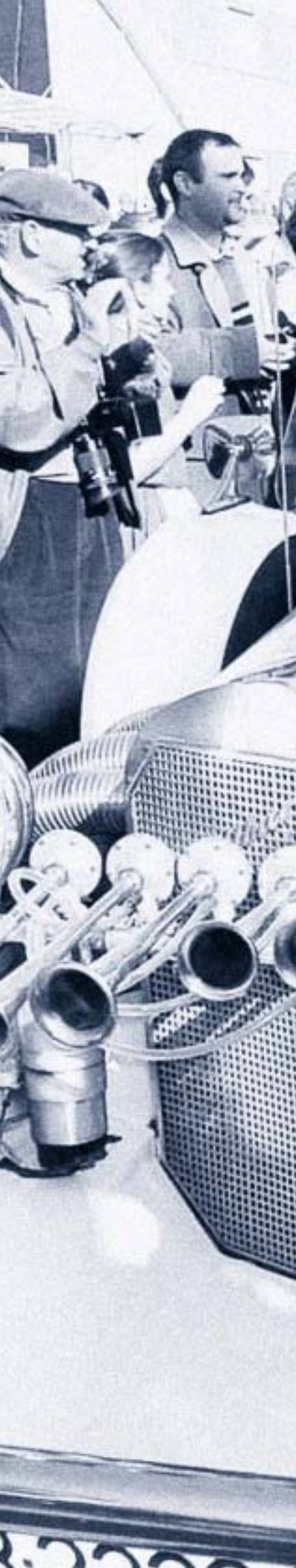
60.1. A les dificultats que ha suposat per al petit comerç, en general, adaptar-se als canvis d'escenari que han tingut lloc en aquest sector, a Montcada cal afegir les que venen donades per la seva estructura urbana molt fragmentada i la proximitat a nuclis comercials importants en el municipi de l'entorn. Això fa que, tot i que actualment s'està actuant per tal de dinamitzar i renovar el comerç local a partir d'un POEC i altres mesures, les possibilitats d'èxit siguin limitades.

60.2. Montcada i Reixac té més establiments alimentaris i d'articles per a la llar que la mitjana catalana, i menys establiments de roba i calçat. La tendència dels establiments de productes alimentaris i roba i calçat és de progressiva disminució. La tendència d'articles per a la llar és la d'increment.

60.3. Els productes que es compren habitualment a Montcada són els d'alimentació fresca, alimentació seca i quotidià no alimentari. Equipaments de la persona, oci i cultura es compren més fora.

60.4. Els factors que el consumidor local valora més negativament són la manca de varietat de l'oferta de productes, la manca de zona per a vianants, el preu i les dificultats d'aparcament.

60.5. En comparació amb els principals municipis que li representen una competència comercial, aquest és el que compta amb menor superfície destinada a comerç per habitant.

61. Les condicions que reuneix Montcada i Reixac per a l'activitat empresarial –proximitat a Barcelona, bones comunicacions, elevada densitat industrial, gran potencial de demanda de serveis a les empreses, existència de sòl urbanitzable...– permet enfocar el creixement del teixit empresarial de forma selectiva i des de dues perspectives diferenciades: el desenvolupament de les empreses existents i la creació o atracció de noves empreses.

61.1. En el primer cas, la densitat empresarial existent i la tipologia d'empreses que es troben al municipi permeten un enfocament innovador, cap a la millora de la competitivitat que es traduiria en una millora qualitativa de les mateixes, amb el seu reflex en la qualitat de l'ocupació i en la millora del valor afegit i de les rendes. Aquesta no és tan sols una oportunitat, sinó que també és una necessitat, sovint no sentida, de les pròpies empreses, especialment les més petites, que són nombroses.

61.2. En el segon cas, la disponibilitat d'espai urbanitzable per a l'activitat empresarial constitueix un fet diferencial important per a Montcada que permet fer-ne una utilització selectiva, fonamentalment basada en l'aprofitament del potencial de demanda de serveis de les empreses actualment existents, posant especial èmfasi en aquells serveis més avançats, amb alt valor afegit, que alhora contribueixin a millorar el potencial de desenvolupament de les empreses industrials actualment existents.

61.3. Tot i que la gran diversitat d'empreses amb què compta Montcada no permet pensar en accions de tipus sectorial, des d'una estratègia de clúster empresarial l'oportunitat es fa evident en aquells àmbits de tipus transversal que, atesa la gran concentració empresarial del municipi, permet enfocar-los amb l'avantatge de partida de la facilitat de generar economies d'escala, com poden ser les noves tecnologies de la informació i la comunicació, els mercats exteriors, la gestió de la qualitat, la formació a les empreses, la cooperació universitat-empresa, la creació de borses de treball dinàmiques, els serveis avançats, etc.

El model

6

El model de ciutat possible i desitjable

A partir de l'anàlisi estratègica de Montcada i Reixac, s'han pogut desenvolupar una sèrie d'idees sobre les quals es pot marcar el camí a recórrer per acostar-se a allò que hem anomenat "una ciutat possible i desitjable".

Són un seguit de reflexions, algunes sobre la realitat actual i altres sobre les actuacions possibles, que a continuació es detallen.

Podem caracteritzar el projecte de futur de la ciutat, la "Montcada possible i desitjable", a partir de la descripció del seu posicionament i les seves opcions en relació a quatre grans **eixos estratègics d'acció**:

- › **L'entorn territorial, el sistema de relacions funcionals amb altres ciutats i els entorns més propers.**
- › **L'estructura i la dinàmica urbana o interna del territori.**
- › **L'estratègia econòmica i competitiva.**
- › **La cohesió social.**

Una primera proposta dels eixos d'actuació que es consideren bàsics per tal d'orientar la transformació de la ciutat és:

El posicionament de Montcada i Reixac en l'entorn territorial:

De ciutat de pas a nova centralitat en la Regió Metropolitana

► **Potenciar la centralitat metropolitana de Montcada: de ciutat de pas al pla de Barcelona a nova centralitat en la Regió Metropolitana.**

Alguns projectes en aquest sentit haurien d'adreçar-se a aconseguir la localització d'equipaments "positius" d'àmbit metropolità que poden singularitzar el municipi.

Montcada disposa d'unes 250 ha que constitueixen un actiu important en l'entorn metropolità.

El posicionament de Montcada i Reixac en relació a la vertebració urbana:

Un nou desenvolupament urbà

► **Montcada com a una única realitat urbana: vertebrar, lligar, cohesionar el municipi.**

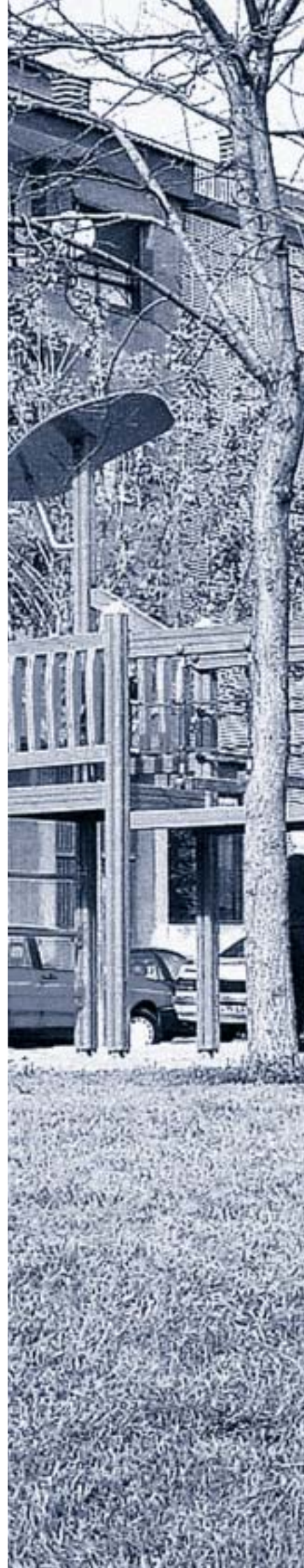
Cal potenciar tots els aspectes que facilitin i millorin la constitució de Montcada com a una única realitat urbana i que n'assegurin la connectivitat interna.

En aquest sentit, cal un nou desenvolupament urbà que permeti vertebrar, lligar i cohesionar, superant els principals dèficits actuals a partir d'operacions urbanes de sutura, articulació i remodelació.

El soterrament de la línia de França (TAV), la construcció de ponts sobre el Besòs, el trasllat de l'empresa de vernissos Valentine, són projectes importants en aquesta direcció.

Hi ha altres intervencions menors, per exemple, adequar –en termes de millora en la seguretat i la il·luminació– els itineraris per a vianants entre els diferents barris que són també importants en aquest sentit.

Les connexions entre les zones de nou creixement i els sectors residencials tradicionals de la ciutat són també molt importants.

► Complex Montcada Aqua

Cal garantir la vinculació de les zones de nou creixement, la seva connexió amb el conjunt de la ciutat i convertir en centres d'atracció els elements que actualment constitueixen barreres per a la ciutat.

► **Una nova oferta d'habitatge diversa. Una intervenció decidida en els barris més vulnerables.**

La creació de nous teixits urbans, ja siguin essencialment residencials o ja siguin polifuncionals, en els buits intersticials que les infraestructures deixin lliures és clau. **També ho és una oferta d'habitatge diversa**, compassada en el temps, adreçada tant als joves del propi municipi com a les persones de l'àrea central metropolitana.

Al mateix temps són fonamentals principalment les accions de caràcter urbanístic, però també social, que revaloritzin els barris de creixement històric més vulnerables, que millorin la qualitat dels espais públics i que promoguin polítiques de rehabilitació d'habitatge, dotant-los de serveis, etc.

Cal impedir que els que es troben en pitjors condicions puguin degradar-se i convertir-se en nuclis residencials que concentrin només grups de població socialment exclosos.

► **Apropar el sistemes naturals a la ciutat: porta d'entrada al Parc de Collserola i a la Serralada de Marina.**

La coexistència al territori dels sistemes naturals amb els urbans suposa un element fonamental per respondre a les exigències de qualitat de vida dels ciutadans. Els 9,8 km de bosc són un patrimoni important que, alhora, ofereix importants **potencialitats en el desenvolupament d'activitats econòmiques, educatives i de lleure.**

En aquest sentit, el manteniment dels valors naturals es pot compatibilitzar amb el desenvolupament d'activitats de sensibilització mediambiental: itineraris de natura i **activitats de lleure especialment en els punts de contacte del bosc amb la ciutat** –per exemple, la recuperació i difusió per a l'ús ciutadà de la xarxa de camins tradicionals.

Els rius i les rieres poden convertir-se, així mateix, en un element articulador del municipi. A l'igual que ja s'ha iniciat la primera etapa de sanejament i recuperació del riu Besòs, que es convertirà en l'eix urbà i paisatgístic d'articulació de diversos municipis, caldrà promoure el sanejament de les rieres de Sant Cugat i el Ripoll.

El posicionament de Montcada i Reixac en relació a la cohesió social i a la qualitat de vida:

Una ciutat viscuda. De qualitat de vida quotidiana. De qualitat humana

› **Donar resposta a les noves exigències i necessitats en serveis i equipaments**

Si es vol que Montcada sigui una ciutat viscuda és necessari fer un esforç per tal que l'oferta cultural, comercial i d'oci sigui atractiu per als ciutadans.

S'han de reforçar els serveis, els equipaments esportius i culturals que poden donar resposta a les noves demandes de la població en relació a la qualitat de vida –biblioteca, centres cívics, teatre, etc.

Si s'analitzen les característiques de la població es constata que l'arribada de nous residents, bàsicament parelles joves, comporta augmentos constants de la població infantil i juvenil. I es preveu que les tendències actuals es mantinguin en els propers anys. En aquest sentit, seran importants totes les polítiques i serveis a la infància.

Cal tenir en compte també les necessitats de les persones més grans del municipi i donar resposta a les necessitats d'atenció sociosanitària i econòmica. Ja són gairebé 2.000 els montcadencs, majoritàriament montcadenques, que se situen per sobre dels 75 anys.

Atesa la configuració territorial de Montcada, tan important com la creació de serveis és “apropar” els ja existents al conjunt de la població –serveis especialitzats de transport entre els equipaments culturals i esportius i els barris en determinades hores.

› **Xarxes “d’ancoratge” i acollida per facilitar la participació dels nous residents en la dinàmica ciutadana: la construcció de l’espai cívic.**

Els estudis assenyalen que aproximadament un de cada quatre residents ha arribat al municipi en els darrers cinc anys.

En aquest sentit és important reforçar aquells aspectes que poden facilitar la integració dels nous veïns i **acompanyar el creixement de la població amb un nou dinamisme de la vida social, cultural i associativa.**

Les escoles, mitjançant les activitats extraescolars i les associacions de pares i mares d’alumnes poden consolidar-se, amb el suport necessari, com a **centres dinamitzadors de la vida social, cultural i esportiva dels barris.**

El **comerç**, tant per la seva quantitat com per la seva varietat, constitueix un dels punts febles de la ciutat. Actualment el sector comercial pateix la competència d’altres formes comercials que responen als canvis en els hàbits dels consumidors i comporten una disminució dels clients en els comerços de proximitat.

› **L’aposta per l’esport: un eix central per a la qualitat de vida, per a la qualitat de la convivència i per a l’aprenentatge.**

En aquest mateix sentit, proposem donar continuïtat i reforçar allò que ha estat un tret d’identitat del municipi: l’esport.

Com a una activitat privilegiada al voltant de la qual es poden consolidar valors educatius, com a un àmbit per facilitar la convivència des de la diversitat, per construir la identitat i la projecció del municipi.

› **Reforçar tots els aspectes vinculats a la formació i l’educació.**

En un moment en què l’accés a l’educació i el capital cultural

són fonamentals per a la cohesió social, és fonamental un esforç per millorar els nivells de formació de la població.

Cal donar suport a les escoles per tal que puguin atendre la diversitat i tenir en compte també el col·lectiu d'alumnes amb dificultats d'aprenentatge –per limitacions personals o problemes d'adaptació al sistema escolar– que no assoleix els requeriments mínims del sistema educatiu formal i que pot derivar en situacions d'exclusió.

El posicionament de Montcada en relació a:

Una identitat compartida. Una imatge de ciutat renovada

► **Reforçar una identitat de ciutat compartida, compatible amb la de cadascun dels barris.**

És necessari potenciar elements d'identitat, buscar referents, ara inexistents, que projectin Montcada no només als municipis del seu entorn més immediat sinó també dins de la pròpia ciutat.

Cal potenciar la valoració, el coneixement per part dels propis ciutadans, recuperar i donar a conèixer el patrimoni històric i

natural. Per exemple, en relació amb el patrimoni històric, plaques als edificis importants, visites guiades... i, en relació al patrimoni natural, habilitar camins, promocionar-los i donar-los a conèixer.

› **Una imatge de ciutat renovada. Una nova projecció exterior.**

Un dels reptes de futur del municipi és superar una imatge de ciutat associada massa sovint a connotacions negatives i que ja no respon a la realitat.

En aquest sentit pot ser especialment important aconseguir atraure la localització d'equipaments "positius" d'àmbit metropolità que poden singularitzar el municipi.

I també cal buscar nous referents, ara inexistents, que projectin una imatge diferent de Montcada i Reixac, i que en posin de manifest els elements més positius com el fet de ser la porta d'entrada a Collserola i a la Serralada de Marina.

Cal crear un imaginari propi, actual i que abasti el conjunt de la població (els centres, els barris). També és important millorar la imatge física de les entrades i sortides, per fer possible l'eslògan "Montcada, d'entrada, m'agrada".

El posicionament sobre el desenvolupament econòmic:

Aprofundir i renovar la vocació industrial de Montcada

► Orientar la promoció del sòl disponible: parc tecnològic.

La disponibilitat de sòl de qualitat (industrial) i els avantatges de localització en una zona excepcional per la seva proximitat a les grans infraestructures fan raonable pensar en la capacitat de Montcada per atreure i desenvolupar una indústria mitjana, moderna, no contaminant i amb capacitat per crear ocupació i per generar efectes sobre tota la base econòmica (tallers industrials, serveis, etc.) de la ciutat i un alt valor afegit. El teixit existent ja és una bona base per als serveis a les empreses.

Si no, hi ha el perill de seguir amb una indústria petita, poc competitiva i amb moltes dificultats per afrontar les fortes exigències de millora de competitivitat i de reconversió tecnològica, o amb un augment de les instal·lacions com a magatzems o empreses de distribució, que no creen ocupació ni incideixen en el teixit econòmic, a causa de l'alt valor de Montcada per a les activitats logístiques.

Això exigeix una acció proactiva en la gestió del sòl disponible per part dels actors locals –Ajuntament, sindicats, Cambra de Comerç, empresaris...– per al desenvolupament de les empreses existents i la creació o atracció de noves empreses.

Una bona oferta de serveis de proximitat per a les empreses, la disponibilitat d'una mà d'obra qualificada, l'existència d'infraestructures de suport, la potenciació d'entramats d'empreses i de l'associacionisme empresarial són elements fonamentals per atraure les inversions desitjades.

► La formació professional.

La formació constitueix un aspecte clau i actualment a Montcada constitueix un punt feble molt important. És necessari potenciar les relacions amb el món empresarial per tal d'inserir-hi de forma adient el treballador, potenciar la formació per a la competitivitat empresarial i aconseguir singularitat...

Seria interessant tenir alguna especialitat formativa –cicles formatius, escoles universitàries– que pugui donar una certa centralitat/singularitat a Montcada en el conjunt comarcal –per exemple, amb cicles formatius de química industrial.

Sense disponibilitat de mà d'obra qualificada hi ha el perill que les inversions econòmiques no reverteixin positivament en el mercat de treball local.

► **Reforçar la capacitat de l'Administració local per liderar el projecte de ciutat.**

Impulsar aquest projecte des del govern municipal exigeix un esforç per **enfortir els mecanismes de gestió municipal** –redefinició de funcions i competències, nous instruments i eines de gestió...

Però fer-ho realitat requereix l'acció concertada amb els principals agents econòmics i socials. És per això que resulta clau l'establiment de **mecanismes de cooperació social i de participació ciutadana** en determinats àmbits. El procés de seguiment i d'impuls del Pla Estratègic i la creació d'un Consell Econòmic poden ser mesures importants en aquesta direcció.

El nou rol o posicionament de Montcada en la Regió Metropolitana exigeix també un paper actiu per crear o consolidar xarxes de relació amb ciutats del territori.

Fira del Llibre

 **Les línies
estratègiques
i els objectius**

7

Amb el model de ciutat més les aportacions de projectes i mesures realitzats a les comissions de treball de les persones, l'economia i el territori es va redactar la proposta de línies estratègiques i objectius del pla que conformen l'esquelet o la carta de navegació del Pla Estratègic de Montcada i Reixac. A continuació es relacionen les línies estratègiques i els objectius del Pla.

Les persones

› Montcada, ciutat viscuda. De qualitat de vida quotidiana. De qualitat humana.

1. Impulsar xarxes de suport, des de la coordinació de serveis i intervencions, per a l'atenció de persones en situació de vulnerabilitat social, econòmica o física: persones més grans, persones amb problemes de salut mental, persones en risc d'exclusió social.
2. Vetllar perquè des de les polítiques –urbanístiques, de promoció econòmica i d'ocupació, culturals– es faci una acció positiva a favor de les persones i dels barris en situació més vulnerable.

› Enfortir i donar suport als processos educatius i impulsar noves oportunitats d'aprenentatge.

3. Donar resposta a les necessitats de serveis educatius.
4. Impulsar la creació de nous serveis per garantir la qualitat en l'atenció a la infància.
5. Enfortir, des de la cooperació amb i entre la comunitat educativa, el rol de l'escola com a eix per a la creació de serveis i oportunitats

educatives, la creació de vincles i relacions socials i l'enfortiment de la comunitat.

6. Millorar les oportunitats laborals de la població mitjançant la formació, l'orientació i l'acompanyament en els processos d'inserció laboral.

7. Apropar la utilització de les noves tecnologies a tota la població.

► **Acompanyar el creixement de la població amb un nou dinamisme de la vida social, cultural, comercial i associativa.**

8. Impulsar xarxes i serveis d'acollida per facilitar la integració, la participació dels nous residents en la dinàmica ciutadana i la construcció de l'espai cívic de Montcada i Reixac.

9. Donar suport a l'associacionisme i facilitar i promoure les iniciatives de treball voluntari a favor de les persones i els barris de la ciutat.

10. Crear nous equipaments per a la cultura, donar suport a les activitats de creació i pràctica –música, teatre– que es fan des de les associacions de la ciutat i impulsar la creació de noves iniciatives, especialment adreçades als joves.

► **L'aposta per l'esport: un eix central per a la qualitat de vida, per a la qualitat de la convivència i per a l'aprenentatge.**

11. Facilitar una diversitat de llocs per a la pràctica de l'esport, tant en equipaments com en l'espai públic i l'entorn natural.

12. Aprofitar l'atractiu de l'esport i l'activitat física com a instrument per assolir objectius de salut, de cohesió social i d'aprenentatge en la convivència.

13. Impulsar mesures de suport a l'esport reglat, a les associacions i a les entitats esportives, reconeixent la seva aportació en la creació de relacions socials, en la projecció de la ciutat i en la construcció d'identitat.

► **Una identitat compartida. Una imatge de ciutat renovada.**

14. Reforçar una identitat de ciutat compartida, compatible amb la de cadascun dels barris.

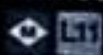
15. Promoure una imatge de ciutat renovada, una nova projecció exterior.

16. Promoure la participació en la vida del municipi, en els marcs de participació ciutadana i de corresponsabilitat.

→ Can Cuiàs

El territori

► **De ciutat de pas a nova centralitat en la Regió Metropolitana.**

17. Potenciar la centralitat metropolitana de Montcada. Promoure la localització d'equipaments metropolitans "positius".

► **Un nou desenvolupament urbà: Montcada i Reixac, una única realitat urbana.**

18. Assegurar la connectivitat interna al municipi, a peu, en cotxe i en transport públic.

19. Millorar l'accessibilitat des de les diferents vies que travessen Montcada i Reixac.

20. Millorar els transports públics entre els diferents barris del municipi i amb els de l'entorn.

21. Impulsar una intervenció decidida en el teixit social, l'habitatge i l'espai públic en els barris més vulnerables. Promoure un reequilibri entre barris.

22. Aprofitar els "buits" que les infraestructures deixen lliures per fer "ciutat de qualitat" –vials, habitatges, places, parcs...– i superar dèficits existents.

23. Promoure una oferta d'habitatge diversa i compassada en el temps.

24. Promoure una millora de l'entorn urbà.

► **Apropar els sistemes naturals a la ciutat.**

25. Fer de Montcada i Reixac una porta d'entrada al Parc de Collserola i a la Serralada de Marina.

26. Mantenir els valors i patrimoni naturals, potencialitats en el desenvolupament d'activitats econòmiques, educatives i de lleure.

27. Promoure el sanejament de les rieres de Sant Cugat i el Ripoll i convertir el riu i les rieres en un element articulador del municipi recuperat per al lleure.

L'economia

› Aprofundir i renovar la vocació industrial de Montcada.

28. Enfortir l'especialització industrial de Montcada en l'Àrea Metropolitana.

29. Impulsar una acció proactiva i selectiva en la gestió del sòl disponible per a l'atracció o la creació de noves empreses d'alt valor afegit.

30. Promoure la innovació i la creació de sinèrgies entre empreses, com a motor del creixement selectiu del teixit empresarial.

31. Aprofitar el potencial de demanda de la indústria local i metropolitana per donar impuls als serveis locals.

› Un teixit econòmic més competitiu amb uns recursos humans més capacitats, per a una millor qualitat dels llocs de treball.

32. Capacitar els recursos humans per tenir un teixit econòmic més competitiu.

33. Atreure capital intel·lectual i crear vincles entre el sector educatiu i l'econòmic.

› Un comerç i uns serveis moderns a les persones, per a una millor qualitat de vida urbana.

34. Donar continuïtat a la modernització del comerç local des de la cooperació entre l'administració pública i el sector privat.

35. Crear un nou marc de relacions entre els agents públics i privats.

36. Impulsar els marcs de treball i col·laboració entre les administracions, empreses i agents econòmics i socials.

37. Reforçar les capacitats de l'administració local per dinamitzar l'activitat econòmica i promoure l'ocupació.

 **El pla d'acció:
els 21
projectes**

El Pla Estratègic de Montcada ha de ser no només una carta de navegació per al futur del municipi, sinó que també ha de tenir un component operatiu pràctic: ha de ser un pla d'acció.

En aquest sentit, de tot el conjunt de propostes rebudes, i mitjançant la prioritització realitzada per les persones que han participat a les comissions de treball i un treball tècnic d'agrupació de propostes, s'ha aconseguit consensuar un conjunt de 21 projectes que configuren el Pla d'acció.

1 **Escoles obertes**

Impulsar els mitjans necessaris per a la utilització de les instal·lacions escolars durant hores no lectives per al desenvolupament de les activitats de la comunitat –Escola oberta–, buscar acords amb els veïns i el teixit associatiu del barri i enfortir –amb suport tècnic, econòmic i de difusió de les bones pràctiques– les dimensions relacionals de l'escola que es consideren prioritàries.

Per exemple:

- › Escola oberta per a l'atenció a la infància
- › Escola oberta a la comunitat
- › Escola oberta per a l'aprenentatge i l'educació
- › Escola oberta per a les famílies
- › Escola oberta per a un esport diversificat

2 Més per a la gent que ha fet gran Montcada

Augmentar, millorar i innovar en els serveis per a les persones grans de Montcada i Reixac amb l'objectiu de:

- › Dotar la ciutat dels serveis i equipaments necessaris per facilitar la permanència de la gent gran en el seu domicili i la integració en el seu entorn.
- › Incrementar i innovar els serveis adreçats a la gent gran que, per diverses circumstàncies, no poden valdre's per elles mateixes, així com l'oferta de places residencials de gestió pública o concertada.
- › Donar suport i informació a les persones que atenen la gent gran.

3 Fem xarxa

Fer xarxes a través d'una aproximació estratègica a les polítiques socials de Montcada i Reixac, mitjançant una reflexió tècnicament rigorosa sobre les prioritats i orientacions de l'acció social en el municipi.

Es tracta de promoure un procés de participació adreçat a construir el consens entorn de:

- › Quins són els reptes que en política social es planteja Montcada i Reixac?
- › Quina és la situació de partida? Que és el que s'està fent actualment?
- › Finalment, establir les prioritats.

4 Esport sense límits

Promoure la pràctica de l'esport en la direcció de:

- › Incrementar i millorar les instal·lacions, tant en recintes tancats com en espais públics, per a la pràctica esportiva.
- › Aprofitar l'atractiu de l'esport i l'activitat física com a instrument per assolir objectius de salut, de cohesió social i d'aprenentatge en la convivència.

- Impulsar mesures de suport a l'esport reglat a les associacions i a les entitats esportives, tot reconeixent la seva aportació en la creació de relacions socials, en la projecció de la ciutat i en la construcció d'identitat.

5 Identitat compartida. Imatge renovada

Promoure una identitat compartida per part de la ciutadania més enllà de les identitats de barri. Es tracta de definir els esdeveniments, els valors patrimonials i simbòlics que poden facilitar una identitat de ciutat compartida, una imatge de ciutat renovada. Es pretén:

- Crear nous elements d'identitat
- Promoure esdeveniments amb projecció
- Atracció d'equipaments metropolitans
- Valorar el patrimoni

6 Parc fluvial

Adequar les lleres dels rius Besòs i Ripoll per al gaudi ciutadà. Adequar zones verdes, camins i passos per a vianants, carrils bici...

Recuperar la façana fluvial de Montcada i Reixac. Concebre els rius i rieres com a elements articuladors del territori (passeig de la Ribera, parc fluvial del Ripoll, riera de Sant Cugat, construcció de rampes d'accés als rius) tot respectant el patrimoni natural i faunístic.

7 El Turó: porta de Collserola

Concebre el Turó com la porta d'entrada al Parc de Collserola. Per tal que el Turó sigui la veritable porta d'entrada caldrà unir-lo amb la serralada de Collserola. En aquest sentit, la recuperació com a zona verda de la zona propera a Can Cuiàs, entre el Turó i Collserola, és fonamental. La connexió entre el Turó i el parc de Collserola s'ha de fer a través del parc de Can Cuiàs.

La recuperació del Turó de Montcada com a veritable signe d'iden-

titat històric de Montcada i Reixac. El Turó de Montcada ha estat històricament un dels principals signes d'identitat, però durant el segle XX ha estat molt malmès per l'explotació que la fàbrica Asland-Lafarge ha dut i duu a terme.

8 Montcada més a prop

Adequar les línies de transport públic, fonamentalment autobús, a la nova configuració urbanística del municipi –noves àrees com Mas Duran, Mas Rampinyo, la nova zona comercial i d'oci, el polígons industrials...

- › Connexions entre els barris amb transport públic.
- › Connexions amb els principals equipaments.
- › Millora en l'accessibilitat en transport públic als polígons industrials de Montcada.

9 Actuació integral als barris: Can Sant Joan, la Ribera i la Font Pudenta

Dur a terme accions integrals, urbanístiques i socials en els barris on existeix una amenaça de degradació, ateses les males condicions del parc d'habitatge i d'aïllament urbanístic.

Les principals línies d'acció pretenen trencar aquest aïllament i actuar en el parc d'habitatges, en l'urbanisme intern dels barris, en la dotació d'equipaments i en el teixit social. La principal eina per aconseguir això és l'execució dels Plans Especials de Reforma Interior (PERI) de Can Sant Joan i la Font Pudenta, així com el trasllat de la fàbrica Valentine i altres situades al nucli urbà.

10 Accés a l'habitatge

Facilitar la construcció d'habitatge a preus assequibles en les promocions immobiliàries que es duguin a terme.

Dins de la categoria de preus assequibles existeixen diverses modalitats a considerar: el preu taxat, l'habitatge de protecció oficial, l'habitatge social i les promocions municipals a preus inferiors als de mercat.

11 Soterrament de la línia de França

La construcció de la nova línia del TAV en el tram entre Barcelona i la frontera francesa permetrà el soterrament de l'actual línia de França per on circulen els trens de rodalies de la línia C-2.

El soterrament de la línia de França al seu pas pels nuclis urbans de Can Sant Joan i Montcada ha de permetre la construcció de vials de comunicació entre els barris que es troben a banda i banda de la via del tren, així com continuar carrers que actualment acaben a la via del tren o tenen passos a nivell.

12 Soterrament de la línia de la Garriga

Aquest projecte preveu el soterrament de la línia de la Garriga (Barcelona - la Garriga - Vic - Ripoll - Puigcerdà), línia de rodalies C-3. Actualment és de via única i travessa tot el municipi, però té una especial incidència en el barri del Mas Rampinyo, atès que esdevé una veritable barrera, difícil de franquejar, tant per als vianants com per als vehicles.

13 Vies externes de comunicació

Tenen com a objectiu redistribuir el trànsit fora dels nuclis urbans i evitar el pas pel nus de la Trinitat dels vehicles que, des de la C-58, vulguin accedir a la C-17 i, per tant, millorar la comunicació amb vehicle privat entre el Vallès Occidental i el Vallès Oriental.

Es planteja el soterrament al seu pas pel municipi de Montcada per tal de garantir la integritat del corredor verd i eliminar qualsevol impacte i barrera mediambiental.

14 Soterrament de la C-17

Soterrar la carretera C-17 (antiga N-152), a l'alçada de la plaça d'Espanya. Això permetrà eliminar els semàfors actuals, alliberar el tram de soroll i contaminació i crear trama urbana superant una barrera que avui dia trenca Mas Rampinyo.

15 Mapa sònic

Montcada i Reixac ja disposa d'un mapa sònic que ha d'orientar les accions necessàries per corregir els problemes acústics de la ciutat i adequar les ordenances municipals sobre contaminació acústica a la situació real. Algunes de les mesures que preveu són:

- ▶ Col·locació de pantalles acústiques
- ▶ Paviment sonoreductor
- ▶ Mesures de pacificació del trànsit

16 Continuitat del procés de modernització del comerç local

- ▶ Promoció del comerç local
- ▶ Facilitar l'accés al centre comercial
- ▶ Polítiques de modernització del comerç

17 Programes de captació d'empreses

- ▶ Captació d'empreses
- ▶ Gestió proactiva del sol
- ▶ Promoció dels polígons de Montcada

18 Suport a les empreses i als emprenedors

Per fomentar la creació i la consolidació de noves empreses, cal desenvolupar un pla de suport als nous emprenedors, que ha de preveure els aspectes següents:

- › Programa de sensibilització empresarial, destinat a fomentar l'aparició de nous emprenedors, especialment entre els joves, estudiants i aturats.
- › Programa de suport i promoció de noves empreses, especialment en els àmbits dels serveis avançats, noves tecnologies i serveis domèstics i a la persona.
- › Construcció d'un viver d'empreses, que incorpori despatxos per ubicar-hi empreses de serveis, i naus industrials de petites dimensions.

19 Formació

Millorar la qualificació dels recursos humans per adaptar-los a les necessitats del mercat de treball.

En el marc de la formació ocupacional es proposa:

- › Formació en un marc de concertació amb sectors empresarials en especialitats industrials: formació ocupacional, contínua i reglada.
- › Promoure pràctiques dels alumnes.
- › Impuls a la borsa de treball.
- › Cooperació amb els sectors empresarials.
- › Promoure llocs de treball en els nous jaciments d'ocupació.

20 Unitat de gestió estratègica i procés d'impuls i seguiment del Pla

La unitat de gestió estratègica es planteja com una unitat de servei i de suport encarregada de facilitar i impulsar la gestió estratègica de la ciutat. Les funcions seran:

- › Elaborar les propostes tècniques i els estudis que seran la base del procés de reflexió i de la presa de decisions.

► El pla d'acció:
els 21 projectes

- Orientar i donar suport a les relacions entre i amb els agents claus: Comissió permanent, grups ad hoc, relacions puntuals, gestor relacional.
- Facilitar sistemes i marcs de participació per recollir les opinions, experiències i propostes de la ciutadania.
- Impulsar accions de comunicació per donar a conèixer aquest projecte

21 Consell Econòmic i Social

El Consell Econòmic i Social és un organisme de caràcter consultiu, integrat per representants municipals, empresaris, representants del comerç, sindicats majoritaris i associacions socioeconòmiques relacionades amb el desenvolupament local i l'ocupació.

La seva funció és debatre les iniciatives, propostes i plantejaments relacionats amb l'activitat econòmica del municipi, emetre informes i consideracions respecte a les ordenances municipals, elevar propostes a l'Ajuntament i posar en consideració del conjunt de les administracions iniciatives i reflexions que afectin el futur socioeconòmic del municipi.

Fase d'impuls i seguiment

L'elaboració d'un Pla estratègic mai no és una finalitat per si mateixa. És un instrument per facilitar la gestió estratègica del territori. El procés d'elaboració del Pla és i ha de ser el catalitzador d'una determinada forma d'entendre i exercir el govern del municipi: la gestió estratègica.

El concepte "gestió estratègica" fa referència, implícitament, als dos elements que cal per afrontar amb èxit els reptes actuals dels municipis:

- ▶ L'existència d'un projecte de ciutat implica tenir clar el model de futur possible i desitjable, però també les línies d'actuació, els criteris i els projectes claus per fer-lo possible. Es tracta, en definitiva, de disposar d'una estratègia.
- ▶ Un rol actiu en la creació i la consolidació de relacions, xarxes –desenvolupar la gestió relacional–, des de la consciència que aquest projecte es realitza a través dels agents econòmics i socials amb capacitat d'acció en el territori, però que cal assumir el lideratge i la responsabilitat pels resultats. La "gestió relacional" és fer a través d'altres.

Gestionar l'estratègia territorial significa, sens cap dubte, sobrepassar la capacitat de l'Administració com a gestora de competències i recursos, per passar a assumir el govern de la ciutat.

Per a la fase d'impuls i seguiment es crearà la Unitat de Gestió Estratègica en l'organigrama de l'Ajuntament (projecte número 20 del Pla).

La Unitat de Gestió Estratègica es planteja com una unitat de servei i de suport encarregada de facilitar i impulsar la gestió estratègica de la ciutat.

Les funcions de la unitat seran:

- Elaborar les propostes tècniques i els estudis que seran la base del procés de reflexió i de la presa de decisions: seguiment i avaluació del Pla estratègic. Fer d'Observatori dels temes claus per a la ciutat, que han de fonamentar la redefinició, de forma permanent, de l'estratègia. Definir i formular nous projectes.
- Orientar i donar suport a les relacions entre i amb els agents claus: comissió permanent, grups ad hoc, relacions puntuals ha de ser un gestor relacional.
- Identificar els agents claus, interns o externs. Proposar els sistemes de treball i les comunicacions que han de facilitar la cooperació. Facilitar la resolució positiva de conflictes amb la utilització de tècniques de mediació estratègica.
- Facilitar sistemes i marcs de participació per recollir les opinions, experiències i propostes de la ciutadania. Assessorar i portar a terme enquestes i consultes ciutadanes.

Impulsar accions de comunicació per donar a conèixer aquest projecte a la ciutadania.

A banda de la Unitat de Gestió Estratègica es mantindrà l'actual Comissió Coordinadora com a òrgan consultiu en l'execució dels projectes, la revisió i la reprogramació del propi Pla estratègic, i es crearan les comissions d'impuls i seguiment que calgui.

 Annex:
participació

10

Comissió coordinadora

Està formada per persones representants o representatives dels diferents àmbits del municipi (econòmic, cultural, social, educatiu, associatiu, administració, etc.). La Comissió és qui assumeix el lideratge i la direcció del procés i és qui aprova formalment els documents que constitueixen el Pla.

› **César Arrizabalaga**

Alcalde de Montcada i Reixac
President de la Comissió Coordinadora

› **Francisco Hierro**

Regidor delegat del Pla Estratègic

› **Juan de Dios Cañete**

Director tècnic del Pla Estratègic

› **Rosa M. Gómez**

Secretària tècnica del Pla Estratègic

› **Joan Celma**

Coordinador general de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

› **Juan Manuel Alcaraz**

Empresari

› **Jaume Alcázar**

Historiador

› **Joan Amenós**

Professor de Dret administratiu de la UAB

› **Lourdes Astigarraga**

Treballadora social

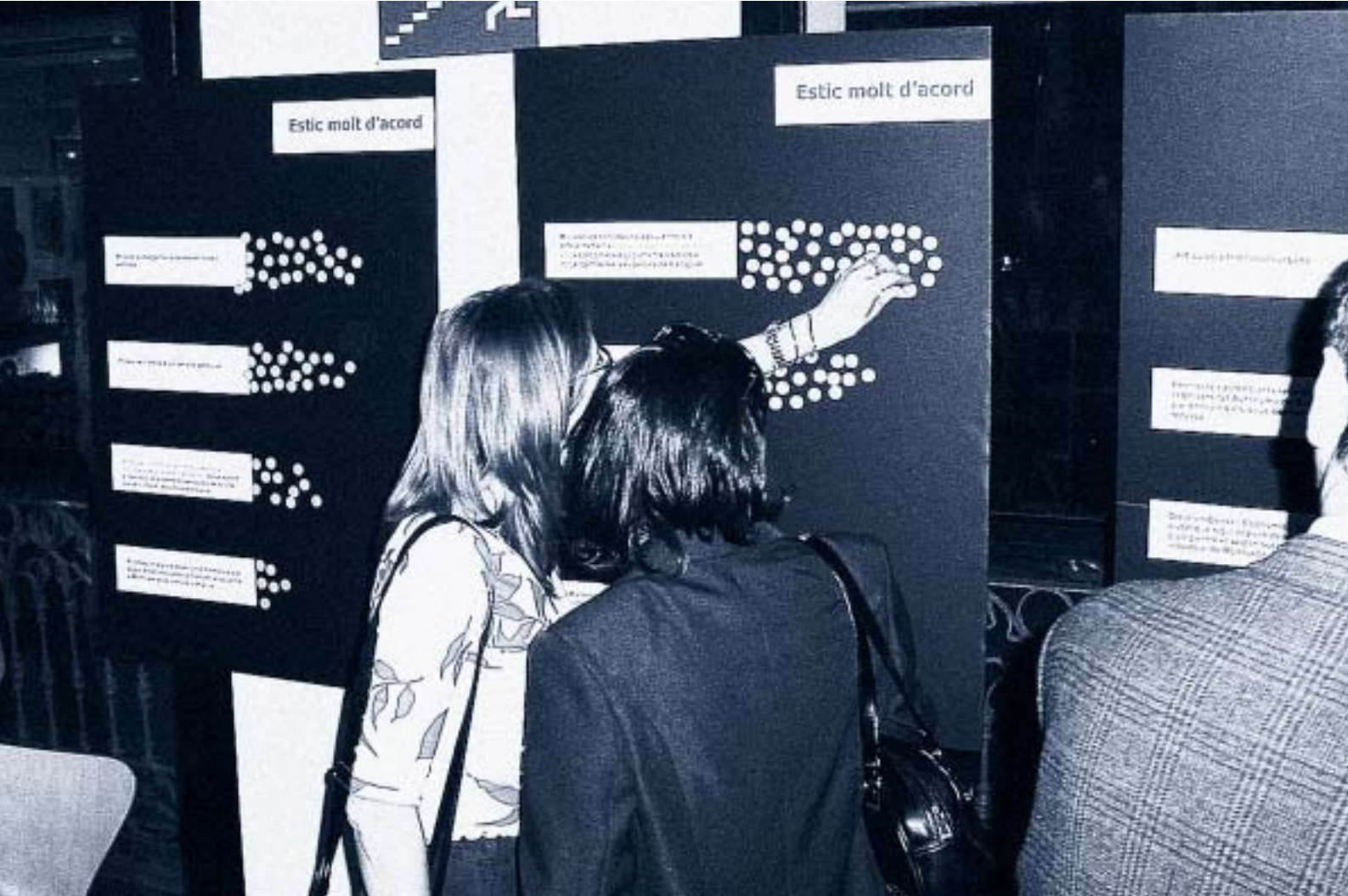
› **Lluís Batlles**

Gerent de la Junta Directiva EUC la Ferreria

› **Manuel Béjar**

Representant del món financer

- **Jaume Bercial**
Director gerent de la Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Sabadell
- **Salvador Beteta**
Responsable de la Unió Local de CCOO a Montcada i Reixac
- **Xavi Blanca**
Secretari de Política institucional i Acció sindical d'UGT del Vallès Occidental
- **Claudio Caballero**
Responsable de la Unió Territorial d'USOC de Montcada i Reixac
- **Cristina Calderero**
Presidenta del CDEM
- **Joan Campreciós**
Diputació de Barcelona
- **Joan Capella**
Pintor
- **Ramon Condal**
President de la Junta Directiva EUC Pla d'en Coll
- **M. Teresa Gallego**
Cap d'estudis de cicles formatius de l'IES La Ferreria
- **Míriam García**
Presidenta JEM
- **Conxa Gassó**
Educadora social
- **Enric Gené**
President del Gremi d'Hostaleria del Vallès Occidental
- **Antoni Lacasta**
Consell Comarcal del Vallès Occidental
- **Eudald Lluís**
Associació de Comerciants Centre Llevant
- **M. Flor López**
Presidenta de l'AMPA Mitja Costa
- **Josep Martí**
President de la Junta Directiva EUC Foinvasa-Molí d'en Bisbe
- **Manuel Martín**
Representant de l'AV Can Sant Joan
- **Pere Oliva**
Representant del món associatiu
- **Cosme Oriol**
President de l'Agrupació fotogràfica Montcada i Reixac
- **Pilar Palenciano**
Representant del Consell de la Dona de Montcada i Reixac
- **Juan José Perona**
President del Consell d'Administració de Montcada Comunicació
- **Josep M. Pi**
Representant del món financer
- **José María Prado**
President de l'AV Terra Nostra
- **Manuel J. Ruiz**
Consell Comarcal del Vallès Occidental
- **Vicenç Vilana**
Grup de Medi Ambient

Fòrums ciutadans

Durant el procés d'elaboració del Pla estratègic s'han realitzat dos fòrums ciutadans amb una molt bona participació ciutadana. El fòrum està format per representants d'entitats, institucions, empreses i ciutadans a títol individual que volen conèixer i aportar les seves reflexions i coneixements al procés.

El primer fòrum ciutadà va tenir lloc el 14 de maig de 2002 a l'Auditori Municipal de Montcada i Reixac. L'objectiu d'aquesta trobada era presentar el projecte del Pla estratègic als ciutadans i ciutadanes i recollir totes les aportacions que hi volguessin fer per tal d'iniciar la seva participació en el procés d'elaboració. Hi van assistir aproximadament 200 persones i s'hi van recollir 103 aportacions, algunes de les quals van ser anònimes, i d'altres nominals. Totes les aportacions han estat incorporades al procés d'elaboració del Pla estratègic.

El segon fòrum ciutadà va tenir lloc el 26 de novembre de 2002, al Casino de Terra Nostra. Aquest acte tenia com a objectiu principal la presentació de les conclusions de la diagnosi realitzada, que donava una primera visió del municipi. Aquest segon fòrum va suposar l'inici de la participació activa i continuada dels ciutadans i ciutadanes en el procés d'elaboració del Pla estratègic, ja

que arran d'aquest debat es van formar tres grups de treball, on es van inscriure tant els participants a aquest fòrum com altres ciutadans assabentats per diferents mitjans (premsa, comunicacions institucionals, etc.).

El fòrum ciutadà del novembre va comptar amb una assistència aproximada de 250 persones, i amb una participació activa d'una trentena de ciutadans i ciutadanes.

Hi van participar, amb les seves aportacions i reflexions, els ciutadans i ciutadanes següents, tant a títol individual com a representants d'alguna associació:

Ciutadans que han fet aportacions als fòrums	
Ciutadans	Organització / Entitat
› Adamuz Ruiz, Francisco	AV Can Sant Joan
› Alfaro Arrabal, M. Carmen	
› Alsina Oliva, Jaume	Encofrados J. Alsina, SA
› Amenós Busquet, Amadeu	
› Aregall i Miñarro, Jaume	
› Argelagués Llauredó, Marta	AV Terra Nostra
› Astigarraga Lizundia, Lourdes	Comissió Coordinadora
› Barber Capella, Llorenç	Agrupació Sardanista Terra Nostra
› Blanca Flores, Xavier	UGT
› Caballero, Amparo	AV Can Cuiàs
› Cabeza Ruiz, Patricia	
› Carpintero Salas, Margarita	
› Casanovas Sánchez, Carles	UGT
› Castellví Albareda, Joaquim	Agrupació Sardanista Terra Nostra
› Dalmau Ezquerria, Enric	
› Durán Penedo, Mercedes	Les Maleeses/IES Montserrat Miró
› Feliu Jordana, Judith	
› García Benito, Isidoro	Escola de Bàsquet Can Sant Joan
› García Carmona, J. Antoni	AMPA Montserrat Miró/AV Montcada Nova
› Gassó Espina, Conxa	Comissió Coordinadora
› Gasull i Embid, Joan	
› Gómez i Parera, Enriqueta	Esplai per a la Dona
› González Pérez, Raül	
› Gonzalo Palau, Eva	JSC-PSC
› Guiu Cairó, Montse	
› Heredia, Jesús	Casal d'Avis Can Sant Joan-La Ribera
› Iniesta i Martí, Cristina	CB Elvira Cuyàs
› Isart Grifol, Josep	Càritas
› López Cercós, Amparo	
› Maristany Navarro, Cristina	AMPA El Viver
› Martín Abazolo, Manuel	Comissió Coordinadora
› Martín Caralt, Eduardo	AV Terra Nostra (Comissió de Festes)
› Martínez Giménez, J. Antonio	
› Milán Iranzo, Yolanda	AMPA El Viver

Ciudadans

- › Mimó, Joan
- › Monclús Sirera, Joan
- › Monclús Sirera, M. Teresa
- › Moreno Gaya, Francisca
- › Nolasco Perea, Julio
- › Orihuela Segalés, Antoni
- › Oró Prim, Josep
- › Palenciano Andolz, Pilar
- › Quero Migueles, Charo
- › Rafecas Casals, Rosa
- › Ramos Jiménez, Ricard
- › Relat i Roca, Jaume
- › Ribera i Camprubí, Jaume
- › Richart Castellví, Lluís
- › Riera i Capdevila, Elisa
- › Román Maroto, Pilar
- › Romo Olmedo, Kiko Reynaldo
- › Royo Meseguer, Pilar
- › Ruiz Donaire, Enric
- › Ruiz López, Rafa
- › Ruiz Martínez, Alicia
- › Sanjuan Salas, Sergio
- › Serrano Daura, Josep
- › Soto Rubio, Carme
- › Teruel Sánchez, Ildelfons
- › Tirado Arenas, Francisco
- › Tous López, Montserrat
- › Ventura Mauri, Maria
- › Vera Utiel, Emilia
- › Vilaplana Pladevall, Santi
- › Vílchez Ruiz, Manuel

Organització / Entitat

- Gremi d'Hostaleria del Vallès Occidental
- As. de Botiguers i Comerciants de Mas Rampinyo
- As. de Botiguers i Comerciants de Mas Rampinyo
- Casal d'Avis Can Sant Joan-La Ribera
- AV Vallençana-Bosc d'en Vilaró
- Montajes Industriales Llecasa

- Comissió Coordinadora
- Tazumal Catalunya-El Salvador
- Càritas
- PSC

- Fundació Cultural Montcada

- MTC Inversions
- IMIR

- Ajuntament de Montcada
- ADIMIR
- Joventut Atlètica Montcada
- AV Gurugú
- Esbart Dansaire La Unió
- Esplai per a la Dona
- AV Can Cuiàs
- Gremi de Restauració

Comissions tècniques de treball

El treball en comissions. Com ja s'ha avançat abans, un dels resultats del segon fòrum ciutadà va ser la constitució de tres comissions tècniques o grups de treball, que permetessin agilitar el procés d'elaboració del Pla i facilitessin al màxim la participació de la ciutadania.

Des de l'inici, es va definir que el Pla estratègic havia de ser un projecte compartit, que recollís i tingués en compte les aspiracions i les demandes dels ciutadans i les ciutadanes de Montcada i Reixac. En aquesta fase la participació s'ha organitzat sobretot a partir del treball de tres comissions i de la coordinadora. Totes aquelles persones que, com a representants d'alguna entitat o a títol individual, han volgut aportar les seves reflexions, perspectives i propostes han pogut participar en aquestes reunions, que han estat coordinades per tècnics municipals i per representants de la Comissió Coordinadora del Pla Estratègic, amb experiència en cada àrea a tractar.

Comissions tècniques de treball. Formades pels principals agents, experts, membres d'entitats i associacions, responsables polítics i tècnics del projecte i ciutadans a nivell particular. La seva funció és participar en l'elaboració de propostes d'objectius i accions del Pla estratègic, i també en la prioritització de les propostes i línies estratègiques.

Aquestes reunions, on tothom des de la informació que disposa ha pogut fer aportacions i enriquir el debat, han permès aprofundir en l'anàlisi realitzada per l'equip tècnic i, sobretot, concretar, en propostes i mesures, com es pot realitzar el projecte de ciutat que volem per al futur, la Montcada possible i desitjable. I, finalment, prioritzar aquestes mateixes propostes. Els coordinadors d'aquestes comissions han estat:

Comissió tècnica de les persones

► Jaume Alcázar

Comissió Coordinadora Pla Estratègic

► Cosme Oriol

Comissió Coordinadora Pla Estratègic

► Pedro Sarrión

Director de l'Àrea Interna de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

► Joan Celma

Coordinador general de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

Comissió tècnica del territori

› Joan Amenós

Comissió Coordinadora Pla Estratègic

› M. Flor López

Comissió Coordinadora Pla Estratègic

› Josep Borrego

Tècnic de l'Àrea Territorial de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

› Joan Badosa

Arquitecte de Montcada Societat Municipal

› Toni Jiménez

Director de l'Àrea Territorial de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

Comissió tècnica de l'economia

› Josep Martí

Comissió Coordinadora Pla Estratègic

› Pere Oliva

Comissió Coordinadora Pla Estratègic

› Josep Maria Prado

Comissió Coordinadora Pla Estratègic

› Josep Serrano

Director de l'Àrea Econòmica de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

› Eva Bermúdez

Tècnica del Servei d'Ocupació de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

Comissió tècnica de les persones

La finalitat d'aquesta comissió tècnica ha estat la d'aprofundir en l'anàlisi i, sobretot, trobar i consensuar les respostes als reptes que planteja el model de ciutat. La participació ciutadana en aquest grup de treball es xifra en aproximadament 45 persones.

Comissió tècnica del territori

Igual que l'anterior comissió, el seu treball ha anat dirigit a aprofundir en l'anàlisi i a concretar diferents propostes sobre la configuració territorial del municipi. La participació en aquesta comissió ha estat aproximadament de 50 persones.

Comissió tècnica de l'economia

La finalitat d'aquesta comissió tècnica ha estat elaborar unes primeres respostes per aprofundir i renovar la vocació industrial de Montcada. Donades les característiques pròpies dels sectors econòmic, es va optar per convocar dues reunions sectorials: una amb el teixit empresarial industrial, i una altra més dirigida al sector comercial. La participació en ambdues reunions va ser molt elevada.

Pel que fa a la comissió sectorial del comerç va comptar amb una col·laboració aproximada de 50 persones.

Ciutadans inscrits a les comissions tècniques

Nom	Organització / Entitat	Comissions on s'ha inscrit
► Amparo Caballero	AV Can Cuiàs	Comissió persones, territori i economia
► Amparo López Cercós		" " "
► Antoni Orihuela Segales	Montajes Industriales Llecasa	Comissió territori i economia
► Carlos Casanovas Sánchez UGT		Comissió persones, territori i economia
► Carmen Soto Rubio	ADIMIR	" " "
► Cristina Iniesta i Martí	CB Elvira Cuyàs	" " "
► Cristina Maristany Navarro	CEIP El Viver	" " "
► Eduard Martín Caralt	AV Terra Nostra (Com.Festes)	" " "
► Emilia Vera Utiel	AV Can Cuiàs	" " "
► Enric Dalmau Ezquerria		" " "
► Enriqueta Gómez i Parera	Esplai per a la Dona	" " "
► Ernest Gil Cervera	Escolania de Montcada	" " "
► Eva Gonzalo Palau	PSC/JSC	" " "
► Francisca Moreno Gaya	Casal d'Avis Can Sant Joan	" " "

Nom	Organització / Entitat	Comissions on s'ha inscrit
› Francisco Adamiz Ruiz	AV Can Sant Joan	Comissió persones, territori i economia
› Francisco Salas Cruz	Mercat Municipal	Comissió territori i economia
› Francisco Tirado Arenas	AV Gurugú	" " "
› Ildefons Teruel Sánchez	Juventut Atlètica Montcada	" " "
› Isidoro García Benito	CEB Can Sant Joan	" " "
› Joaquim Castellví Albareda	Ag. Sardanista Terra Nostra	" " "
› Jaume Aregall i Miñarro		" " "
› Jaume Cunill Conill		Comissió persones i economia
› Jaume Ribera i Camprubí	Fundació Cultural Montcada	Comissió persones, territori i economia
› Jesús Heredia	Casal d'Avis Can Sant Joan	" " "
› Joan Mimó	Gremi d'Hostaleria Vallès Occ."	" " "
› Joana Gil Font		Comissió persones i economia
› José Antonio García Carmona	AV Montcada Nova	Comissió persones, territori i economia
› Jose Luís Gómez Rivera	Càritas	" " "
› Josep Isart Grífol	Caritas	" " "
› Josep Oró Prim		" " "
› Josep Serrano Daura	Aj. de Montcada i Reixac	" " "
› Juan Angel Garcia Todrá		" " "
› Juan José Gómez	AV Can Cuiàs	Comissió persones i economia
› Juan Monclús Sirera	As. Bot. i Com. Mas Rampinyo	" " "
› Judith Feliu Jordana		" " "
› Julio Nolasco Perea	AV Vallença-Bosc Vilaró	" " "
› Kiko Reynaldo Romo Olmedo		Comissió persones, territori i economia
› Llorenç Barber Capella	Ag. Sardanista Terra Nostra	" " "
› Lluís Richart Castellví		" " "
› M. Carmen Alfaro Arrabal		" " "
› M. Jesús Asenjo Herranz	Associació Musical Giravolt	Comissió persones i economia
› M. Teresa Monclús Sirera	As. Bot. i Com. Mas Rampinyo	Comissió persones, territori i economia
› Manel Borrell Mas		Comissió persones i territori
› Margarita Ruiz Verges		Comissió persones i economia
› María Ventura Mauri	Esplai per a la Dona	Comissió persones, territori i economia
› Marta Argelaqués Llauredó	AV Terra Nostra	" " "
› Mercedes Durán Penedo	Les Maleses/IES Mont. Miró	" " "
› Montse Guiu Cairó	Comerç	Comissió persones i economia
› Montserrat Tous López	Esbart dans. La Unió	Comissió persones, territori i economia
› Patricia Cabeza Ruiz		Comissió persones i economia
› Pilar Roman Maroto		Comissió persones, territori i economia
› Pilar Royo Meseguer		" " "
› Ramon Albanell	Herber (vocal Junta Foinvasa)	Comissió persones i economia
› Ramon Alimbau Pedrola		" " "
› Ramona Villaronga Pi	As. Bot. i Com. Mas Rampinyo	" " "
› Raül González Pérez		Comissió persones, territori i economia
› Ricard Ramos Jiménez	PSC	" " "
› Ricardo Pla Carrascosa	AMPA Elvira Cuyàs	Comissió persones i economia
› Rosa Baró Roca	As. Bot. i Com. Mas Rampinyo	" " "
› Rosa Rafecas Casals	Caritas	Comissió persones, territori i economia
› Santi Vilaplana Pladevall	Gremi de Restauració	Comissió persones i economia
› Xavier Blanca Flores	Comissió Coordinadora	" " "
› Yolanda Milan Iranzo	AMPA CEIP El Viver	Comissió persones, territori i economia

D'altra banda, a la reunió d'empresaris, realitzada el 5 de març de 2003 per presentar les línies econòmiques del Pla Estratègic, es va comptar amb una presència molt elevada de representants de diferents empreses del municipi.

Assistents a la reunió d'empresaris

Josep Martí	Aismalibar Flint
Manuel Fernández	Anacar
Antoni Martínez	Advocat
Francisco López	Artilex
Toni Corral	Associació de Comerciants Pla d'en Coll
Jaume López	Associació de Comerciants Can Sant Joan
Josep Comabella	Associació de Comerciants Can Sant Joan
Teresa Castilla	Associació de Comerciants Centre Llevant
Conxita Batlle	Associació de Comerciants Centre Llevant
Ferran Gómez	Associació de Comerciants Pla d'en Coll
Alfonso Martínez	Associació de Comerciants Carrer Major
Toni Carrasco	Automatismos Para Quemadores SA
Enrique Marí	Automatismos Para Quemadores SA
Maria Teresa Vaques	Autos La Ferreria
Pedro García Giménez	Barnices Valentine
Ricard Agustín	BICC General Cable
José Luis Beneito	Caixa Manresa
Pere Moratalla	Caja Madrid
Josep Ma. Puigmartí Pena	Cartonflex
Emilio Rabasa	Cartonflex
Jesús Mainar	Complas-Barcelona, SA
José Manuel Marín	Const. Metal. Industriales y Civiles (Comicsa)
Joan Delriu Real	Construcciones Falcón SL
Luis Falcón Gonzalvo	Construcciones Falcón SL
Luis Falcón Miguel	Construcciones Falcón SL
Sr. Vidal	Contracolados SYC, SA
Francesc Soto	Daicolorchem
Matsuki Hayashi	Dicomol
Daniel Altimiras	Dicomol
Estela Sánchez	Encofrados Alsina
Montse Alsina	Epsilon
Eudald Prado	Epsilon
Josep Pedrega	Epsilon
Toni Serrataco	Esmiper
Miquel Pérez	Estació de Servei Baseva, SA
Valeriano López	Estarca
Antonio Polo	Estarca
Juan Arco	Excavacions El Turó
Fernando Díaz	Fayjsa (Fábrica de Arandelas y Juntas, SL)
Víctor Galiana Giró	Ferres Mercadé, Juan
Joan Ferres	Ferres Mercadé, Juan
Núria Forga	Forgrasa
Sr. Ortega	Forgrasa
Sr. Ortega	Fotolitdos SA
Manuel Martínez Berna	Fotolitdos SA
Manuel Martínez Latorre	Galvametal
Carles Vila	Galvametal
Manel Clave	Gedesco Maheso
Sr. Martínez	Gedesco Maheso
Sr. Soler	Gedesco Maheso
Josep Pàmies	Glassmetal 2000

Lluís Freixas	Gros Mercat
Jacinto Panisello	Guantes Alsent
Alvaro Hidalgo	Hoeg Flowers
José Badia	Ibbe Electricidad
Ramon Albanell	Iferber
Carles Vila	Inclofluid
Mariano Jordà	Industrias del Metal y Acuñación IMA SL
Josep Monteis	Instalaciones Monteis
Bernat Gaya	Junta Directiva Polígono Can Cuiàs
Ferran Peña	Klein Ibérica SA
Adriano Salido	Lafarge Asland
Elisabet Schonhofer	Lapsset España VR, SL
Miquel Carmona	Lapsset España VR, SL
Jacinto Lasús	Lasus Marsa SA
Roc Tapia	Manpower
Sílvia Alcón	Manpower
Felipe López	Manufacturas Metalúrgicas RSL, SL
Antonio Martínez	Martínez Conchillo, Antonio
Antonio Sabaté	Matrices y Grabados
Angel Corella	Mecanitzats A-Fil
Ana Calderero	Mercamar
Antonio Martínez	Mercamar
Juan Gavira Pérez	Montajes Gavisa SA
Marcelo Gavira	Montajes Gavisa SA
Ramon Mollet	Montcada Centre Comerç
Miquel Marco	Montcada Societat Municipal
Eligio Lorenzo	Moviline Internacional
Máximo Rodríguez	Moviline Internacional
Jaime Pagès	Muebles y Flejes Cataluña
Araceli Ortega	Neo-Ser 2000, SL
Charo Ortega	Neo-Ser 2000, SL
Juan Mir Farrenys	Nissan Motor Ibérica
Josep Obis	Obis Gestió
Alejandro Esteban	Panreac Química
Maria Jesús Torre	Panreac Química
Alex Savín	Parsi SA
Fernando Magán	Pastisseria Gra de Blat
Joan Franco	Payma Cotas SA
Pedro Periche	Periche Escamilla Pedro
Rosa Pedra	Periche Escamilla Pedro
Concepció García	Persoplast
Ana Fernández	Piedra Sánchez Manuel
Manuel Piedra	Piedra Sánchez Manuel
Jesús García	Plegabox
César Vilagut	Prefabricados Vilagut
Josep Vilagut	Prefabricados Vilagut
Tomàs Bernat	Productos Aditivos
Rafael Brotons	Radiadores Nadal SL
Vicenç Montferrer	Radiadores Nadal SL
Salvador Marín	Rocas y Mármoles (Rocamar)
Joan Monclús	Sírrera SL
Manuel Sánchez	Sistemas y Matrices de Embalajes
Antonio Costa	Suminco
Josep Peruga	Suminco
Juan Arché Grau	Talleres Arche
Juan Arché Roca	Talleres Arche
Antonio Soler	Talleres Format
Roser Lluís	Talleres Format

Pere Palau	Talleres Palau
Ferran Martí	Talleres y Construcciones Solcen, SA
Joaquim Gabarró Guixet	Tecmolcad, SL
Xavier Poujet Vives	Tecmolcad, SL
Eulàlia Tort	Tort SA
Melchor Tort	Tort SA

Així mateix, també va tenir lloc una altra reunió sectorial de la comissió econòmica amb els delegats sindicals d'empresa dels 3 sindicats representatius a les empreses del municipi i que participen en l'elaboració del Pla Estratègic, CCOO, UGT i USO. La reunió va tenir lloc el 25 d'abril de 2003, amb una assistència aproximada de 40 delegats sindicals de totes tres formacions.

**➤ Annex:
l'estratègia
de la ciutat,
en marxa**

Apèndix A: plans que concreten i complementen el Pla Estratègic de ciutat

Avançar cap al model de ciutat que volem exigeix l'esforç de tots. Actuacions i projectes. I també transformacions de gran abast.

La ciutat disposa d'un conjunt de plans sectorials que, de forma coherent amb l'estratègia de la ciutat, complementen i concreten mesures i accions necessàries per avançar cap a aquest model.

1 Agenda 21. Pla d'actuació: Montcada, cap al desenvolupament sostenible

La Conferència Mundial sobre Medi Ambient i Desenvolupament (La Cimera de la Terra), que es va celebrar a Rio de Janeiro el mes de juny de 1992, va aprovar el Pla d'Acció per al segle XXI, més conegut com "Agenda 21".

En aquest pla es reconeix que molts dels problemes i també de les solucions que s'hi preveuen estan relacionats, d'alguna manera, amb les autoritats locals i, en conseqüència, es fa una crida a la seva participació i cooperació.

L'Agenda 21 de Montcada emfasitza la necessitat d'un esforç per recuperar i valorar el patrimoni natural de la ciutat: els boscos, el riu i la muntanya i per impulsar l'aprenentatge d'una nova forma d'utilitzar els recursos.

Línies estratègiques del Pla d'Acció Ambiental

► Planificar de forma sostenible Montcada i Reixac a partir dels seus espais naturals i rurals

- Restauració del turó de Montcada com a espai natural.
- Recuperació, restauració i millora de tota la xarxa fluvial.
- Recuperació i preservació dels espais lliures de Montcada i Reixac (espai agroforestal del Vallès Oriental de Llevant).
- Restabliment potencial de la connectivitat biològica entre els diferents espais naturals.
- Recuperació i manteniment de les zones forestals de Montcada.
- Adaptació dels traçats de les actuals i futures infraestructures a la permeabilitat interna de Montcada i Reixac.
- Correcció de l'impacte ambiental de les infraestructures.
- Augment de la seguretat viària de conductors i vianants.
- Estesa a tot l'espai públic del concepte de ciutat dels vianants.
- Augmentar la permeabilitat entre els barris de Montcada i Reixac.
- Augment de l'oferta d'aparcament.
- Promoció de l'edificació sostenible.
- Desenvolupament d'un Pla de Reestructuració dels actuals polígons industrials de Montcada i Reixac.
- Incorporació dels criteris de sostenibilitat i equilibri territorial en l'elaboració del nou pla estratègic de Montcada i Reixac.

› **Gestionar els recursos naturals optimitzant i reduint-ne l'ús i minimitzant-ne l'impacte**

- › Utilització racional de l'aigua i l'energia a Montcada i Reixac.
- › Utilització dels recursos hídrics propis (aquífer de Montcada).
- › Control i regulació dels pous privats i de la utilització de l'aigua de les rieres per rec.
- › Tractament de forma separada de les aigües residuals d'origen industrial i les domèstiques.
- › Intervenció en el control i autoritzacions dels abocaments d'aigües residuals de les diferents activitats del municipi.
- › Adequació de l'enllumenat públic.
- › Ús d'energies renovables.
- › Ampliació de la recollida selectiva.
- › Apropament del servei de la deixalleria als montcadencs i montcadenques.
- › Gestió integrada dels residus generats a Montcada.
- › Promoció i difusió entre els montcadencs i montcadenques dels nous hàbits de consum, més respectuosos amb el medi ambient.

› **Activar la vigilància i control de les activitats de Montcada i Reixac i incentivar la producció neta**

- › Increment del control sobre les activitats del municipi sobre abocaments d'aigües residuals, residus, sorolls i emissions a l'atmosfera.

- › Elaboració d'un cens actualitzat i complet de totes les activitats econòmiques i industrials de la vila amb les corresponents fitxes de la declaració de residus que facilita la Junta de Residus.
- › Millora de la gestió ambiental a les empreses.
- › Reducció de l'impacte de l'activitat industrial sobre el municipi.
- › Millora de la mobilitat del territori: ampliació i millora del transport col·lectiu.
- › Foment del transport alternatiu al vehicle privat.
- › Control periòdic de la contaminació acústica i atmosfèrica dels vehicles (cotxes, motos, autobusos, camions, etc.).
- › Reducció del risc de transport per carretera de mercaderies perilloses.
- › Promoció de l'ús de vehicles menys contaminants i de baix consum.

› **L'educació ambiental com a eina per crear motivació i canvis conductuals en la població de Montcada i Reixac**

- › Desenvolupament de programes de divulgació i informació mediambiental destinats a la població en general.
- › Informació de forma constant i actualitzada de tots aquells aspectes ambientals que afecten el municipi i que demanen la participació ciutadana.
- › Implicació de la ciutadania en els problemes del municipi i les conseqüències que pot portar la pèrdua progressiva de l'entorn natural de qualitat.
- › Promoció de l'interès del sistema educatiu en la incorporació transversal de la perspectiva ambientalista als plans d'estudis.

2 Pla d'accessibilitat: una fita important per fer de Montcada una ciutat de vida quotidiana per a tothom

El projecte de ciutat afirma que volem fer de Montcada una ciutat de qualitat de vida quotidiana.

Des d'aquests plantejaments el Pla d'accessibilitat concreta un conjunt de mesures que són molt importants per fer-ho realitat. Perquè d'elles depèn que les persones amb alguna disminució física o sensorials puguin moure's amb una major autonomia per

la ciutat. Però també, perquè aquestes mesures fan la ciutat més amable i còmoda per a tots.

El pla contempla tant l'eliminació de les barreres arquitectòniques existents –passos adaptats, aparcaments, edificis públics, com les condicions que qualsevol futur projecte haurà de complir i que en garanteix l'accessibilitat global.

3 POEC: la modernització i vitalitat del sector comercial: clau per fer de Montcada una ciutat plenament viscuda

Més enllà de la seva importància en la creació de riquesa i ocupació, el comerç tradicional té un paper molt important en la vida dels barris i de la ciutat.

Des d'aquest convenciment, el Programa d'Orientació per als Equipaments Comercials (POEC) és un instrument clau per al desenvolupament del municipi.

Aquest programa impulsa l'ordenació i modernització del comerç, per afavorir-ne l'adaptació a les necessitats de consum i compra dels ciutadans, per tal que pugui ser competitiu davant dels nous formats comercials.

4 Pla per a la igualtat d'oportunitats dona i home

Homes i dones tenim la mateixa responsabilitat i deures amb la nostra societat i ambdós hem de contribuir a configurar el desenvolupament del nostre entorn. Homes i dones hem de tenir les mateixes possibilitats i oportunitats per contribuir en aquesta configuració i per gaudir del desenvolupament en igualtat. La igualtat formal, tot i ser imprescindible, no resulta suficient per aconseguir una igualtat de fet. Per això, en el marc del Pla Estratègic de Montcada, presentem el Pla per a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones.

El Pla s'estructura en set àmbits d'actuació:

► **Àmbit d'actuació 1. Organització municipal** amb l'objectiu de construir una cultura de treball a l'Ajuntament per al desenvolupament de polítiques sensibles al gènere que garanteixi el mandat que tenen els poders públics de remoure els obstacles que impedeixen una igualtat real.

► **Àmbit d'actuació 2. Urbanisme i medi ambient** té l'objectiu d'una organització territorial, mediambiental i urbanística sostenible des d'una perspectiva de gènere que consideri, doncs, els diferents usos, vivències i necessitats de ciutat que tenim les persones.

► **Àmbit d'actuació 3. La ciutat educadora: eina per al desenvolupament integral de les persones** dirigit a implementar i fomentar la coeducació entre tots els agents educatius i promoure la formació de persones adultes sense biaix de gènere, des de l'alfabetització a la formació pel treball.

► **Àmbit d'actuació 4. Igualtat d'oportunitats en el treball. Els temps de vida: conciliació dels temps personals, familiars i professionals.** Pretén facilitar l'accés al treball a les dones, sensibilitzar la comunitat respecte els drets de les dones en relació amb el treball i promoure el fet de compartir i conciliar els temps personals, familiars i professionals.

► **Àmbit d'actuació 5. Empoderament i participació social i cultural de les dones** amb la finalitat que les dones prenguin consciència

de la seva responsabilitat i la seva capacitat individual i social per intervenir i participar en els afers públics i en els processos de presa de decisió.

› **Àmbit d'actuació 6.** Violència, exclusió social i feminització de la pobresa. Es fixa l'eradicació i prevenció de totes les situacions de violència, exclusió social i feminització de la pobresa que pesen especialment sobre les dones.

› **Àmbit d'actuació 7.** Salut integral: gestió de la pròpia salut i sistema sanitari. Cal conèixer i millorar la salut de les dones i de la comunitat des d'una perspectiva integral (benestar biològic, psicològic i social) i en les diferents etapes de la vida (infància, adolescència, joventut, edat adulta, vellesa) i l'adequació del sistema sanitari per assolir una atenció sanitària de qualitat i amb calidesa.

Apèndix B: projectes en marxa

El Pla Estratègic de Montcada i Reixac és un projecte global de ciutat que estableix una conjunt de mesures i actuacions que s'han considerat clau per avançar en aquest model. Com a projecte comú, la responsabilitat en la seva execució és compartida.

L'execució d'alguns d'aquests projectes depassa la capacitat d'acció i decisió de les mateixes institucions del municipi. Aquest és el cas dels grans projectes infraestructurals, com per exemple, el projecte que fa referència al soterrament de la línia de França, o el soterrament de la línia de la Garriga, que depenen en gran part de RENFE, el Ministeri de Transport i l'Autoritat del Transport Metropolità.

En altres casos, però, ha estat possible un impuls important en la seva execució. Volem, en aquestes planes, presentar-ne alguns, com a expressió de la voluntat de fer del Pla Estratègic no només un pla carregat de futur, sinó sobretot un pla per al present. En aquest sentit podem destacar alguns d'aquests projectes ja en marxa.

1 Projecte de soterrament de la C-17*

Cost estimat de l'obra: 21.000.000 euros.

Objectius generals:

- Soterrament de la C-17 entre la plaça Espanya i el CEIP Elvira Cuyàs.
- Eliminació dels semàfors.
- Eliminació de sorolls i contaminació.
- Creació d'una trama urbana que uneixi Mas Rampinyo i la resta del nucli urbà.

Actuacions previstes:

- Construcció de 2 rotondes, una a la plaça Espanya i una altra davant del CEIP Elvira Cuyàs.
- Construcció d'un ampli passeig i carrils de circulació interna a cada banda.

* Aquest projecte, aprovat per la Generalitat l'abril de 2003, està pendent d'incorporar les al·legacions presentades per l'Ajuntament.

▶ Projecte de soterrament de la C-17

2 Projecte de restauració del Turó de Montcada

Objectius generals:

- ▶ Espai integrat en l'entorn del Turó.
- ▶ Restauració de talussos.
- ▶ Estabilització mecànica de talussos.
- ▶ Àrea d'esbarjo i lleure.

Actuacions específiques:

- ▶ Àrees d'esbarjo i lleure.
- ▶ Recuperació de talussos.
- ▶ Àrea recreativa i esportiva.
- ▶ Miradors.

3 Projecte de soterrament de les vies de tren

El soterrament del tren és el punt de partida per generar una nova centralitat urbana que uneix els tres sectors urbans en un projecte global de reorganització de la ciutat.

Actuació:

- ▶ Reorganitzar puntualment la ronda de la Ribera pensant en l'annexió d'un nou pont a partir del carrer de Llevant i en la possibilitat de supressió de l'actual pont que creua les vies de tren.

- › Carrer de la Bifurcació: entrada de Montcada mitjançant el nou projecte del Congost del Besòs i proposta d'un nou by pass amb la nacional i el carrer de la Bateria. Es genera una nova connexió directa amb el Turó de Montcada (porta verda a Collserola) i el barri de Can Sant Joan.
- › Carretera Vella: actualment truncada pel pas de les vies de tren. Es proposa una connexió amb el carrer de la Bifurcació i el passeig de Colom mitjançant un nou nus central que articula la nova àrea de l'estació central de tren i la connexió amb el territori industrial de la fàbrica Asland i la platja de tren.

Espais verds:

- › Actualment existeix un aïllament de les zones verdes.
- › El Parc de les Aigües és el punt de partida per actuar en els dos límits urbans existents: la vora del riu Besòs i el talús de pendent de la platja de les vies de tren.
- › Vora del riu Besòs: es genera un parc lineal que ocupa tota la vora del riu des de la reordenació de la zona Valentine fins al barri de Vallbona (municipi de Barcelona).
- › El contacte amb el riu es garanteix transformant l'actual carretera de la Ribera en passeig de vianants.
- › Talussos platja de tren: l'actual límit topogràfic es transforma en un parc lineal que parteix del paratge de la Mina, voreja la nova expansió urbana de les platges de les vies de tren i acaba en el turó natural de Sant Joan (nou parc mirador).

Espais públics:

- › Generació d'una nova centralitat urbana.
- A partir d'un límit que era la via del tren s'actua puntualment en tota la franja del límit. S'evidencien els elements següents: pont del riu Ripoll, llosa urbana paral·lela al carrer Major, plaça central, llosa del passeig de Colom, plaça del nou mercat, àrea de l'estació central, llosa d'enllaç al parc de les Aigües, espais dels edificis Aigües de Barcelona, nova plaça de les Aigües i rambla del Besòs.

Actuació:

- › Espais urbans alliberats amb el soterrament de la línia de tren Barcelona-Portbou.
- › Requalificació d'espais industrials i d'infraestructura.
- › Espais intersticials.
- › Agrupament d'ús.

Accessos urbans existents:

- › Carretera Vella.

- ▶ Carrers Bifurcació-Colon.
- ▶ Avinguda de la Ribera-C/ Mossèn Joaquim Castellví-C/ Sant Cugat.

Tots els elements públics puntualment serveixen per connectar perpendicularment els antics fronts urbans generats pel pas de les vies i, a nivell longitudinal, generen un eix públic continu que es transforma en l'eix principal de la nova Montcada i Reixac. Espais d'actuació urbanística: la nova xarxa viària garanteix un desenvolupament de les àrees industrials existents en el nucli urbà en noves àrees urbanístiques: barri de la Ribera, zona C/ Guadiana, platja de trens, fàbrica Asland, estacions Montcada i Reixac i C/ Elionor de Montcada.

4 Projecte de la nova biblioteca i el nou auditori municipals (Montcada Aqua segona fase)

Superfície total: 6.875 m².

Cost total de l'obra: 9.396.952,37 euros.

Descripció del projecte:

- ▶ Planta soterrani (2.010 m²): Biblioteca: magatzem. Aparcament.
- ▶ Planta baixa (1.890 m²): Biblioteca. Àgora. Cafeteria. Àrea de recepció i d'informació.
- ▶ Planta primera (1.520 m²): Biblioteca: ludoteca, videoteca. Auditori. Àgora.
- ▶ Planta segona (619 m²): Biblioteca: fons general, col·lecció local, sala de suport i multimèdia. Sala de música i imatge. Auditori: espai tècnic.
- ▶ Planta tercera (437 m²): Biblioteca: sala d'estudi, sala de treball personal. Àrea administrativa i de direcció.

5 Projecte de l'estadi de futbol de La Ferreria

Pressupost estimatiu: 2.579.113 euros.

Descripció: construcció d'un nou camp de futbol amb gespa artificial amb capacitat per a 2.500 espectadors. Aquest complex esportiu s'ubicarà al Polígon Industrial La Ferreria, al costat del Parc de la Font Pudenta.

El projecte contempla la construcció de camps annexos de futbol 7, sala esportiva i espais complementaris.

Suposa un espai per a la integració social i física, amb un ús esportiu i social.

6 Projecte de l'antic Cinema Kursaal

Pressupost estimatiu: 1.578.528 euros.

Descripció: espai cívic al barri de Can Sant Joan que aglutinarà tant espais per a les entitats del barri com espais per a la realització de diferents activitats (tallers, cursos, conferències...).

Comptarà amb una sala polivalent multiusos, així com d'un espai per a serveis municipals.

Quedarà configurat com el cor i el motor sociocultural de Can Sant Joan.

7 Projecte de la Casa de les Aigües

Pressupost estimatiu: 1.394.000 euros.

Descripció: es pretén aconseguir un nou ús viable per a la Casa de les Aigües que garanteixi la conservació i les seves característiques com a conjunt patrimonial.

El projecte vol crear un centre que serveixi per posicionar i donar a conèixer la ciutat a partir d'un element destacat en el context de l'entorn metropolità de Barcelona. Un nou centre cultural, educatiu i lúdic dins del context del Parc de les Aigües de Montcada i Reixac i del Parc Fluvial del Besòs. Contempla el futur Museu de l'Aigua.

Aquesta construcció constituirà un element que reforçarà la imatge positiva del municipi i una aposta per la sostenibilitat i la qualitat de vida urbana.

8 Projecte del Casal Ramon Balsalobre

Pressupost estimatiu: 1.000.000 euros.

Descripció: es contempla com el futur espai central de l'Escola d'Adults de Montcada i Reixac. El projecte preveu la remodelació de l'edifici per tal d'adaptar-lo a la normativa vigent. Està prevista la instal·lació d'ascensor, la construcció de rampes d'accés, la remodelació d'aules i l'obertura d'un espai-biblioteca així com d'un punt d'informació sobre les noves necessitats de la formació d'adults.

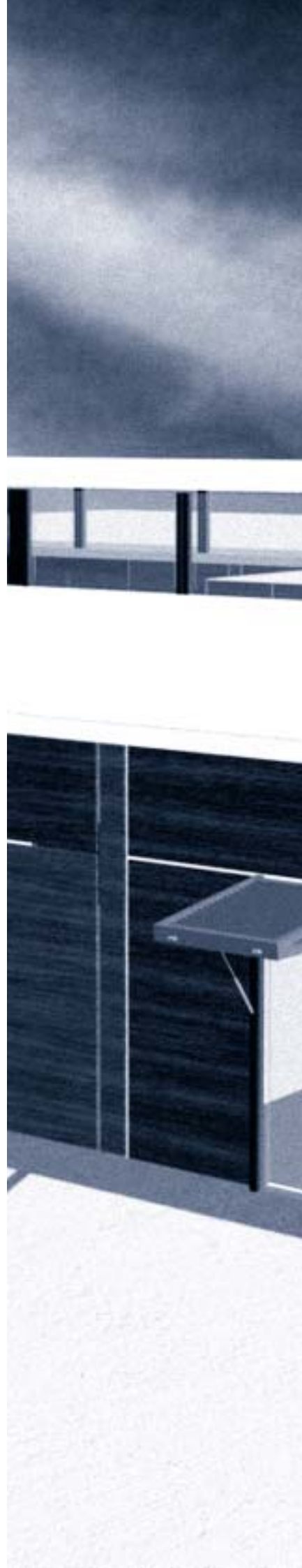
9 Projecte de l'escola bressol a Can Cuiàs

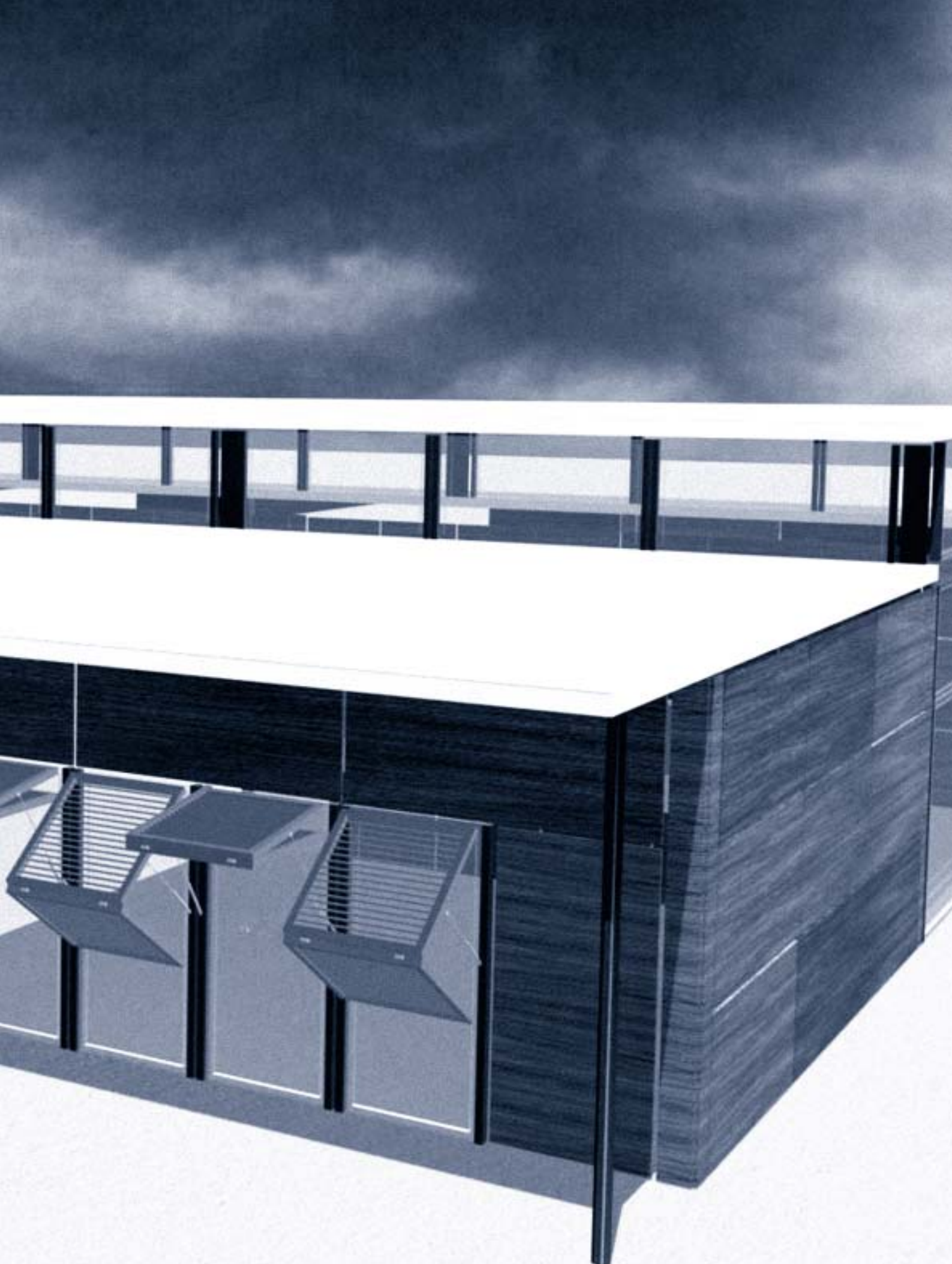
Pressupost estimatiu: 645.000 euros.

Descripció: el projecte contempla la construcció d'una escola bressol al barri de Can Cuiàs.

L'escola oferirà 81 places i els serveis següents:

- Menjador.
- Ampliació d'horari (1 hora al matí i 1 hora a la tarda).
- Per al següent curs escolar es preveu comptar amb un espai nadó i amb la realització d'activitats familiars.

[▶](#) Imatge virtual del projecte d'escola bressol a Can Cuiàs

10 Projecte d'escapes mecàniques

Pressupost estimatiu: 1.164.648 euros.

Descripció: la construcció d'escapes mecàniques a diferents punts del municipi té com a objectiu facilitar la mobilitat de les persones grans, així com configurar una alternativa a l'ús del vehicle privat, facilitant la mobilitat urbana dels ciutadans. Amb aquest projecte es pretén aprofundir en la modernització de la ciutat. Les noves escapes està previst situar-les en diferents punts dels barris de Montcada Centre, Can Sant Joan i Can Cuiàs.

11 Pla integral de la Ribera

Pressupost estimatiu: 390.658 euros.

Descripció: aquest projecte serveix per elaborar el Pla Integral del barri montcadenc de La Ribera que afecta tant l'àmbit social com l'urbanístic, entenent que el trasllat de la fàbrica Valentine afecta de forma positiva el futur desenvolupament de la zona. Es contempla l'adequació d'un espai cívic al barri (antiga Acadèmia Lis), així com la constitució de la Taula Cívica del Barri.

12 Projecte del Club Aismalibar

Descripció: configuració de l'antic Club Aismalibar com a una zona d'oci multidisciplinària, mantenint els espais naturals del complex, així com la creació de noves zones enjardinades, aparcaments i un futur hotel.

13 Projecte d'ampliació del Pavelló Municipal Miquel Poblet

Pressupost estimatiu: 2.500.000 euros.

Descripció: el projecte planteja l'ampliació del pavelló existent amb dues pistes cobertes que comptaran amb pavimentacions diferenciades, una amb paviment sintètic i l'altra de terratzo, que permetran la pràctica de diferents esports i esponjar les activitats que es concentren actualment a la Zona Esportiva Centre.

Comunicacions

12

Francisco Hierro

Regidor delegat del Pla Estratègic

Participació i impuls ciutadà

El Pla Estratègic de Montcada i Reixac va iniciar públicament el seu treball amb la celebració del primer Fòrum Ciutadà el dia 14 de maig de l'any 2002 a l'Auditori Municipal. Aquesta reunió va servir per donar a conèixer la iniciativa a la ciutadania. Uns mesos abans, el 7 de març, ja s'havia constituït la Comissió Coordinadora del Pla amb una àmplia participació del teixit associatiu del municipi.

Després d'un any i mig de treball i d'un intens calendari de reunions i fases, podem afirmar que hem assolit l'objectiu que ens havíem fixat: identificar una visió comuna sobre el futur possible i desitjable del municipi i prioritzar un conjunt de 21 projectes per a l'impuls del Pla, a partir d'un treball d'anàlisi i amb la participació d'un important nombre de ciutadans i ciutadanes de Montcada i Reixac.

Un altre aspecte a destacar és que veritablement hem estat capaços de formular un Pla per a tot el municipi, vàlid molt més enllà de la seva institució promotora, l'Ajuntament. Els 21 projectes que finalment constitueixen el Pla d'acció inclouen moltes iniciatives que sobrepassen les competències de l'Ajuntament i afecten moltes entitats, institucions i associacions del municipi que han fet seus els objectius comuns.

M'agradaria destacar no només l'aspecte quantitatiu de la participació –per exemple, als 2 fòrums han assistit 450 persones–, sinó el qualitatiu. La gran majoria de les aportacions rebudes ha estat molt útil per poder arribar a seleccionar els 21 projectes finals que constitueixen el Pla i per impulsar-los.

Amb la publicació d'aquest document es dona per acabada la fase de redacció del Pla i donem per iniciada la fase d'execució dels principals projectes seleccionats. Des d'aquí m'agradaria convidar la ciutadania a assumir els objectius d'aquest Pla per promoure'n la realització entre tots plegats.

Joan Amenós Álamo

Membre de la Comissió Coordinadora del Pla Estratègic

Professor de Dret administratiu de la Universitat Autònoma de Barcelona

Montcada compacta, Montcada forta, Montcada viva

El 14 de maig, a l'Auditori Municipal, es va suscitar una controvèrsia sobre les alçàries de les edificacions i la densitat desitjable de Montcada. Aquesta reunió de ciutadans connectava així amb una discussió que sacseja el pensament urbanístic des de fa alguns anys. Fins i tot, el control de l'*sprawl-city* (la ciutat estesa com taca d'oli) va ser un tema discutit en certes campanyes electorals nord-americanes de començament dels noranta. L'assumpte és més complex, però -en síntesi- entren en lliça dos models. Per una banda, la ciutat difusa, la ciutat que augmenta dia a dia la seva superfície i que ho fa sovint amb densitats ínfimes, amb cases adossades i amb una xarxa inacabable d'autopistes i carreteres. En contraposició, la ciutat compacta, que tendeix a créixer cap amunt i que, en les hipòtesis més extremes, fins i tot aposta pels gratacels. És una polèmica encara inacabada i que depèn sovint de factors locals, del geni de cada lloc (el *genius loci*, que ja detectaren els clàssics). En aquest aspecte -i en tants d'altres- convé no oblidar la confessió d'Arthur Miller –recent premi Príncep d'Astúries- a la seva darrera obra publicada en castellà (*Al correr de los años. Ensayos reunidos* (1944-2001)): "Apenas pasa una semana, sin que me pregunte lo que no tiene respuesta: ¿de qué estoy convencido ahora que con el tiempo se revelará ridículo? Y, sin embargo, uno no puede permanecer indefinidamente en la orilla".

I. La tendència centrífuga

Després de la segona guerra mundial, les ciutats tendeixen a la disgregació, a la dispersió. Evidentment, això no és el mateix a Occident que a altres països. Però l'increment d'extensió edificada es generalitza. Als darrers anys, a més, aquesta expansió es fa sovint amb densitats mínimes. Els motors del fenomen són diversos. En primer lloc, l'augment de preus al centre. Ho veiem cada dia: a mesura que ens allunyem, el terreny és més barat. En segon lloc, una mitificació de la vida a prop del camp o de la família aïllada i triomfadora. No és només l'American way of life (que, per cert, no quedava gaire galdós a *American Beauty*, una pel·lícula molt recomanable). Enllaça també amb "la caseta i l'hortet", amb algunes versions de la ciutat-jardí i amb vells somnis pseudourals. Un tercer factor és el deteriorament de la vida als centres urbans. Es tractava de fugir del soroll, del fum i, sovint, de la inseguretat. Per últim, un quart i decisiu element dispara la taca d'oli: l'automòbil. El cotxe combinava l'augment de velocitat amb una enorme capacitat de penetració territorial.

II. La reacció centrípeta

Des de ja fa temps, però, floreix una profunda crítica contra la ciutat difusa. Un primer argument va lligat al problema del transport. L'augment de l'ús del vehicle privat multiplica els danys ambientals, deriva cap al col·lapse i apuja exponencialment els costos de les infraestructures viàries. A més, aquest model arruïna el transport públic, que és inadequat per atendre uns usuaris allunyats i aïllats. Per tant, la posició crítica "apunta una propuesta de ciudad más compacta, más densa y en la que las diferentes funciones estén intercaladas, con el fin de facilitar los desplazamientos a pie en las distancias cortas y mediante el ferrocarril en las largas" (Miralles Gausch, C.: *Ciudad y transporte. El binomio imperfecto*, Barcelona, 2002, p. 123).

Des del punt de vista econòmic, també s'ha atacat la dispersió urbana. Ho recordava contundentment fa poc J.A. Acebillo: "Hoy, excepto en Cataluña y en algunos lugares de África, ya en casi ningún sitio está de moda hacer muchas casas en el campo y hablar de ciudad de baja densidad o de ciudad difusa. Ya no pasa ni en Estados Unidos. Han echado cuentas y han visto que eso era un error, también desde un punto de vista económico" ("Las redes de infraestructuras y la ordenación del territorio en el desarrollo regional", a *Redes, territorios y gobiernos*, 2002, pp. 251-252). L'eficàcia econòmica de les ciutats atapeïdes també és subratllada per Fernández-Galiano en un magnífic article titulat precisament "Benidorm en positivo", publicat a *El País-Babelia*, de 3 d'agost del 2002 (pàg. 11). Penseu simplement en les despeses de la recollida de brossa, de la neteja viària o de la seguretat pública a les zones residencials disperses i aïllades.

Una fracció de les doctrines ambientalistes també s'alia amb la ciutat massissa i observa que és una de les fórmules per respectar els terrenys de major qualitat natural. Us proposo que mediteu sobre això si pugeu al voltant del Poblat ibèric de Les Maletes o, millor encara, al Turó de Galzeran (a prop de la Conreria) i observeu el creixement de Martorelles, Sant Fost de Campsentelles i Santa Maria de Martorelles.

Per últim, les "ciutats intenses" –en paraules d'O. Nel-lo – també tenen una defensa sociològica o cultural: enllacen amb la tradició mediterrània, faciliten la convivència d'usos i de grups i permeten una vida urbana més creativa, més enriquidora i, de vegades, més excitant.

III. Montcada intensa

La discussió, com és fàcil intuir, no es pot resumir en aquestes pàgines i, a més, té molts flancs encara oberts. Per exemple:

- La por –més mítica que real- a l'amuntegament i a l'estretor.
- El debat sobre els gratacels (que, per cert, ara viu Barcelona i que és només una petita part de la qüestió).
- L'increment imparable del preu de l'habitatge.
- L'atorgament a l'Administració de decisions amb un impacte econòmic espectacular: la ratlla del planificador –que dividirà la zona urbanitzable i la que no ho és- té, dins de la filosofia de la ciutat massissa, un efecte extraordinari (enriquidor o empobridor) sobre concretes butxaques.

Ara bé, admeses aquestes i altres reserves, crec que Montcada ha de tendir raonablement

cap a un augment de densitat al cor dels barris. De fet, ens col·locaríem així en una preferència que ja marquen els instruments de planificació futura i els treballs sobre estratègia territorial que afecten Montcada. Tots ells –Pla Territorial metropolitana de Barcelona, III Pla estratègic econòmic i social de Barcelona, etc.– utilitzen un vocabulari que ja hem justificat:

- “Ciutat compacta”.
- “Concentrar en un sol territori les necessitats de la població per tal de minimitzar-ne la mobilitat obligada”.
- “Abandonar la tendència de l’edificació dispersa, (...)”.
- “Per poder protegir tot aquest entorn, es proposa compactar la població en unes determinades zones i així evitar-ne la dispersió, (...)” (A. Serratosa).

Sovint, la gent de Montcada ha percebut (i ha patit) la planificació metropolitana o regional com una amenaça. No obstant això, si ens sabem situar, penso que, per primer cop, l’ona ens afavorirà. En concret, defenso l’opció d’uns barris més agregats, amb un cor més consistent, “amb més múscul”, fins i tot amb un increment d’alçades en alguns casos. Això ens acostaria a vells i nous somnis de Montcada:

- Deixar de ser ciutat de pas i ser un nou centre dins de la regió metropolitana.
- Viure a peu, de manera efectiva, a Montcada. Per cert, la connexió a peu entre els barris –magníficament defensada per Flor López- fou la proposta que rebé més suport al primer Fòrum ciutadà del Pla Estratègic de Montcada.
- Mantenir i fins i tot augmentar les actuals estacions i parades de transport públic (que sofreixen de tant en tant l’amenaça del tancament o de la reducció).
- Estimular el comerç urbà.
- Protegir i salvaguardar els sistemes naturals que Montcada té a prop i que ara es volen revaloritzar com a elements propis (Parc de Collserola i Serra de Marina).

La gent jove ja sap que la gran ciutat és una xarxa de llibertat i d’independència personal. Per això la prefereixen. No m’entusiasma aquest argument, però és una veritat indiscutible. Tampoc es tracta que Montcada sigui Manhattan. El que sí que em preocupa és el repte més important que, al meu entendre, se li presenta a la ciutat intensa. Opino que aquesta és més respectuosa amb el medi, més pròspera, més lliure, fins i tot més creativa. Ara bé, serem capaços de mantenir la capacitat d’acollida pròpia de les comunitats més reduïdes? Depèn de tots que Montcada sigui, en el futur, intensa i afectuosa o, millor encara, intensament afectuosa.

Lluís Batlles Mendicuti

Membre de la Comissió Coordinadora del Pla Estratègic de Montcada i Reixac
Director de Grugesca

La indústria necessita un canvi en la política de sòl

Quan l’Ajuntament de Montcada i Reixac em va comunicar el seu propòsit d’elaborar un Pla Estratègic Municipal per analitzar inicialment la situació dels diferents sectors de la població d’aquest municipi (educació, sanitat, serveis, comerç, tercera edat, economia, immigració, etc), em va semblar una idea magnífica, ja que l’espectacular desenvolupament que s’ha produït als últims anys necessitava, en primer lloc, aquesta anàlisi i, a continuació, una programació de futur, doncs sempre és preferible “programar” que “improvisar”.

Així mateix, se’m va proposar participar en aquest ambiciós projecte, com a membre de la comissió, i especialment en l’aspecte vinculat a l’activitat industrial del municipi. Entenc que la proposta de participació es va produir per la meua llarga trajectòria de col·laboració amb el desenvolupament industrial de Montcada i Reixac, que es va iniciar l’any 1981 amb la posada en marxa del Polígon Industrial La Ferreria. La meua visió “històrica” d’aquest sector tan importat de l’economia municipal em fa pensar que per fi s’ha sensibilitzat tota l’opinió pública de Montcada i Reixac que, si bé molts empresaris o treballadors no tenen els seus domicilis al mateix municipi, en constitueixen una peça bàsica per al

desenvolupament i que, per tant, la seva opinió, problemes i propostes s'han de tenir molt en compte per fixar-ne el futur.

Montcada i Reixac es pot considerar pionera en la generació polígons industrials, dotats de les millors infraestructures, la qual cosa ha generat una gran demanda d'implantació als darrers anys.

Tal com vaig manifestar públicament al dinar del dia 5 de març amb el sector empresarial, que considero que va ser un èxit de participació perquè va demostrar l'interès del món empresarial a participar en la vida pública de Montcada, s'hauria d'adoptar una política de sòl, tant per part de l'Ajuntament com de la Generalitat de Catalunya, que generi noves ofertes i produeixi una reducció del preu que permeti, sobretot a les PIMES, ubicar-se i treballar en les condicions tècniques i humanes que tots desitgem.

► Núria Vidal de Llobatera i Pomar

Tècnica de Medi Ambient de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

L'Agenda 21 un dels puntals del Pla Estratègic

Sovint hi ha la tendència de creure que el medi ambient és el resultat de les agressions que l'activitat humana ha fet i fa sobre el territori, subratllant-se en conseqüència els factors negatius i sense tenir en compte que el mateix territori és el factor més important que determina el medi i del qual se'n deriven les seves potencialitats.

De la lectura del territori deriven els especials trets ambientals, tant els avantatges com els inconvenients, que defineixen avui Montcada i Reixac i que són els aspectes que hem anat reflexionant en l'elaboració de la diagnosi ambiental per a l'Agenda XXI que ha de marcar el futur desenvolupament sostenible del municipi:

En primer lloc, la seva singularitat com a cruïlla, punt de pas i connexió entre el Pla de Barcelona i la resta de Catalunya, fet derivat de la seva posició en la única interrupció geogràfica de la Serralada Litoral Catalana, a part de la molt més ampla del Delta del Llobregat. Aquesta estreta interrupció, creada per l'erosió del Besòs sobre la serra i del torrent Tapioles pel Coll de Montcada, genera una important disputa per l'espai entre el curs d'aigua i el de totes les infraestructures de connexió: tren, autopistes, autovies, carreteres, xarxes de serveis: elèctriques, distribució d'aigua, clavegueram, gas, noves xarxes d'informació... que han de passar per l'estret congost on no trigarán a arribar, a més, les grans infraestructures europees.

En segon lloc, aquesta orografia dels espais planers no inundables ha determinat una implantació urbana fragmentada i limitada per les muntanyes, els cursos d'aigua i les diferents infraestructures que han configurat el municipi com a plurinuclear amb diferents barris, cadascun amb la seva identitat i moltes barreres que cal anar salvant i vertebrant davant la impossibilitat d'un únic centre urbà.

En tercer lloc, a aquesta complexitat morfològica cal afegir que la riquesa de la seva xarxa fluvial configurada per dos importants rius i una riera a més de la trentena de torrenteres ha atret en el seu escàs espai pla un bon grapat d'indústries que ja en la primera meitat del segle XX buscaven un emplaçament ben comunicat, proper a la gran ciutat i amb aigua abundant per desenvolupar les seves activitats, anant-se configurant doncs en aquests arenys dels rius, els polígons industrials.

I, en quart lloc, també a gran escala el desenvolupament municipal ha estat marcat pel Pla General Metropolità de 1976 que, si bé va respectar els grans sistemes muntanyencs com a zones forestals, encara que amb un grau de protecció poc definit, també és cert que la sensibilitat natural no va arribar a abastar les proximitats de les lleres del riu, ni els espais agrícoles, les primeres per la força de les estructures ja existents i la pressió urbana, el segon per la facilitat d'urbanització d'aquestes planes agrícoles i una certa lectura de "sòl de reserva en espera".

Amb l'objectiu d'afrontar el repte de promoure mesures per a un desenvolupament sostenible, una protecció ambiental i un ús racional dels recursos al llarg del segle XXI,

la diagnosi ambiental fa una anàlisi molt valuosa i completa del territori: interpretació i diagnosi dels aspectes estructurals (organització i gestió municipal, processos de planificació estratègica, usos del sòl i planejament, sistemes naturals i de suport, mobilitat, incidència de les activitats econòmiques sobre els recursos i el medi ambient, models de comportament social), integració intervectorial i interpretació i diagnosi dels aspectes ambientals i d'ús dels recursos (fluxos d'aigua, residus, energia, atmosfèrics).

D'aquesta diagnosi se'n desprèn la proposta del Pla d'acció local amb la selecció de 4 línies estratègiques, formulació de programes d'actuació i projectes concrets, establint prioritats i valoració econòmica de les accions:

1. Línia estratègica 1. Planificar de forma sostenible consolidant els espais naturals i rurals (Turó, Collserola, Serralada de la Marina, xarxa fluvial, Pla de Reixac-Mas Rampinyo) i ordenant la trama urbana.
2. Línia estratègica 2. Gestionar els recursos naturals optimitzant i reduint-n'hi l'ús i minimitzant el seu impacte.
3. Línia estratègica 3. Activar la vigilància i control de les activitats de Montcada i Reixac i estimular la producció neta.
4. Línia estratègica 4. Educar ambientalment com a eina per crear motivació i canvis de conducta en la població de Montcada i Reixac

En iniciar el debat sobre aquestes línies estratègiques s'ha vist la imperiosa necessitat d'emmarcar aquestes actuacions dins del Pla Estratègic municipal, molt especialment els punts assenyalats a la línia 1: restauració i futur del Turó, xarxa fluvial, zona de Pla de Reixac, Can Rocamora, Can Cabanyes, connectors biològics, infraestructures viàries i ferroviàries, mobilitat, etc., a més d'altres punts com ara la recuperació de l'aqüífer de Besòs-Ripoll, assenyalat a la línia 2, i altres programes i accions proposades que ja s'estan duent a terme o són fàcilment assumibles, però que cal concretar i millorar.

La posició estratègica de Montcada i Reixac com a "portal de Barcelona" fa que el municipi pugui gaudir de la proximitat a la gran ciutat, disposi d'una bona accessibilitat a gran escala i alhora conservi un privilegiat entorn natural que cal acabar de definir, delimitar i proposar-ne les figures de protecció i gestió per desenvolupar el seu potencial de qualitat ambiental a l'abast de tothom.

D'aquesta privilegiada situació geogràfica correspon al Pla Estratègic destacar els seus trets més importants en favor d'una qualitat de vida i medi ambient, no només per als actuals veïns i veïnes de Montcada, sinó també per a les properes generacions.

En integrar el Pla d'actuacions de l'Agenda XXI a Montcada i Reixac dins el Pla Estratègic es garanteix que aquest estableixi els paràmetres per a un model de municipi més habitable, més equitatiu i més respectuós amb el planeta, desenvolupant els projectes necessaris per activar el potencial tan singular de Montcada i Reixac, suavitzant els objectes de connectivitat que avui no dialoguen amb els barris i creant els corredors verds i blaus que facin accessible els espais naturals a tota la població.

Jaume Bercial i Casbas

Membre de la Comissió Coordinadora del Pla Estratègic de Montcada i Reixac
Director Gerent de la Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Sabadell

Cal alinear els interessos ciutadans amb els d'industrials i comerciants

La Planificació estratègica és una eina de gestió nascuda en l'entorn empresarial i que progressivament va sent adoptada per l'administració pública i en aquest context, la ciutat de Montcada i Reixac a iniciativa municipal ha considerat oportú incorporar-ho.

Des de la Cambra ens felicitem per la iniciativa, així com pel tarannà participatiu dels impulsors.

Des del nostre punt de vista, el Pla Estratègic de Montcada ha de donar resposta als desafiaments d'un entorn cada cop més canviant, ha de dibuixar la carta de navegació

cap on vol anar la ciutat, ha de marcar objectius, destinar recursos i proposar accions concretes per aconseguir-ho, sempre fruit de l'estudi, l'avaluació i l'anàlisi.

En aquest context, valorem satisfactòriament el procés que està seguint Montcada. Els ritmes, un dels principals perills de fracàs, s'estan complint, i esperem que en la fase d'implantació i execució de les propostes els interessos ciutadans estiguin alineats amb els interessos del món industrial i comercial, com agents creadors de riquesa, i que aquesta complicitat faci que Montcada i Reixac es projecti amb magnífiques garanties de futur. Finalment, cal esmentar que caldrà controlar que els objectius es compleixen i d'aquesta manera retroalimentar el procés, ja que un pla estratègic no pot ser estàtic sinó dinàmic, i, per tant, ha de revisar-se periòdicament, ja que la realitat mai és la mateixa.

► Salvador Beteta Salinas

Responsable de la Unió Local Montcada i Reixac de Comissions Obreres Vallès Occidental

Por un municipio más justo, más igualitario y más solidario

Como miembro de la Comisión permanente del Pla Estratègic de Montcada i Reixac y en representación del ámbito sindical, he de valorar positivamente las actuaciones que se están llevando a cabo hasta la actualidad.

Destacar, ante todo, las aportaciones que se están haciendo desde todos los agentes implicados, así como de los diversos ciudadanos/as de este municipio, los cuales han de servir para enriquecer en su globalidad el contenido y finalidad de este ambicioso plan. Desde mi punto de vista personal y sindical, y así quedó reflejado en la síntesis elaborada por el equipo técnico del plan a Comisiones Obreras en su día, siento la necesidad de ahondar, un poco más si cabe, en la idea de una ciudad más justa, más igualitaria, más solidaria y, en definitiva, más adaptada a las necesidades cotidianas del conjunto de los trabajadores/as de Montcada, sin olvidar las de sus familiares.

► Xavier Blanca

Secretari de Política Institucional i Acció Sindical del Vallès Occidental de la Unió General de Treballadors

Construint “Una ciutat per al demà”

Ens troben davant del primer pas important per acomplir el lema pel qual tots vàrem apostar a l'hora d'elaborar el Pla estratègic.

Una anàlisi sobre el model de ciutat possible, que recull les estratègies per una societat sostenible, un desenvolupament sostenible, amb la reconstrucció ecològica de la societat industrial i un canvi en els estils de vida esdevenen fonamentals per arribar a una veritable transformació mediambiental. La mobilitat interna del municipi, com a resposta a les necessitats de les persones. Ara, la seva sostenibilitat futura fa necessari prioritzar l'ús del transport públic. Una societat participativa, com a aprofundiment de la democràcia. Una societat canviant amb noves necessitats, polítiques de suport a les famílies, una vida digna i de qualitat per als més grans, joves, major participació i protecció per als infants. Un model de ciutadania, com a principi elemental d'integració per als nous nadius.

L'habitatge, exponent de redistribució i cohesió social, requereix d'una política integral d'habitatge que s'adapti a les necessitats socials i faciliti al conjunt dels ciutadans l'accés a aquest bé de primera necessitat.

Actuacions per aprofundir i renovar la vocació industrial, definició d'empreses i sectors estratègics. Potencia la formació, fonament de la igualtat d'oportunitats. Aquests són alguns dels elements que, des d'UGT, ens permetran començar a construir el model de ciutat per al demà.

Francesc Santacana

Coordinador general del Pla estratègic metropolità de Barcelona

Les oportunitats estratègiques de la ciutat

L'Ajuntament de Montcada i Reixac ha participat de manera destacada, perquè forma part de la Comissió Delegada, en l'elaboració del 1r Pla estratègic metropolità de Barcelona, que ja s'ha presentat.

Més enllà de la importància del seu conjunt, aquesta iniciativa arriba en un moment especial que pot beneficiar els interessos de Montcada, ja que aquesta ciutat es troba immersa en el procés d'identificar les seves estratègies particulars a partir d'un debat obert entre tot el teixit polític, econòmic i social, amb l'objectiu, entre d'altres, de preservar la seva identitat local en un entorn més global.

La coincidència dels dos processos -el metropolità i el local- no pot escapar als comentaris sobre les oportunitats que aquest fet pot proporcionar i dels beneficis que, ben segur, ha de comportar per al millor desenvolupament a mig termini de la ciutat de Montcada i Reixac. I vull referir-me a dues qüestions que crec que són d'especial interès.

En primer lloc, un dels factors d'èxit del Pla estratègic metropolità és treballar amb el convenciment de que cal reinventar i enfortir el valor de la metropolitanització de les ciutats i la potenciació de la regió com una veritable xarxa de ciutats que veu en la globalitat del projecte metropolità avantatges compartits amb d'altres ciutats i territoris propers. Es tracta de concebre i d'oferir una actitud de cooperació entre totes les ciutats que configuren aquest espai i acceptar que també els beneficis per a unes ho són també per a les altres.

D'altra banda, és cert que Montcada i Reixac es troba en un punt geogràfic d'especial transcendència estratègica en el seu entorn metropolità, per la seva posició de nexa d'unió entre la ciutat de Barcelona i una àrea del Vallès que presenta indubtables elements de dinamisme econòmic en aquests darrers anys. Aquesta situació ha de generar, sens dubte, noves oportunitats locals per al seu desenvolupament econòmic i la concreció d'un model de ciutat que incorpori els beneficis que pugui aportar el seu entorn immediat. A més, no ens poden ser indiferents els projectes d'inversions, en curs o previstos, que incidiran de manera directa en la recuperació i urbanització de les lleres del Besòs, en la major connectivitat viària amb l'altra franja del riu, en les noves àrees industrials o en la proximitat al nou nucli de comunicacions de la Sagrera. Són aquests alguns dels exemples de noves infraestructures que ens han de fer pensar sobre el seu impacte -positiu- a la ciutat.

En definitiva, el moment és l'adequat i segur que, en l'avançament dels dos processos, podrem destriar aquells factors positius que poden oferir-nos noves oportunitats i també majors garanties de qualitat de vida per als ciutadans de Montcada i Reixac.

► **Claudio Caballero**

Unió Sindical Obrera de Catalunya
Unió Territorial de Montcada i Reixac

El Plan Estratégico, un buen camino

Desde este sindicato nos es grato ser copartícipes del desarrollo del Pla Estratègic de Montcada i Reixac, con el cual se dará un salto notable a dejar de ser el "pueblo" de paso a la entrada/salida de Barcelona para convertirnos en una ciudad con identidad propia. Esto nos obliga a ser críticos, exigirnos más y tener un grado de autosuficiencia para dar respuesta desde Montcada a cuestiones que hasta ahora, por falta de servicios, nos vemos obligados a realizar desplazándonos fuera de esta ciudad para realizar diversas gestiones o actividades... pero estamos en el camino.

► **Josep Martí Centelles**

Membre de la Comissió Coordinadora del Pla Estratègic de Montcada i Reixac
President de l'Agrupació d'Empresaris del Polígon Industrial Foinvasa

Necessitem millorar la formació dels joves

El Pla Estratègic ens ha ajudat a fer propostes interessants per al futur de Montcada. Personalment, he assumit aquesta feina d'elaboració del Pla amb molta il·lusió des de l'inici, una il·lusió que vull que continuï amb el procés d'aplicació del Pla. Després de la visita a Eibar, i de comprovar com pot canviar quan hi ha una línia clara de treball, vull continuar pensant que el treball que hem fet a Montcada, encara que no sigui decisiu, sí que es tindrà en compte a l'hora de definir actuacions futures. Estic molt satisfet del canvi que s'ha donat entre l'Ajuntament i el món industrial. Els empresaris sabem que l'Ajuntament està amb nosaltres encara que no pugui respondre a totes les nostres demandes.

Respecte a l'actual situació de la indústria de Montcada, encara que hi ha grans polígons amb un nombre important d'empreses, haig de reconèixer que ens falta indústria innovadora i d'alta tecnologia. Calen empreses on els alumnes que estudien en els centres de formació professional puguin realitzar pràctiques i d'aquesta manera millorar els seus coneixements. Les empreses patim una manca de treballadors experimentats.

Com a jubilat, no entenc perquè a les persones que fem 65 anys se'ns aparta de la vida activa sense valorar la nostra experiència. Considero molt important trobar espais on les persones que ja no estem en l'edat legal de treballar puguem ajudar els joves a millorar la seva formació, però no només la laboral sinó en molts altres aspectes personals.

 Castellano
English

13

Introducción a la ciudad

Montcada i Reixac, nuestro municipio, está ubicado en el valle bajo del Besòs y pertenece a la comarca del Vallès Occidental (Barcelona). Nuestro clima es templado, pero bastante húmedo.

La economía tradicional de nuestra población siempre se había basado en la agricultura: viña, trigo, patatas, fresas y árboles frutales. A partir de 1917, sufrió una importante industrialización con la instalación de la empresa cementera Asland. Hoy en día, la industria ya ocupa el 70% de la población activa.

Montcada i Reixac tiene una superficie de 23,3 km² y una altitud de 38 metros sobre el nivel del mar. Según el censo, hay 31.522 habitantes (enero de 2004).

Montcada i Reixac, que hasta bien entrado el siglo XIX tenía como única división territorial la que producía el Turó y los ríos Besòs, Ripoll y Riera de Sant Cugat, ha tenido que contemplar como, a partir de la construcción de la primera línea de ferrocarril, ha cambiado su estructura física. De los cuatro núcleos históricos: Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra y Montcada Centro, hemos pasado en las últimas décadas a una nueva realidad de diez núcleos de población. Así, Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra, Montcada Centre, La Ribera, Can Pomada, Reixac-Vallençana, Font Pudenta, Can Cuiàs y Carrerada hacen posible un pueblo: Montcada i Reixac.

El principal núcleo de población, con el 29,2%, lo forma la zona de Montcada Centro y Reixac-Vallençana. El segundo barrio en importancia en lo que al volumen de población se refiere es Can Sant Joan, donde vive el 17% de los habitantes del municipio. En tercer lugar, los barrios vecinos de Carrerada y Pla d'en Coll y Mas Rampinyo (y Can Pomada), con un 12,7% y un 11,9% de la población, respectivamente. A continuación, y en lo que se refiere al número de habitantes, se sitúan los barrios de Terra Nostra y Can Cuiàs, ambos claramente separados del centro urbano y con un volumen de población del 8,9% y del 8,3%, respectivamente. Finalmente, los dos núcleos de población restantes son de menor importancia, se trata de La Ribera (6,6%) y Font Pudenta (5,4%).

1. Declaración institucional

La elaboración del Plan Estratégico de Montcada, si bien ha sido iniciativa del Ayuntamiento, quiere ser, desde sus inicios, un proyecto compartido. Por este motivo se presentó a la consideración de la Comisión Coordinadora esta propuesta de Declaración:

“Que el Plan sea como un instrumento para expresar el compromiso del conjunto de personas que constituyen la Comisión Coordinadora con el proceso de elaboración del Plan Estratégico. Pero también como una vía para expresar unos acuerdos sobre los principios básicos que han orientado la elaboración del Plan.

Las personas y entidades abajo firmantes queremos expresar nuestro apoyo al proceso de elaboración del Plan Estratégico de la ciudad.

Queremos afirmar la oportunidad de esta iniciativa, desde el convencimiento de que es necesario definir un proyecto de futuro para Montcada i Reixac que oriente, en beneficio de la ciudad, las importantes actuaciones previstas en el territorio: la construcción de la línea de tren de alta velocidad, la redefinición de la N-II, la recuperación medioambiental del río Besòs... Son actuaciones de gran impacto que constituyen oportunidades de desarrollo territorial y urbanístico que es necesario aprovechar.

Pero este Plan también es un proyecto de futuro para dar un nuevo impulso, desde la propia capacidad de acción, a la cohesión social, el desarrollo económico y la articulación territorial de la ciudad.

Debe servir para hacer de Montcada i Reixac una ciudad que genere oportunidades para todos los ciudadanos y ciudadanas desde la formación y el trabajo; una ciudad de calidad de vida cotidiana en los equipamientos deportivos y de ocio, en la oferta comercial, en el espacio público. Debe ser un proyecto de futuro que haga de Montcada una ciudad visible en el mapa metropolitano y que enriquezca el mosaico que la historia ha dibujado de la personalidad de cada uno de los barrios.

Los primeros asentamientos industriales, el desarrollo de las obras de gran infraestructura y las migraciones de los años 60 han configurado la trayectoria de Montcada i Reixac de este último siglo. Pero también lo ha hecho la voluntad y el esfuerzo por mejorar de las personas que forman parte del municipio, organizadas en una multiplicidad de asociaciones y entidades, que han ido creando respuestas e iniciativas sociales, culturales, deportivas, lúdicas, educativas, políticas,...

Son vías de compromiso activo para mejorar la calidad de vida de los barrios y del conjunto de la ciudad.

Desde esta trayectoria estamos convencidos que hay un margen para construir el futuro. Es por este motivo que queremos iniciar el Plan Estratégico, expresando unos determinados acentos para el desarrollo de la ciudad”.

Comisión Coordinadora del Plan Estratégico

Montcada i Reixac, marzo de 2002

2. Presentación

César Arrizabalaga Zabala
Alcalde de Montcada i Reixac

Tengo la satisfacción de presentaros la publicación del Plan Estratégico de Montcada i Reixac. Esta publicación recoge los resultados de un trabajo colectivo realizado en los últimos dos años por un conjunto de ciudadanos y ciudadanas, entidades, asociaciones e instituciones de Montcada i Reixac.

El área metropolitana de Barcelona ha vivido y vive actualmente importantes cambios que afectan a diferentes ámbitos del municipio: el urbanismo, la cultura, la promoción económica, las infraestructuras del transporte, los equipamientos, etc. Para orientar este proceso de cambio, era necesario tener claras las prioridades y principales orientaciones de futuro del municipio.

Apostar por la elaboración de un plan estratégico, como instrumento para definir un proyecto global de desarrollo del municipio, riguroso desde un punto de vista técnico y consensuado, era un importante reto para todos.

Desde el Ayuntamiento se ha asumido el papel de promotor y coordinador de este proceso. La definición del modelo de desarrollo futuro ha querido contar con la participación de la ciudadanía. La voluntad del Plan ha sido conseguir la complicitad de todos los agentes sociales y económicos con capacidad de acción en el municipio. Puedo afirmar con satisfacción que lo hemos conseguido. Una de las características del Plan ha sido la variedad y la imaginación en las propuestas que nos han hecho llegar las diferentes personas que han participado. Así mismo, finalmente ha sido seleccionado un conjunto de 21 proyectos de cada uno de los principales ámbitos del Plan: las personas, la economía y el territorio.

Me gustaría poner de manifiesto también que el Plan Estratégico ha querido, desde el principio, tener un reflejo en la realidad territorial de Montcada. En primer lugar, desde la realidad de los diferentes barrios del municipio y, en segundo, desde el reconocimiento que la realidad económica y social de Montcada no se entiende sin tener en cuenta la Región Metropolitana de Barcelona. La tarea del Ayuntamiento, que en ningún caso podemos dejar de hacer, es crear un entorno de colaboración, promover el debate, facilitar el desarrollo de una visión compartida sobre las prioridades, ayudar a conseguir los recursos necesarios –sean públicos o privados– para impulsar aquellos proyectos que, entre todos, consideremos prioritarios. La eficacia de las políticas y la acción del gobierno local depende cada vez más de la habilidad para conseguir la máxima sinergia y coordinación entre los recursos, los conocimientos y la capacidad de acción de una pluralidad de agentes –centros educativos, asociaciones, empresas, administración. Y esto es lo que queremos conseguir con este proceso.

Confío plenamente en la disposición de la ciudadanía y del tejido asociativo, económico y político para asumir este reto con toda la responsabilidad que comporta. Estoy totalmente seguro que conseguiremos el éxito de poder llevar a buen puerto el futuro de nuestro querido municipio. Finalmente, quiero agradecer su aportación a todas y cada una de las personas que, con su participación, han hecho posible la elaboración del primer Plan Estratégico de Montcada i Reixac.

3. ¿Por qué se ha llevado a cabo el Plan Estratégico de Montcada i Reixac?

Para iniciar un proceso de reflexión y definir la ciudad que queremos.

Hay que definir cuáles han sido los proyectos y las acciones prioritarias para hacer de Montcada i Reixac una ciudad con calidad de vida cotidiana que genere oportunidades para todos sus ciudadanos y ciudadanas desde la formación y el trabajo y que refuerce el espacio cívico y el sentido de comunidad desde cada uno de los barrios. Debe ser una ciudad urbanísticamente cohesionada y visible en el mapa metropolitano desde su propia identidad.

Para definir un proyecto de futuro desde el presente.

El proceso de elaboración del Plan ha sido el marco de reflexión, de análisis y de propuesta para abordar con audacia e inteligencia estos retos. Porque el futuro, es necesario construirlo desde hoy.

Para promover un proceso de participación, porque entre todos construimos la ciudad.

Es conveniente poder contribuir a definir y a hacer posible este proyecto desde el movimiento vecinal, las entidades culturales, el deporte, la educación, la acción social, el comercio, la industria, los sindicatos, los partidos políticos y las administraciones públicas.

Para iniciar una nueva forma de gobernar.

Es necesario gobernar en un clima de consenso y participación colectiva y orientado hacia la gestión estratégica del municipio.

Estamos en una época de cambios muy rápidos y profundos. La vida económica, social y familiar está modificada por la revolución tecnológica, por la globalización, por los nuevos patrones demográficos y por las nuevas formas organizativas. Estos cambios comportan nuevas formas de vivir, de relacionarse, de trabajar, de generar riqueza y nos exigen un reto de creatividad y la disposición para hacer las cosas de manera diferente.

Los importantes cambios que se están produciendo en el contexto metropolitano, catalán e internacional afectan y afectarán de una manera u otra al municipio.

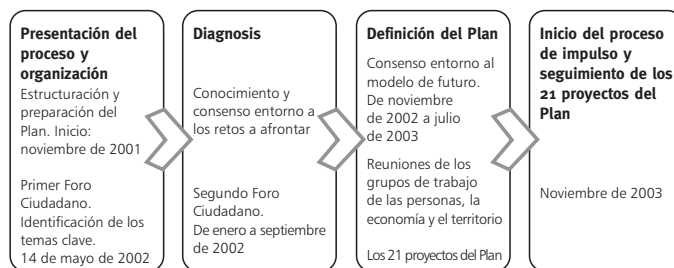
Montcada se encuentra actualmente en un momento muy importante de su historia, en que puede dejarse llevar por las inercias de los entornos o bien, de manera consensuada, dibujar un futuro deseable. Según la cita de Séneca, “no hay vientos favorables para aquellos que no saben hacia dónde quieren navegar”. Con la elaboración del Plan Estratégico, Montcada i Reixac quiere dotarse de la carta de navegación: ha pretendido definir la ciudad posible y deseable y los proyectos claves para construirla. A continuación os presentamos un resumen de las principales etapas y documentos elaborados por el Plan Estratégico y ordenados por fases y etapas cronológicas.

4. Metodología

El proceso de elaboración del Plan Estratégico ha seguido la metodología contrastada y rigurosa de la planificación estratégica.

Se ha definido la ciudad posible y deseable y se han determinado aquellos proyectos claves para construirla. En este proceso todos los ciudadanos y ciudadanas y los agentes sociales y económicos con capacidad de acción han podido participar y expresar su opinión.

El Plan se ha llevado a cabo en cuatro grandes fases que pasamos a detallar a continuación.

I. Presentación del proceso y organización. Identificación de los temas clave.

Durante esta fase se constituyeron los principales órganos participativos del Plan, se dio a conocer el proyecto a la ciudad y se realizó, de una forma muy participativa, una primera exploración de los temas estratégicos, los principales retos que el municipio tiene que afrontar. Para canalizar la participación, se trazó el siguiente diseño de órganos de participación:

- > **La Comisión Coordinadora.** Está formada por personas representantes o representativas de los diferentes ámbitos del municipio (económico, cultural, social, educativo, asociativo, Administración...). La Comisión es quien asume el liderazgo y la dirección del proceso y es quien aprueba formalmente los documentos que constituyen el Plan.
- > **Foro Ciudadano.** Está formado por representantes de entidades, instituciones, empresas y ciudadanos que desean conocer y aportar sus reflexiones al proceso.
- > **Comisiones técnicas de trabajo.** Están formadas por los principales agentes, expertos, miembros de entidades y asociaciones, responsables políticos y técnicos del proyecto y ciudadanos. Su función es participar en la diagnosis y en la elaboración de propuestas de objetivos y acciones del Plan Estratégico, y también participar en la priorización de las propuestas y las líneas estratégicas.

El siguiente cuadro resume las principales características de cada uno de los órganos del Plan.

Órgano	¿Quién forma parte?	¿Qué ha hecho?	¿Cómo?
Comisión coordinadora	Representantes de instituciones y entidades y personas de especial relevancia en el municipio.	Ha asumido el liderazgo y la coordinación del proceso. Aprueba formalmente los documentos que constituyen el Plan.	Se ha reunido 8 veces a lo largo del proceso (y al principio de cada etapa).
El Foro ciudadano	Abierto a todos los ciudadanos de Montcada y a representantes de entidades, asociaciones, instituciones y empresas que quieran conocer y aportar sus reflexiones al proceso.	Ha validado los documentos que constituyen el Plan. Aporta reflexión y conocimientos al proceso de análisis y propone medidas y proyectos (participa en las comisiones de trabajo)	Se reúne en cada una de las fases. 1º foro: se recogieron 103 aportaciones. Asistieron 200 personas. 2º foro: la asistencia fue de 250 personas.
Comisiones de trabajo: Las personas. El territorio. La economía	Abiertas a todos los ciudadanos de Montcada y a representantes de entidades y asociaciones. Presididas por un coordinador, miembro de la Coordinadora, y con el apoyo de técnicos del Ayuntamiento.	Validan la diagnosis del Plan. Proponen medidas y objetivos para el Plan. Realizan una primera priorización de medidas.	Se reúnen 2-3 veces al final de la fase de diagnosis y durante la fase de redacción de objetivos. Han realizado el siguiente número de aportaciones: El territorio, 101 Las personas, 56 La economía, 55.

En esta primera fase del Plan se ha realizado un proceso de reflexión inicial para definir la ciudad que queremos.

Juntos se han definido cuáles son los proyectos y las acciones prioritarias para hacer de Montcada i Reixac una ciudad con calidad de vida cotidiana que genera oportunidades para todos sus ciudadanos y ciudadanas desde la formación y el trabajo y que refuerza el espacio cívico y el sentido de comunidad desde cada uno de los barrios: una ciudad urbanísticamente cohesionada y visible en el mapa metropolitano desde su propia identidad.

El primer Foro Ciudadano

El primer Foro Ciudadano se realizó el 14 de mayo de 2002 y fue la primera gran reunión participativa. Sirvió para dar a conocer el Plan Estratégico a la ciudadanía y, sobre todo, para identificar de forma participativa una primera relación de puntos claves para dar respuesta a los retos planteado por el municipio.

Las reflexiones y aportaciones identificadas en el Foro constituyeron temas de estudio y de análisis que se desarrollaron durante el resto de trabajos del Plan.

Después de las propuestas presentadas por miembros de la Comisión Coordinadora, se abrió un turno cerrado de palabra, en el que ciudadanos y ciudadanas pudieron expresar nuevas propuestas y reflexiones a tener en cuenta en el proceso de elaboración del Plan.

Seguidamente se pidió a los asistentes al Foro que manifestaran su nivel de acuerdo o desacuerdo

con las propuestas presentadas por los miembros de la Comisión Coordinadora. A la salida de la sala se colocaron unos murales con todas las propuestas presentadas y los asistentes engancharon una pegatina de color verde en las propuestas con las que estaban más conformes (cada persona tenía 2 de estos adhesivos).

También había unos murales en los que se podía añadir nuevas propuestas y donde los asistentes pudieron sugerir cuestiones que consideraban importantes para el futuro de la ciudad y que, desde su punto de vista, se tenían que tener en cuenta en el proceso de elaboración del Plan.

El Foro contó con una asistencia muy numerosa y diversa. Para que todos los ciudadanos y ciudadanas pudieran participar y seguir la dinámica del Foro, se instaló una pantalla de televisión en la planta baja del Auditorio. Las personas que siguieron el Foro desde la pantalla también participaron en el turno de palabra y en la aportación de nuevas propuestas en el mural.

Finalmente, después de un pequeño refrigerio, se dieron a conocer las propuestas con las que los asistentes estaban más conformes, es decir, aquellas que habían recibido más pegatinas, y quedaron expuestas las nuevas propuestas para que todos pudieran conocer las nuevas aportaciones que se presentaron.

Al primer Foro Ciudadano asistieron 200 personas.

2. Diagnosis. Para elaborar los análisis que fundamentarán el proceso de planificación y para abrir un proceso de participación para profundizar y consensuar las líneas estratégicas.

¿Dónde estamos? ¿Cómo estamos? ¿Hacia dónde queremos y podemos ir? Éstas son las cuestiones fundamentales para plantearse el futuro y a las que dan respuesta los documentos elaborados en la diagnosis.

Para responder estas preguntas se ha llevado a cabo un exhaustivo análisis de la situación del municipio desde un punto de vista socio-demográfico, del territorio y de la economía. Es decir, un análisis de la propia situación interna del municipio.

También, tal como es preceptivo, la diagnosis del Plan ha enmarcado Montcada i Reixac en el entorno territorial que más directamente le afecta y ha tenido en cuenta los cambios sociales y económicos que se están produciendo alrededor y la repercusión local.

La participación durante la diagnosis

Durante la fase de diagnosis se han realizado entrevistas en profundidad a los miembros de la Comisión Coordinadora y a diferentes representantes del mundo económico y social de Montcada i Reixac, que han sido la base para elaborar el documento de análisis cualitativo sobre la situación actual de la localidad.

En el segundo Foro Ciudadano, celebrado en el Casino de Terra Nostra el 26 de noviembre de 2002, se presentaron las principales conclusiones relacionadas con la diagnosis del Plan y con el modelo de municipio propuesto.

El profundo análisis realizado por el Plan Estratégico ha permitido poner sobre la mesa los principales problemas como ciudad y definir el camino de futuro.

3. Definición del Plan: líneas, criterios, objetivos y proyectos

Durante esta fase se concretó la definición del plan de acción. Se realizó de forma participativa la recogida y priorización de los objetivos y los proyectos que han concretado cada una de las líneas estratégicas por medio del trabajo en comisión en los tres grandes ámbitos de trabajo: las personas, la economía y el territorio.

Esta fase concluyó con la presentación de los 21 proyectos que conforman el Plan de acción.

La participación durante la fase de definición de objetivos y priorización: las comisiones de trabajo
En esta fase, la participación se ha organizado sobre todo a partir del trabajo de tres comisiones y de la Coordinadora. Todas aquellas personas que, como representantes de alguna entidad o a título individual, han querido aportar sus reflexiones, perspectivas y propuestas, han podido participar en estas reuniones.

Éstos encuentros han permitido profundizar en el análisis realizado por el equipo técnico. Es decir, todos, con la información que disponían, han podido aportar y enriquecer este análisis y, sobre todo, concretar en propuestas y medidas, como se puede realizar el proyecto de ciudad que queremos para el futuro y, finalmente, priorizar estas mismas propuestas.

Comisión	Reuniones	Inscritos	Aportaciones recogidas	Asistentes
Las personas	2	49	56	1ª reunión 24 2ª reunión 26
El territorio	2	46	101	1ª reunión 25 2ª reunión 14
La economía	2	26	55	Reunión comercio 56 Comida empresarios 150
TOTAL	6	121	211	295 personas

El Plan es, en todo momento, un proceso de reflexión, abierto y participativo. Se ha realizado un importante esfuerzo para involucrar a todos los colectivos ciudadanos de Montcada i Reixac.

Cabe destacar, también, que, dentro de las reuniones sectoriales del ámbito de la economía, se ha realizado una reunión con los empresarios del municipio y otra con representantes del mundo sindical. Señalar que, por primera vez, se ha conseguido la asistencia de representantes empresariales de todos los polígonos industriales y de todas las ramas productivas. La asistencia a la reunión-almuerzo con los empresarios fue de 150 personas. Finalmente, destacar el gran número de propuestas recibidas en las comisiones de trabajo del Plan. Los y las montcadenses que han asistido han realizado un total de 211 propuestas que constituirán el núcleo inicial de lo que serán los proyectos del Plan Estratégico. La priorización realizada por las personas de las comisiones ha servido para orientar en la definición de los proyectos que constituyen el Plan de acción.

4. Inicio del proceso de impulso y seguimiento del Plan

Esta fase se inicia con la elaboración de las 21 fichas del Plan de acción y con el compromiso para impulsar la realización de los proyectos.

4. Síntesis del análisis estratégico

Apuntes sobre el modelo de ciudad posible y deseable

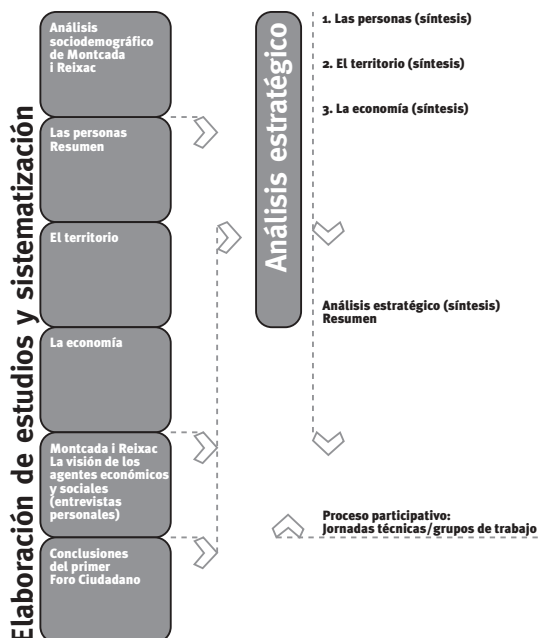
La diagnosis del Plan, como la metodología de la planificación estratégica exige, tiene como principal objetivo responder a la pregunta: ¿cómo se encuentra el municipio de Montcada? (en los diferentes ámbitos estudiados: social, económica y territorialmente). Para responder a esta pregunta se llevó a cabo un exhaustivo análisis de la situación del municipio desde un punto de vista socio-demográfico, del territorio y de la economía. Es decir, un análisis interno.

También, como es preceptivo, la diagnosis del Plan ha enmarcado el municipio en el entorno territorial que más directamente le afecta: la Región Metropolitana de Barcelona, la comarca del Vallès Occidental y el conjunto de Catalunya. Es lo que se denomina análisis de los entornos.

El conjunto de documentos elaborados que conforman el análisis estratégico es el siguiente:

Elaboración del análisis estratégico:

¿Dónde estamos? ¿Hacia adónde vamos? ¿Cómo estamos?
(Primera fase de elaboración del Plan)

El análisis ha permitido realizar una radiografía de la situación actual de Montcada i Reixac i preveer hacia donde pueden ir las necesidades de la población en los próximos años.

Finalmente, también hay que señalar que la elaboración de la diagnosis del Plan se planteó desde una doble perspectiva metodológica teniendo en cuenta las fuentes de información: primero, desde un punto de vista cuantitativo, incorporando todas las fuentes estadísticas al alcance y, segundo, desde un punto de vista cualitativo, a partir de las entrevistas en profundidad realizadas a personas con conocimientos específicos sobre el municipio.

A continuación, se presenta un resumen de las principales conclusiones de todos los documentos de la diagnosis.

Resumen ejecutivo

1. Históricamente, el desarrollo del municipio ha estado muy caracterizado por dos elementos: un desarrollo urbano muy condicionado por el tándem industrialización –inmigración de los años 50 a 70 y una fuerte concentración de infraestructuras y equipamientos derivados de la proximidad a la Ciudad Condal y a su posición de acceso o “embudo” de entrada al Plan de Barcelona desde los dos Vallès.
2. A las divisiones territoriales naturales –río Besòs, rieras de Sant Cugat y Ripoll, Turó de Montcada– se han añadido las barreras que han supuesto la red viaria y ferroviaria. De los cuatro núcleos históricos, Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra y Montcada, el municipio se ha ido configurando en 10 núcleos de población. Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra, Montcada, La Ribera, Can Pomada, Reixac-Vallençana, Font Pudenta, Can Cuiàs y Carrerada.
3. En el territorio encontramos 3 grandes infraestructuras viarias (C-58, C-17, C-33), 3 líneas ferroviarias (Manresa, Francia y Vic) y 6 estaciones de RENFE, y grandes equipamientos metropolitanos (cementerio de Collserola, incineradora, Ecoparc 2). La contribución de Montcada al funcionamiento del área de Barcelona es, en este sentido, muy importante.
4. El coste de esta contribución ha sido y es también muy elevado para la ciudad. Tanto en términos de calidad urbana (fragmentación, dificultades de movilidad interna, baja calidad ambiental) como de proyección e imagen del municipio.
5. La localización –conexión y proximidad con Barcelona ciudad– ha constituido y constituye, al mismo tiempo, una ventaja clave, tanto por la atracción de actividad económica (y por tanto de ocupación) como para atraer residentes.
6. En este sentido, es necesario destacar que la presencia de polígonos industriales como los de Pla d'en Coll o La Ferreria caracteriza y singulariza Montcada i Reixac como una centralidad ocupacional –fundamentalmente industrial– en el contexto metropolitano.
7. Con perspectiva de futuro, la evolución de las dinámicas de población de Barcelona –los cambios residenciales que se producen en el interior de la región metropolitana–, la mayor preocupación por la calidad del entorno territorial y por la integración de las infraestructuras a su paso por las ciudades constituyen oportunidades clave para configurar una nueva posición de la ciudad en el territorio: de periferia de Barcelona a “nueva centralidad” de la Región Primera. De ciudad de paso a punto de encuentro.
8. Las oportunidades que se derivan de este nuevo posicionamiento y de algunos de los grandes proyectos previstos –por ejemplo, los cambios en las configuraciones de las infraestructuras de acceso– pueden permitir a Montcada dar un gran salto cualitativo importante. A modo de ejemplo, podemos destacar la primera etapa de saneamiento y urbanización del río Besòs o la cobertura del TAV a su paso por la ciudad.
9. Pero estas dinámicas deben ir acompañadas por actuaciones decididas que constituyan un impulso real en la modificación de la configuración histórica del municipio y que incidan en algunas de las variables más críticas (por ejemplo, el peligro de degradación de algunos barrios o los niveles de formación).
10. La disponibilidad de suelo –por ejemplo, el suelo liberado de las grandes infraestructuras, la coexistencia de sistemas naturales con los urbanos (Collserola y Serralada de Marina)– es un activo importante para fundamentar este cambio; superando los principales déficits actuales a partir de un nuevo desarrollo urbano que permita unir y cohesionar el municipio y dar respuesta a las exigencias de calidad de vida de los ciudadanos.
11. Al mismo tiempo, la disponibilidad de suelo y las ventajas de localización hacen razonable pensar también en la capacidad de Montcada para mantener, atraer y desarrollar una industria mediana, avanzada, no contaminante y con capacidad para crear ocupación y para generar efectos sobre toda la base económica de la ciudad.
12. La idea central de la diagnosis que presentamos es que hay margen para hacer de Montcada i Reixac una ciudad atractiva para invertir y para vivir, socialmente cohesionada, económicamente dinámica e integrada en su territorio.
13. Y que hay acciones y proyectos en marcha que ya apuntan y son avances en esta dirección.

Ideas fuerza del análisis estratégico

1. Montcada i Reixac: una localización estratégica en el contexto metropolitano

1. El desarrollo de Montcada i Reixac se ha caracterizado por dos elementos: un desarrollo urbano muy condicionado por el tándem industrialización-inmigración de los años 50 y una fuerte concentración de infraestructuras y equipamientos derivados de la proximidad a la ciudad de Barcelona y su posición de acceso al Plan de Barcelona desde los dos Vallès.
2. La contribución de Montcada en el funcionamiento de la ciudad real –en términos de infraestructuras y equipamientos– es muy importante.
3. Los costes en términos de calidad urbana –fragmentación, dificultades de movilidad interna, baja calidad ambiental, imagen– han sido y son también muy elevados.
 - 3.1 Las barreras que configuran las diferentes vías de acceso viarias y ferroviarias que conectan el Plan de Barcelona con el Vallès se han unido a las que son las barreras territoriales naturales del municipio –el Turó de Montcada y los ríos Besòs, Ripoll y la riera de Sant Cugat.
 - 3.2 Como resultado, el municipio ha quedado constituido por 10 núcleos de población bien diferenciados y con dificultades de conexión interna: Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra, Montcada, La Ribera, Can Pomada, Reixac-Vallençana, Font Pudenta, Can Cuiàs y Montcada Nova.
 - 3.3 Éste es el municipio del Área Metropolitana que tiene que soportar un mayor volumen de tráfico diario de paso en su término. Diariamente, circulan 273.738 vehículos.

4. Actualmente, no obstante, la mayor preocupación por la calidad del entorno territorial metropolitano y la mayor sensibilidad por la integración de las infraestructuras a su paso por las ciudades puede permitir un cambio cualitativo en lo que ha sido la configuración histórica del municipio.
5. Como grandes actuaciones en infraestructuras destacamos la construcción de vías externas de comunicación –conexión entre la C-58 y la C-17 y la cobertura de la línea ferroviaria de Francia.
6. Estas grandes actuaciones –cambios de configuración de accesos, cobertura de trazados ferroviarios...– pueden tener un gran efecto no sólo sobre el conjunto de la ciudad, sino sobre los barrios en los que inciden. Permiten poner en juego grandes vacíos urbanos, disponer de más dotaciones al servicio y pueden facilitar la vertebración urbana del municipio.
7. De la misma manera, hay que contemplar las actuaciones previstas sobre las orillas del Besòs. La coexistencia de los espacios naturales con los urbanos constituye una de las grandes fortalezas de la ciudad.
8. Así mismo, la evolución de las dinámicas urbanas de Barcelona –los movimientos residenciales que se producen en el interior de la propia Región Metropolitana– también constituyen una oportunidad importante, en tanto que pueden permitir redimensionar y cohesionar la ciudad.

2. La evolución de las dinámicas urbanas de Barcelona y los cambios de infraestructuras previstos: una oportunidad para un crecimiento cohesionador.

9. El transvase de población entre municipios de la Región Metropolitana de Barcelona –para acceder a una primera vivienda o mejorar lo que ya se tiene– constituye un fenómeno creciente y muy característico de la evolución social y territorial de los últimos años.
10. Los movimientos predominantes son “de dentro hacia fuera” –del centro a la periferia– y “de arriba hacia abajo” –de los municipios grandes hacia los pequeños– y responden a dos motivaciones: acceder a una primera vivienda o mejorar lo que ya se posee.
 - 10.1. Las migraciones que responden a la búsqueda de una primera vivienda están protagonizadas básicamente por adultos jóvenes menores de 30 años de todos los estratos sociales, en proceso de emancipación y/o formación de un nuevo hogar. Se originan básicamente en Barcelona y en las otras grandes ciudades de su entorno que no disponen de oferta suficiente y adecuada a las posibilidades económicas de este segmento de la población.
 - 10.2. Las migraciones motivadas por un deseo de mejora de la vivienda actual y de su entorno urbano están protagonizadas básicamente por familias ya formadas (constituidas por adultos de entre 30 y 40 años, acompañados de sus hijos) de nivel socioeconómico alto o medio-alto. Tienen por origen sobre todo Barcelona y por destino los municipios normalmente de volumen medio o pequeño, que disponen de una oferta residencial en zona de calidad ambiental y baja densidad.
 - 10.3. Los municipios receptores son básicamente los de volumen medio y de nivel socioeconómico medio o medio-bajo, con una oferta importante de vivienda protegida y de precio tasado.
11. Las migraciones que tienen tanto su origen como su destino en el interior de la Región Metropolitana de Barcelona son el principal componente del crecimiento demográfico experimentado por 9 de cada 10 municipios que la forman.
12. Estos movimientos se han intensificado en los últimos años. Si en el año 1995, un 30% de la población metropolitana había cambiado de vivienda y un 9% de municipio durante los 15 años anteriores, en el año 2000 estos porcentajes se incrementan hasta el 35 y el 11,8%, respectivamente.
13. Montcada i Reixac participa con mucha intensidad en estas dinámicas, siendo al mismo tiempo receptor y emisor de población: atrae población de Barcelona y Santa Coloma. Pero, a la vez, vecinos de Montcada se desplazan hacia municipios como Ripollet, Cerdanyola, Santa Perpètua, Mollet y La Llagosta.
 - 13.1. La mayor parte de los nuevos residentes provienen de Barcelona y Santa Coloma de Gramanet –por proximidad, precio de la vivienda y red de comunicaciones.
 - 13.2. Al mismo tiempo, se constata que vecinos de Montcada se trasladan a municipios de características sociodemográficas similares, como Ripollet y Cerdanyola –también Santa Perpètua, Mollet y La Llagosta. Lo hacen por oferta de servicios y de calidad de vida y el precio de determinadas tipologías de viviendas.
 - 13.3. En los últimos cinco años (1997-2002), se han registrado en el municipio un total de 7.662 altas en el padrón. Pero, en el mismo periodo, más de 5.000 montcadenses han tomado la decisión de empadronarse en otro municipio. Se han registrado 5.150 bajas en el padrón.
 - 13.4. Como consecuencia de estos cambios, uno de cada cuatro residentes hace menos de cinco años que vive en el municipio. La construcción de un sentido de identidad, de “puntos de anclaje” para la población recién llegada, constituye un reto para la ciudad.

Si bien la población ha crecido en los últimos años, lo ha hecho con un ritmo mucho más moderado que los municipios del mismo entorno. Montcada i Reixac dispone de suelo para sostener un crecimiento ordenado en los próximos años.

14. Mientras que, por ejemplo, Cerdanyola o Mollet del Vallès apenas duplican su población en este periodo (1975-2001), Montcada i Reixac pasa de 23.274 habitantes en el año 1975 a 28.714 en el año 2001.
15. El crecimiento del municipio, como en la gran mayoría de la Región Metropolitana, está vinculado a la atracción de residentes de ciudades vecinas y condicionado por la oferta de vivienda existente.
16. En el último periodo –1996-2001– se ha producido una considerable aceleración del crecimiento de población vinculado a la nueva oferta de viviendas.
17. En el periodo de 1996 a 2002 se han construido 3.665 nuevas viviendas y la población ha aumentado en 3.175 personas. La hipótesis de máximo crecimiento se sitúa en 37.000 habitantes en el año 2010.
18. Montcada dispone de una oferta de suelo residencial importante en el contexto metropolitano que le permite plantearse una opción para el crecimiento, tanto para satisfacer la demanda interna de la población como para atraer residentes de municipios del entorno.
 - 18.1. Montcada i Reixac tiene una superficie de 23,3 km², de los cuales una cuarta parte está ocupada por suelo urbano. La mayor parte del municipio está ocupada por superficies forestales (9,8 km²).

18.2. Al suelo residencial disponible actualmente hay que añadir el suelo que actualmente ocupan las infraestructuras de transportes e industrias situadas en el núcleo urbano y que pueden ser trasladadas o cubiertas.

18.3. Están en marcha diferentes proyectos y planes de actuación urbanística de carácter residencial e industrial: el llamado MC-5, en la zona de Mas Rampinyo, donde está previsto que se construya un total de 1.786 viviendas, de las cuales unas 300 disfrutarán de algún tipo de protección oficial.

18.4. Si las circunstancias que han permitido un importante crecimiento de población en los últimos años se mantienen, por lo que respecta al crecimiento natural y migratorio, la población podría situarse alrededor de los 37.000 habitantes en el año 2010.

La calidad del entorno urbano y las actuaciones sobre el parque de viviendas: claves para el atractivo residencial y la cohesión social.

19. El desarrollo urbano de Montcada ha estado muy condicionado por la forma en que se produjeron los crecimientos residenciales en la década de los sesenta: un crecimiento residencial con unos niveles de urbanización y de servicios muy bajos, poca calidad urbana y un déficit generalizado de dotaciones de espacios libres y equipamientos.

20. A pesar de las importantes actuaciones realizadas en los últimos años –dotación de espacios públicos, mejora de vialidad, dotación de equipamientos– es necesario continuar avanzando en la calidad del marco físico en el que se desarrolla la vida ciudadana como premisa para mejorar la calidad de vida de los habitantes.

21. Más allá de dar continuidad a un conjunto de actuaciones de pequeña escala, hay algunos sectores o barrios de la ciudad que requieren intervenciones urgentes si se quiere evitar que se produzca un proceso de degradación física y social importante –Can Sant Joan o La Ribera.

21.1. Estos sectores presentan graves déficits de estructura y de urbanización y, sobre todo, con unas condiciones de vivienda muy precarias, fruto en algunos casos de la autoconstrucción.

21.2. La mejora de su conectividad con el resto de la ciudad es clave para no agravar el aislamiento. En este sentido, las actuaciones realizadas en Can Sant Joan son estratégicas, así como el futuro traslado de la Valentine.

El entorno natural de Montcada i Reixac: una riqueza a descubrir.

22. La calidad ambiental y, sobre todo, la percepción que los ciudadanos tienen sobre la calidad ambiental constituye otro reto.

22.1. La imagen del municipio ha estado asociada a problemas medioambientales. A pesar de que los indicadores han mejorado en los últimos años, todavía se mantiene una percepción negativa en la ciudadanía que a menudo ya no corresponde con la realidad.

22.2. Como aspecto positivo, tenemos que señalar que estos problemas han facilitado una importante sensibilidad y conciencia ambiental de la población. El cierre de la incineradora y la próxima apertura del Ecoparc-2 es una oportunidad única para dar un nuevo impulso a esta cultura de respeto al medio ambiente y de preocupación por la sostenibilidad.

22.3. La calidad del agua del río Besòs ha mejorado mucho en los últimos años, han desaparecido problemas relacionados con los olores que tantas molestias causaron en el pasado.

22.4. A pesar de estos importantes avances, es necesario mejorar todavía más la calidad de las aguas dado que la calidad tanto del Besòs como el Ripoll a su paso por el municipio es de las más bajas de entre todos los ríos de Catalunya –medidas en ISQA.

23. Montcada tiene en su territorio 9,8 km de bosque. La coexistencia de los sistemas naturales con los urbanos supone un elemento fundamental para responder a las exigencias de calidad de vida de los ciudadanos y, a la vez, ofrece importantes potenciales en el desarrollo de actividades económicas, educativas y de ocio.

24. La regeneración de las orillas del Besòs y del Ripoll puede aportar aspectos de cambio significativo en esta imagen y constituiría un elemento de articulación de los diferentes barrios, con unas potencialidades importantes de uso ciudadano.

3. Nuevas necesidades y retos para la cohesión social (servicios a la infancia, servicios de atención a la tercera edad) y nuevas demandas de calidad de vida (acceso a la cultura, a la práctica deportiva...).

25. Montcada tiene una población más joven que la del conjunto del ámbito metropolitano y de Catalunya y se prevén incrementos de población infantil y juvenil en los próximos años.

26. El número de matrimonios que se establecen en el municipio ha aumentado de forma considerable en los últimos 5 años. De manera coherente, el número de nacimientos también tiende a aumentar.

26.1. La evolución de las formas de convivencia familiar sigue las pautas generales de Catalunya. La familia tradicional está siendo sustituida por toda una variedad de tipos familiares y relaciones interpersonales que definen y crean nuevas necesidades. Se incrementan las familias monoparentales –con un aumento notable de divorcios y separaciones–, las parejas de un sólo sexo y parejas con hijos de matrimonios anteriores.

26.2. En Montcada encontramos un porcentaje de familias con hijos superior al conjunto de Catalunya y unas tasas de natalidad también superiores.

27. El perfil de los nuevos residentes comporta y comportará incrementos de población infantil y juvenil en los próximos años.

27.1. En los años 1999 y 2000 la cifra anual fue de 200 matrimonios, cifras que no se conocían desde la década de los setenta. En el año 2000, la tasa de natalidad de Montcada se situaba por encima de la tasa de natalidad catalana (10,3) y del Estado (9,91).

28. Se constata también un aumento de los hogares en los que reside sólo una persona a consecuencia del aumento de las separaciones y de los divorcios y también del progresivo envejecimiento de la población. Este hecho es, además, un importante factor de vulnerabilidad social.

28.1. Las madres solas con hijos representan el 7,1% del total de núcleos de convivencia. En términos absolutos, en el año 1996 había 628 familias en las que el cabeza de familia era una mujer.

29. Se produce también un proceso de envejecimiento de la población, a pesar de que este es un municipio más joven que el conjunto del ámbito metropolitano y de Catalunya.

29.1. Igual que pasa en toda Catalunya y el Área Metropolitana, la población está envejeciendo.

Pero la proporción de personas mayores de 65 años respecto a los menores de 15 era en el año 1996 del 78,18%, similar a la del conjunto de la comarca del Vallés Occidental (77%). Es bastante inferior a la del conjunto catalán, que era de 110 personas mayores de 65 años por cada cien menores de 15.

30. En un futuro inmediato se prevee un incremento del número de residentes de más de 64 años. Las generaciones próximas a la edad de jubilación (55-59 y 60-64) son muy numerosas. La población de personas de estas edades aumentará notablemente.

31. La anticipación de la edad de la jubilación y el aumento de la esperanza de vida comportan también una mayor disponibilidad de tiempo libre que se puede canalizar positiva y activamente, en beneficio de la persona y de la sociedad en general.

31.1. En este sentido, también debemos destacar que los principales problemas que se perciben son consecuencia de la pérdida progresiva de espacio social –escasez de papeles y actividades que se les atribuyen, jubilación, aumento de la soledad.

31.2. A esta situación se añade el aspecto económico, mucho más debilitado que cuando eran activos.

32. El incremento de la esperanza de vida significa también un crecimiento del índice de sobre-envejecimiento y el aumento de un sector de población mayor –mayoritariamente mujeres- en situación de dependencia y precariedad económica, social, física y psicológica.

32.1. Los montcadenses que se sitúan por encima de los 75 años son 1.843.

32.2. El incremento de un sector de población mayor en situación de dependencia y precariedad económica, social, física y psicológica exigirá un aumento importante de los recursos de atención social y sanitaria, así como mejorar la coordinación.

32.3. En Montcada i Reixac, un 60% de las personas de entre 75 y 84 años son mujeres, un porcentaje que se sitúa ya en más de un 67% para la población de más de 85 años. Las consecuencias sociales de esta realidad son importantes porque un alto porcentaje de estas mujeres son viudas que tiene que mantenerse con la escasa cuantía de sus pensiones.

Es fundamental un esfuerzo para mejorar los niveles de formación de la población.

33. A pesar de la mejora del nivel de estudios de la población en los últimos años, los niveles de formación de Montcada i Reixac son más bajos que en el conjunto de la Región Metropolitana de Barcelona y constituyen un factor importante de vulnerabilidad social.

33.1. A pesar de haber mejorado el nivel de estudios de la población en los últimos años, el municipio presenta niveles de estudio sustancialmente más bajo que el resto del Vallés Occidental y de Cataluña.

33.2. Las diferencias en los niveles de instrucción por barrios son muy significativas.

33.3. En el año 1986, sólo el 2,8% de la población mayor de 10 años tenía estudios universitarios (título medio o superior), porcentaje que diez años más tarde casi se multiplica por dos, pasando a representar un 5,2% de la población.

33.4. En cuanto a las mujeres, las diferencias son todavía más notables: mientras que la tasa de mujeres en paro entre las tituladas superiores en el año 1996 era de un 12,3%, la tasa de paro de las mujeres que decían tener como máximo nivel de instrucción la 2ª etapa de la EGB casi se multiplicaba por cuatro.

34. De este análisis se desprende ya una primera relación de cuestiones que son claves para la cohesión social del municipio: el apoyo a familias y servicios de atención a la infancia, la educación para los jóvenes y la transición educación y trabajo, la atención a las personas de la tercera edad con problemas de dependencia económica, social y sanitaria y acciones integradas en los barrios más vulnerables.

También hay que dar respuesta a las nuevas exigencias de calidad de vida de la población: acceso al ocio, a la cultura, al deporte...

35. La falta de una oferta lúdica y de ocio y las propias facilidades de movilidad comportan que la gente joven salga de la ciudad para buscar estos servicios.

35.1. Se destaca como uno de los principales puntos débiles la falta de oferta de ocio, especialmente orientada a los jóvenes. No hay cine, por ejemplo, ni una zona en la que se concentre el ocio.

35.2. Con perspectiva de futuro, es especialmente importante, por ejemplo, el proyecto del antiguo club de Aismalibar.

36. La oferta de equipamientos y servicios culturales también es débil –la construcción de una nueva biblioteca, teatro y salas de exposición y conciertos son las principales demandas ciudadanas.

37. La oferta de equipamientos y servicios deportivos es clave para dar respuesta a estas nuevas exigencias de calidad de vida de la población. Hay proyectos en marcha que ya suponen un avance en esta dirección.

37.1. Montcada ha sido, tradicionalmente, un pueblo con una fuerte tradición deportiva. Son muchas las entidades que, desde hace muchos años, promocionan el deporte a nivel federativo y escolar desde la iniciación hasta la competición.

37.2. El Ayuntamiento ya ha definido las líneas de actuación necesarias para hacer del deporte un activo importante para Montcada. Destacamos las nuevas dotaciones de servicios y equipamientos y las acciones de remodelación de los existentes, las actuaciones para adaptar los equipamientos deportivos de los centros docentes para la práctica deportiva de competición y de ocio y la adecuación de espacios naturales –proyecto de zonas fluviales– para la práctica del deporte y el ocio.

4. La construcción de un sentido de identidad compartido, una imagen de ciudad renovada, un nuevo dinamismo cívico.

Uno de cada cuatro residentes de Montcada i Reixac en la actualidad ha llegado al municipio en los últimos cinco años: el refuerzo de los “puntos de anclaje”, un reto para la ciudad.

38. Uno de cada cuatro residentes en la actualidad ha llegado al municipio en los últimos cinco años. 39. Esto es especialmente importante –pero difícil– en un momento en que las pautas de movilidad –se vive en un lugar, se trabaja en otro, se compra en otro– diluyen la importancia del territorio como eje de referencia.

39.1. En los años 90, y en el conjunto del Área Metropolitana, se ha incrementado mucho la movilidad de los ciudadanos por motivos de trabajo, estudio y ocio. El número de desplazamientos ha aumentado, así como la distancia de los mismos.

40. Las escuelas y las actividades que se realizan para los niños pueden ser uno de los principales

lugares en los que incorporar a las familias recién llegadas a la dinámica social y cultural. El perfil de los nuevos residentes es el de parejas jóvenes con niños pequeños.

41. Las actividades dirigidas a los niños ejercen un papel fundamental como ámbito de socialización y en la creación de "redes de integración". La oferta de servicios de la red asociativa constituye también un aspecto importante para la creación de nuevo capital social.

42. El deporte y la práctica deportiva es, quizás, la actividad con un potencial de integración más importante.

42.1. El deporte introduce a muchas personas en organizaciones y asociaciones que tienen una incidencia significativa en la vida social de los barrios de la ciudad.

42.2. Las AMPA y las entidades deportivas han jugado un papel decisivo y muy importante dentro del sistema deportivo y son las responsables directas de la tradición deportiva en Montcada i Reixac. Alrededor de ellas se ha vertebrado todo el sistema deportivo municipal en lo que respecta al deporte federado y extraescolar.

43. La red asociativa es también importante desde la perspectiva de dinamizar cívicamente la ciudad. Hay muchos tipos de asociaciones y entidades: culturales, deportivas, tradicionales y de educación en el ocio.

43.1. Los entrevistados expresan que se ha perdido participación ciudadana, que había sido muy alta sobre todo a partir de la fortaleza de las asociaciones de vecinos.

43.2. Se destaca que la participación en entidades deportivas sigue un buen ritmo y que la participación cultural y social es la que actualmente se encuentra en una situación difícil por el desconocimiento y el aislamiento de las asociaciones y grupos entre ellos mismos, así como por la falta de renovación interna de éstos.

44. El comercio se considera, así mismo, un factor básico para el dinamismo de la vida social.

44.1. El desplazamiento hacia otros municipios del entorno más inmediato pone de manifiesto, según algunos entrevistados, la debilidad del comercio y servicios de Montcada i Reixac.

44.2. El proyecto Montcada Centro Comercial quiere incidir en esta situación y potenciar el comercio local desde la cooperación empresarial y la concertación público-privada.

45. Los montcadenses se identifican poco con la ciudad pero, en cambio, destacan que hay un fuerte sentimiento de pertenencia al barrio.

45.1. Las barreras infraestructurales han mantenido la segregación entre los diferentes barrios, cosa que ha fomentado frecuentemente la identificación con el barrio que con el conjunto del municipio.

45.2. La participación en Montcada se concentra, sobre todo, en fiestas como el Carnaval, la Cabalgata de Reyes y la Fiesta Mayor. Se vuelve a notar la mayor identidad y sentimiento de pertenencia al barrio que a la ciudad en conjunto.

45.3. Se considera importante facilitar las interrelaciones locales entre los barrios tanto físicas –accesos, conexiones para peatones– como de información. Actualmente Montcada tiene una buena dotación de medios de comunicación local: la web montcada.org, Montcada Ràdio y *La Veu de Montcada i Reixac*.

La nueva inmigración de los países extracomunitarios: el reto de la cohesión en la diversidad.

46. En los últimos años, igual que en el conjunto de Cataluña, está creciendo el número de personas inmigrantes de países extracomunitarios.

47. Montcada ha sido, tradicionalmente, un municipio receptor de inmigración.

47.1. El tándem industrialización-inmigración, característico de los años 50 a los 70 en Cataluña, comporta en Montcada el aumento de los 8.656 habitantes (1950) a 22.462 en el año 1970. Así, sólo el 30,8% de las personas con edades comprendidas entre los 45 y los 64 años han nacido en Catalunya, si bien actualmente ya lo son el 97% de los niños entre 0 y 14 años.

47.2. En el año 2001 ya había 1.209 personas extranjeras, un 4% del total de la población –el porcentaje no es diferente al de otros municipios. En el conjunto de la provincia de Barcelona, en abril del 2002, era del 5%.

48. En los últimos años se percibe un aumento destacado de personas procedentes del extranjero. Este porcentaje de población no es diferente al de otros municipios del Área Metropolitana.

48.1. En el año 2001, según datos del mismo Ayuntamiento, había en Montcada 1.209 personas extranjeras, cifra que suponía un 4% del total de la población montcadense. Si analizamos el origen de la población por barrios, vemos que Can Sant Joan es el que tiene una proporción superior de personas nacidas en el resto del Estado.

48.2. En el conjunto de la provincia de Barcelona, la población inmigrada extranjera es, en abril del 2002, el 5% del total de la población. En el conjunto de España, según datos publicados por el Instituto Nacional de Estadística (INE), la población extranjera es de 1,5 millones de residentes de un total de 40,8 millones de personas. Esto es aproximadamente un 4% del total de la población.

49. Los colectivos más numerosos en Montcada i Reixac son los latinoamericanos –Ecuador– y los siguen los magrebíes. En todo caso, hay que señalar la poca fiabilidad de los datos disponibles: ni todas las personas residentes en Montcada están empadronada, ni todas las personas empadronadas en un municipio residen en él.

49.1. Las condiciones de precariedad económica y legal, el rechazo de algunos propietarios o la imposibilidad de demostrar los requisitos indispensables para conseguir un contrato de alquiler están comportando que la población inmigrante extranjera a menudo ocupe las viviendas más precarias.

49.2. Las encuestas realizadas permiten afirmar que los ciudadanos no perciben la inmigración como un problema para el municipio –preocupa menos, por ejemplo, que el tráfico o la falta de oferta comercial.

La imagen de la ciudad está muy condicionada por connotaciones negativas: ciudad contaminada, ciudad de paso, ciudad dormitorio...

50. Hay una opinión unánime entre las personas entrevistadas sobre la necesidad de mejorar la imagen de la ciudad.

51. Montcada no dispone de ningún elemento de atracción, ya sea a nivel comercial, cultural o de ocio respecto al resto de municipios del entorno.

52. La imagen que suelen tener las personas no residentes es, a menudo, muy negativa y asociada a problemas medioambientales: concretamente se destaca el fuerte impacto visual de la fábrica de cemento y los problemas de retenciones de tráfico, especialmente en la C-17 (Barcelona-Vic).

53. Se enfatiza la necesidad de potenciar elementos de identidad y de buscar referentes, ahora inexistentes, que proyecten Montcada, no sólo a los municipios de su entorno más inmediato, sino también dentro de la propia ciudad.

53.1. Como posibles símbolos que los mismos montcadenses creen que podrían darle este distintivo están, entre otros: la iglesia de Reixac, el castillo de Montcada, el escudo de Montcada, el Turó de Montcada, la Casa de les Aigües y el Rec Comtal.

5. Un potencial de desarrollo económico importante basado en la vocación y la tradición industrial.

54. La actividad económica de Montcada se caracteriza por una fuerte concentración de los sectores industriales, muy por encima del conjunto de la media catalana.

54.1. La existencia de unos importantes activos industriales, formados por una gran cantidad de empresas, especialmente medianas y pequeñas, dan a Montcada i Reixac un alto potencial de desarrollo económico. El 21,9% de las empresas locales pertenece a este sector, que concentra el 42,01% de la población ocupada.

54.2. En el año 1994, la superficie de suelo industrial era de 236 ha; desde entonces la superficie urbana industrial ha aumentado con ampliaciones en el polígono del Pla d'en Coll y en el de la Ferreria.

55. En Montcada i Reixac hay más puestos de trabajo que población activa: la importancia de los polígonos industriales la caracteriza y singulariza como una centralidad ocupacional –fundamentalmente industrial– en el contexto metropolitano y catalán.

55.1. La tasa de paro registrada en el 2001 era ligeramente superior a la media de Catalunya y prácticamente idéntica a la de la comarca. Se ha reducido hasta casi la mitad en los últimos cinco años.

55.2. Montcada i Reixac contaba en el año 1996 con 12.754 puestos de trabajo, mientras que la población ocupada era de 9.209 personas.

55.3. Estos datos, aunque van unidos a unas tasas de movilidad muy elevadas, muestran una presión muy moderada del problema del paro en Montcada, aunque el mercado laboral no se puede considerar municipal sino metropolitano, como en la práctica indican las tasas de autocontención (38,71%) y de autosuficiencia (27,98%).

56. El nivel de paro ha disminuido mucho en los últimos años.

56.1. El paro ha tenido un descenso continuado desde el año 1986, excepto en el periodo 1993-1994 en el que creció, hasta estabilizarse en torno a 830/840 parados en estos últimos años. Más de la mitad de los parados pertenecen al sector servicios y una tercera parte a la industria.

57. Los polígonos industriales están bien situados, con buenas infraestructuras y buena imagen. Además, su proximidad a Barcelona y unos precios de suelo más moderados son factores que permiten que el crecimiento industrial puede realizarse con facilidad, aunque limitado a la disponibilidad de espacio.

57.1. El principal peligro en relación al suelo industrial es un posible agotamiento del suelo urbanizable industrial libre. Actualmente el suelo urbano dedicado a actividades productivas está altamente ocupado.

57.2. De acuerdo con el elevado valor estratégico de Montcada i Reixac, existe la posibilidad que se pueda producir ocupación del suelo dedicado a actividades productivas por parte de actividades que aporten poco valor añadido y ocupen grandes superficies –por ejemplo, todas las actividades de logística, almacenaje, etc.

58. Las empresas de capital local son débiles y la oferta de servicios a las empresas es escasa.

58.1. A pesar de que el municipio cuenta con una gran cantidad de empresas y de puestos de trabajo –de hecho, más que población activa–, el tejido empresarial es mayoritariamente ajeno.

58.2. Los empresarios han llegado atraídos por las condiciones de Montcada como centro industrial o logístico –situación en el Área Metropolitana de Barcelona, comunicaciones, precio del suelo–, sin que esto represente más unión con el municipio que el que determina el espacio físico donde se desarrollan las actividades empresariales.

58.3. La oferta de servicios en las empresas es muy débil, a pesar de que el potencial de demanda es muy importante debido a la gran concentración industrial que hay.

58.4. Las empresas locales exportan poco. Sólo un 13,8% lo hace y, de este porcentaje, un 8,8% corresponde a la UE y el 5% restante a los países extracomunitarios.

59. La formación profesional es un aspecto clave para el futuro. Existen importantes carencias en este sentido y muchas potencialidades por explorar.

59.1. En Montcada i Reixac se imparten cinco ciclos formativos –dos de grado medio y tres de grado superior–, que son: equipos electrónicos de consumo, gestión administrativa, administración y finanzas, instalaciones electrotécnicas y desarrollo de aplicaciones informáticas. Igualmente se realizan programas de garantía social –20 alumnos en el 2001: auxiliares de pintor y mantenimiento.

59.2. La Escuela de Adultos imparte enseñanza reglada y talleres de manualidades, informática y la feria de artesanía. La formación ocupacional impartida desde el Ayuntamiento es reducida, con un curso de emprendedores en el 2001 y con dos cursos ocupacionales para parados, con 24 alumnos. El reciclaje se centra en empresas de grandes dimensiones.

60. El comercio de Montcada i Reixac se caracteriza por dar respuesta a la compra de proximidad, especialmente en lo que respecta al comercio alimentario. Apenas se atraen compradores de otros municipios, en cambio gran parte de la compra de los montcadenses se realiza fuera del municipio.

60.1. A las dificultades que ha supuesto para el pequeño comercio, en general, adaptarse a los cambios de escenario que se han producido en este sector, en Montcada hay que añadir las que vienen dadas por su estructura urbana muy fragmentada y la proximidad a núcleos comerciales importantes en los municipios cercanos. Esto hace que, a pesar de que actualmente se está actuando para dinamizar y renovar el comercio local a partir de un POEC y otras medidas, las posibilidades de éxito sean limitadas.

60.2. Montcada i Reixac tiene más establecimientos alimentarios y de artículos para el hogar que la media catalana y menos establecimientos de ropa y calzado. La tendencia de los establecimientos alimentarios, ropa y calzado es de progresiva disminución. La tendencia de artículos para el hogar es de incremento.

60.3. Los productos que se compran habitualmente en Montcada son los de alimentación fresca, alimentación seca y cotidiano no alimentario. Equipamientos de la persona, ocio y cultura se compran más fuera.

60.4. Los factores que el consumidor local valora más negativamente son la falta de variedad de la oferta de productos, la falta de zona para peatones, el precio y las dificultades de aparcamiento.

60.5. En comparación con los principales municipios que le representan una competencia comercial, éste es el que cuenta con una menor superficie destinada a comercio por habitante.

61. Las condiciones que reúne Montcada i Reixac para la actividad empresarial –proximidad a Barcelona, buenas comunicaciones, elevada densidad industrial, gran potencial de demanda de servicios a las empresas, existencia de suelo urbanizable...– permiten enfocar el crecimiento del tejido empresarial de forma selectiva y desde dos perspectivas diferenciadas: el desarrollo de las empresas existentes y la creación o atracción de nuevas empresas.

61.1. En el primer caso, la densidad empresarial existente y la tipología de empresas que se encuentran en el municipio permiten un enfoque innovador, hacia la mejora de la competitividad que se traduciría en una mejora cualitativa de las mismas, con su reflejo en la calidad de la ocupación y en la mejora del valor añadido y de las rentas. Esto no es tan sólo una oportunidad, sino que también es una necesidad, a menudo no escuchada, de las propias empresas, especialmente las más pequeñas, que son numerosas.

61.2. En el segundo caso, la disponibilidad de espacio urbanizable para la actividad empresarial constituye un hecho diferencial importante para Montcada que permite hacer una utilización selectiva, fundamentalmente basada en el aprovechamiento del potencial de demanda de servicios de las empresas actualmente existentes, poniendo especial énfasis en aquellos servicios más avanzados, con alto valor añadido, que a la vez contribuyen a mejorar el potencial de desarrollo de las empresas industriales actualmente existentes.

61.3. A pesar de que la gran diversidad de empresas con que cuenta Montcada no permite pensar en acciones de tipo sectorial, desde una estrategia de clúster empresarial la oportunidad se hace evidente en aquellos ámbitos de tipo transversal que, dada la gran concentración empresarial del municipio, permite enfocarlo con la ventaja de partida de la facilidad de generar economías de escala, como pueden ser las nuevas tecnologías de la información y la comunicación, los mercados exteriores, la gestión de la calidad, la formación en las empresas, la cooperación universidad-empresa, la creación de bolsas de trabajo dinámicas, los servicios avanzados...

Introduction to the city

Montcada i Reixac, our municipality, is situated in the lower valley of the River Besòs and is in the Vallès Occidental region of Barcelona. The climate is mild, but rather damp.

The traditional economy of our town has always been based on agriculture: vines, wheat, potatoes, strawberries and fruit orchards. However, after 1917, there was significant industrialisation with the installation of the Asland cement company. Today, industry employs 70 percent of the active population. The surface area of Montcada i Reixac is 23.34 square kilometres and it is 38 metres above sea level. According to the census of January 2004, there are 31,522 inhabitants.

Montcada i Reixac, until well into the 19th century, had as its only territorial divisions those produced by the Turó or hill and the Rivers Besòs and Ripoll and the Sant Cugat stream, it then had to contemplate how the construction of the first railway line changed its physical structure. The four historical centres, Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra and Montcada Centre, have, in recent decades, become ten nuclei of inhabitants. Thus the districts of Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra, Montcada Centre, La Ribera, Can Pomada, Reixac-Vallençana, Font Pudenta, Can Cuiàs and Carrerada now make up the town of Montcada i Reixac.

The main centre of the town, with 29.2% of the population, is made up of the area of Montcada Centre and Vallençana-Reixac. The second largest district is Can Sant Joan, where 17% of the inhabitants of the municipality live. In third place are the neighbouring districts of Carrerada and Pla d'en Coll and of Mas Rampinyo (and Can Pomada), with 12.7% and 11.9% respectively of the inhabitants. After this, as far as the number of inhabitants are concerned, come the districts of Terra Nostra and Can Cuiàs, both clearly separated from the urban centre, with a volume of inhabitants of 8.9% and 8.3% respectively. Finally, there are the two least important centres of the town, La Ribera (6.6%) and Font Pudenta (5.4%).

1. Institutional declaration

The drawing up of the Strategic Plan for Montcada, although an initiative of the Town Council, aims to be, right from the start, a shared project. Therefore, this declaration proposal was presented for the consideration of the Co-ordinating Commission:

"That the Plan should be like an instrument to express the commitment of the group of people who make up the Co-ordinating Commission to the process of drawing up the Strategic Plan. But it should also be a way of expressing agreements on the basic principles that have guided the elaboration of the Plan.

The undersigned people and associations wish to express our support to the process of drawing up the Strategic Plan for the city.

We wish to affirm the opportunity of this initiative, convinced that there needs to be a project for the future of Montcada i Reixac that directs, for the benefit of the city, the important actions envisaged for the territory: the construction of the high-speed train, the redesign of the N-II, the environmental recovery of the River Besòs, etc. are actions with a great impact that offer opportunities for territorial and urban development that need to be made the most of. However, this Plan is also a project for the future to give a new impulse, from the ability to act itself, to social cohesion, economic development and the territorial layout of the city.

It must serve to make Montcada i Reixac into a city that generates opportunities for all its citizens from training and work; a city with an everyday quality of life in sporting and free time facilities, in its commercial offer, in public areas.

It must be a project for the future that makes Montcada into a city that is visible on the metropolitan map and that enriches the mosaic that history has given to the personality of each of the districts. The first industrial settlements, the development of great infrastructures and the migrations of the 1960s shaped the face of Montcada i Reixac during the last century. But it has also been shaped by the will power and the effort to improve of the people who make up the municipality, organised into multiple associations and groups, who have created responses and provided social, cultural, sporting, leisure time, educational and political initiatives. These are forms of active commitment to improve the quality of life of the districts and the city as a whole. From this way of looking at things, we are convinced that there is a margin for building the future. This is why we would like to initiate the Strategic Plan, expressing certain emphases for the development of the city".

Co-ordinating Commission
Montcada i Reixac, March 2002

2. Introduction

César Arrizabalaga Zabala
Mayor of Montcada i Reixac

It is a great pleasure for me to present the publication of the Strategic Plan for Montcada i Reixac. This publication brings together the results of a collective piece of work carried out over the last two years by a group of citizens, groups, associations and institutions in Montcada i Reixac. The metropolitan area of Barcelona has undergone and is still undergoing significant changes that affect various areas of the municipality: urban development, culture, economic promotion, transport infrastructures, facilities, etc. In order to guide this process of change, it was necessary to be clear about the priorities and main guidelines for the future of the municipality. Opting to draw up a strategic plan, as an instrument to define an overall project for the development of the municipality, which was rigorous from a technical point of view and which met with approval, was an important challenge for everyone.

The Town Council took on the role of promoter and co-ordinator of the project. For the definition of the model for future development we wanted to count on the participation of the general

public. The aim of the Plan was to obtain the complicity of all the social and economic agents with the ability to act in the municipality. I am delighted to say that we managed to do so. One of the characteristics of the Plan was the variety and imagination of the proposals that we received from the different people who participated in it. Finally, a set of 21 projects was selected from each of the main areas of the Plan: the people, the economy and the territory. I would also like to state that the Strategic Plan aimed from the start to reflect the territorial reality of Montcada i Reixac. In the first place, from the reality of the various districts in the municipality, and secondly, from the recognition that the economic and social reality of Montcada cannot be understood without taking the Metropolitan Region of Barcelona into account. The task of the Town Council, which under no circumstances could we fail to do, was to be open to collaboration, promote debate, facilitate the development of a shared vision of the priorities, help to obtain the necessary resources - whether public or private - to go ahead with the projects which, between all of us, we felt to be priority ones. The efficiency of the policies and the actions of local government increasingly depend on the skill of achieving the maximum synergy and co-ordination between the resources, the knowledge and the ability to act of a multitude of agents - schools, associations, companies, administration. This is what we hope to achieve with this process. I fully confide in the willingness of the general public and of the associative, economic and political fabric to take on this challenge with all the responsibility it involves. I am quite sure that we will be able to successfully manage the future of our beloved municipality. Finally, I would like to thank each and every one of the people who have contributed and who, with their participation, have made the first Strategic Plan of Montcada i Reixac possible.

3. Why has a Strategic Plan for Montcada i Reixac been drawn up?

To start a reflection process and to define the city that we want.

We need to define what the projects and the priority actions for Montcada i Reixac should be, to make it into a city with an everyday quality of life that generates opportunities for all the citizens from training and work and that strengthens the community spirit and the feeling of belonging in each of the districts. It must be a city with urban cohesion and visible on the metropolitan map with its own identity.

To define a project for the future from the present.

The process for drawing up the Plan has been the framework for reflection, analysis and proposals to take on these challenges with audacity and intelligence. Because the future needs to be built today.

To promote a process of participation, so that we can construct the city between all of us. It is a good idea to be able to contribute towards defining and making this project possible from neighbourhood movements, cultural associations, sport, education, social actions, commerce, industry, unions, political parties and public administrations.

To initiate a new way of governing.

We should govern in a climate of agreement and collective participation, guided towards the strategic management of the municipality.

We are in an era of very fast, profound changes. The economic, social and family life is being modified by the technological revolution, by globalisation, by the new demographic trends and by new forms of organisation. These changes bring with them new ways of living, of relating with others, of working and of generating richness, and require a challenge of creativity and the willingness to do things differently.

The important changes that are occurring in the metropolitan, Catalan and international context affect and will affect the municipality in one way or another.

Montcada i Reixac is currently at a very important moment in its history, at which it could allow itself to be carried away by the inertias of the surroundings or, in an approved way, draw up a desirable future.

As Seneca said: "If one does not know to which port one is sailing, no wind is favourable". With the drawing up of the Strategic Plan, Montcada i Reixac wishes to have a navigation chart: it has chosen to define a possible and desirable city and the key projects for building it.

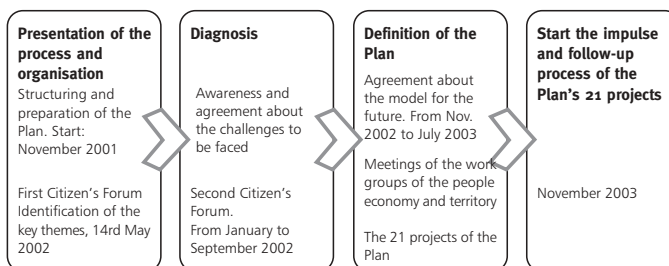
Below we present a summary of the main stages and documents written for the Strategic Plan, ordered by chronologic phases and stages.

4. Methodology

The process for drawing up the Strategic Plan followed the proven and rigorous methodology of strategic planning.

The city that is possible and desirable was defined and the key projects for building it were determined. All citizens and social and economic agents with the ability to act were able to participate and have their say in this process.

The Plan was carried out in four main phases that are detailed below.

Presentation of the process and organisation. Identification of the key themes

During this phase the main participative bodies of the Plan were constituted, the city was informed about the project and an initial exploration of the strategic themes and the main challenges the municipality had to face was carried out in a very participative way. To channel the participation, the following design of participating bodies was made:

- > **The Co-ordinating Commission.** Made up of people representing or representatives from the various municipal areas (economic, cultural, social, educational, associative, Administration, etc.). The Commission took on the leadership and direction of the process and formally approved the documents that make up the Plan.
- > **Citizen's Forum.** This was formed by representatives of groups, institutions, companies and citizens who wanted to get to know and offer their reflections about the process.
- > **Technical work commissions.** These were made up of the main agents, experts, members of groups and associations, those responsible politically and technically for the project and the general public. Their function was to participate in the diagnosis and the elaboration of proposals for objectives and actions for the Strategic Plan, and also to participate in prioritising the proposals and strategic lines.

The following chart summarises the main characteristics of each of the bodies of the Plan.

Body	Who belongs to it?	What has it done?	How?
Co-ordinating commission	Representatives from institutions and associations, and people with special relevance in the municipality.	Taken on the leadership and the co-ordination of the process. Formally approved the documents of which the Plan consists.	It has met 8 times during the process (and at the beginning and end of each phase).
The Citizen's Forum	Open to all citizens of Montcada and to representatives of associations, institutions and companies that wish to get to know about and contribute their reflections to the process.	It has validated the documents of which the Plan consists. It provides reflection and knowledge to the process of analysis and proposes measures and projects (it participates in the work commissions).	It meets at each of the phases. 1st Forum: 103 contributions were collected. 200 people attended. 2nd Forum: 250 people attended.
Work commissions. The people. The territory. The economy.	Open to all citizens of Montcada and to representatives of associations. Presided by a co-ordinator, member of the co-ordinating commission, and with the support of technicians from the Town Council.	It validates the diagnosis of the Plan. It proposes measures and objectives for the Plan. It carries out an initial prioritisation of measures.	It meets 2-3 times at the end of the diagnosis phase and during the phase of writing up the objectives. It has made the following number of contributions: The Territory: 101 The People: 56 The Economy: 55

In this first phase of the Plan, a process of initial reflection was carried out to define the city that we want.

Together we decided which were the projects and priority actions to make Montcada i Reixac into a city with an everyday quality of life that generates opportunities for all the citizens from training and work and that strengthens the community spirit and the feeling of belonging of each of the districts: a city with urban cohesion and visible on the metropolitan map with its own identity.

The First Citizen's Forum

The First Citizen's Forum took place on May 14th 2002 and was the first large participative meeting. It served to inform the general public about the Strategic Plan and, above all, to identify in a participative way, a first list of key points for offering a response to the challenges to the municipality. The reflections and contributions identified in the Forum made up themes for study and analysis and were developed during the rest of the work on the Plan.

After the proposals presented by members of the Co-ordinating Commission, there was an open session in which citizens could express new proposals and reflections to be taken into account in the process of drawing up the Plan.

Then those present at the Forum were asked to state their level of agreement or disagreement with the proposals presented by members of the Co-ordinating Commission. On the way out of the room, some murals were put up with all the proposals presented and those present stuck a green sticker next to the proposals with which they most agreed (everyone had two stickers).

There were also murals where new proposals could be noted and on which those present could suggest matters they felt to be important for the future of the city and which, in their opinion, should be taken into consideration in the process of drawing up the Plan.

The Forum had a good number of diverse people. So that all the citizens could participate in it and follow the dynamics of the Forum, a television screen was installed on the lower floor of the Auditorium. The people who followed the Forum on the screen also participated in the open session and in providing new proposals on the mural.

Finally, after a light snack, they were informed about the proposals with which those present had most agreed, in other words the ones that had most stickers, and the new proposals were stated so that everyone could know about the new contributions that had been made.

At the First Citizen's Forum, 200 people were present.

2. Diagnosis. To elaborate the analysis that would be the basis for the planning process and to open a process of participation to look more deeply into and to approve the strategic lines

Where are we? How are we doing? Where do we want to go and where can we go? These were the main questions posed about the future and to which the documents drawn up in the diagnosis offer a response.

To respond to these questions, an exhaustive analysis of the situation of the municipality was carried out, from a socio-demographic, territorial and economic point of view. In other words, an analysis of the internal situation of the municipality.

In addition, as is mandatory, the diagnosis of the Plan situated Montcada i Reixac in the territorial setting that most directly affects it and took into account the social and economic changes that are occurring all around and their local repercussion.

The participation during the diagnosis

During the diagnosis phase, in-depth interviews were held on the members of the Co-ordinating Commission, in addition to different representatives of the economic and social world of Montcada i Reixac, which were the basis for drawing up the documents of qualitative analysis on the current situation of the locality.

At the Second Citizen's Forum, held in the Casino de Terra Nostra on November 26th 2002, the main conclusions with regard to the diagnosis of the plan and of the municipal model proposed were presented.

The in-depth analysis carried out for the Strategic Plan enabled us to present the main problems as a city and to define the path for the future.

3. Definition of the Plan: lines, criteria, objectives and projects

During this phase, the definition of the Plan of action was specified. The collection and prioritising of the objectives and the projects that each of the strategic lines had specified through work commissions in the three main areas of work was done in a participative way. These three main areas are the people, the economy and the territory.

This phase ended with the presentation of the 21 projects of which the Plan of action is made up. The participation during the phase of definition of objectives and prioritising: The work commissions. In this phase, the participation was organised, above all, based on the work of three commissions and of the Co-ordinating Commission. Everyone who, representing an association or as a private citizen, wanted to contribute his or her reflection, perspectives and proposals was able to participate in these meetings.

These meetings enabled the analysis carried out by each technical team to be looked into in depth. In other words, everyone, from the information available, was able to contribute towards and enrich this analysis and, above all, to specify through proposals and measures, how we can carry out the project for the city we want for the future, and finally to prioritise these proposals.

Commission	Meetings	Registered	Contributions collected	Present
The people	2	49	56	1st meeting 24 2nd meeting 26
The territory	2	46	101	1st meeting 25 2nd meeting 14
The economy	2	26	55	Commercial meeting 56 enterprise meeting 150
TOTAL	6	121	211	295 people

The Plan, at all times, was a process of reflection, which was open and participative. An important effort was made to involve all the groups of citizens of Montcada i Reixac.

It should also be pointed out that at the sectorial meetings in the area of economy, there was a meeting with the businesses in the municipality, and another one with representatives from the unions. It should be mentioned that for the first time, we managed to get the attendance of business representatives from all the industrial estates and from all the productive branches. 150 people attended the lunch meeting for business people.

Finally, we should highlight the great number of proposals received at the work commissions of the Plan. The residents of Montcada who attended made a total of 211 proposals that would constitute the initial nucleus of what were to be the projects for the Strategic Plan.

The prioritisation made by the people in the commissions was used to guide the definition of the projects that make up the Plan of action.

4. Initiation of the launch and follow-up process of the Plan

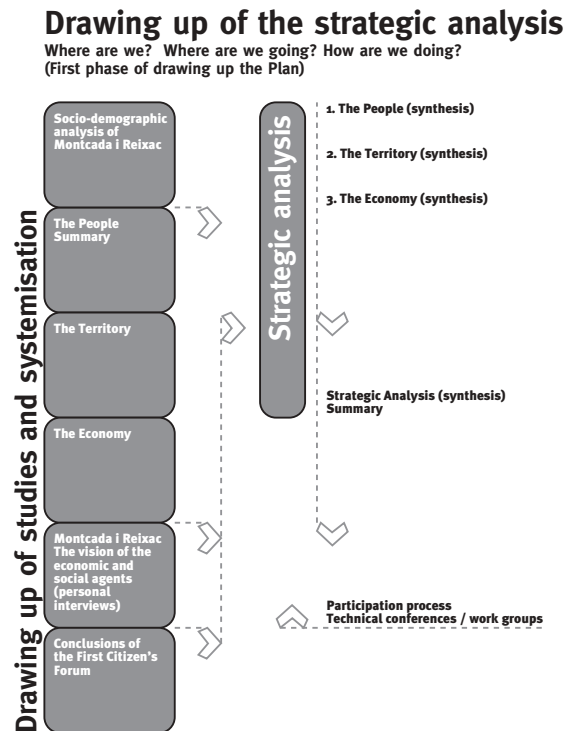
This phase started with the drawing up of the 21 files of the Plan of action and with the commitment to launch the projects.

4. Synthesis of the strategic analysis. Notes on the possible and desirable city model

The diagnosis of the Plan, as the methodology of strategic planning requires, has as its main objective to respond to the question "In what condition is the municipality of Montcada found?" (in the various aspects studied, socially, economically and territorially). To respond to this question, an exhaustive analysis of the situation of the municipality was carried out, from a socio-demographic, territorial and economic point of view. In other words, an internal analysis.

Also, as is mandatory, the diagnosis of the Plan set the municipality in the territorial setting which most directly affects it: the Metropolitan Region of Barcelona, the region of the Vallès Occidental and as part of Catalonia. This is what is called analysis of settings.

The set of documents drawn up that make up the strategic analysis is the following:

The analysis enabled us to carry out an X-ray of the current situation of Montcada i Reixac and to foresee where the needs of the town may go in forthcoming years.

Finally, we should also mention that the drawing up of the diagnosis of the Plan was looked at from a double methodological perspective, taking into account the sources of information: first, from a quantitative point of view, incorporating all the statistical sources available and secondly from a qualitative point of view, based on the interviews done to people with specific knowledge about the municipality.

Then a summary of the main conclusions of all the documents of the diagnosis was presented.

Executive summary

1. Historically, the development of the municipality has been heavily characterised by two features: an urban development highly conditioned by the industrialisation tandem - immigration between 1950 and 70 and a strong concentration of infrastructures and facilities derived from the proximity to Barcelona and its position as an access or "funnel" entrance to the Pla de Barcelona from the two Vallès regions.

2. To the natural territorial divisions - the River Besòs, the streams of Sant Cugat and Ripoll, Montcada hill - barriers brought about by the roadways and the railway have been added. Of the four historic centres, Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra and Montcada, the municipality has developed into ten centres of inhabitants: Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra, Montcada, La Ribera, Can Pomada, Reixac-Vallençana, Font Pudenta, Can Cuiàs and Carrerada.

3. In the territory there are three main roads (the C-58, C-17 and C-33), three railway lines (Manresa, France and Vic) and six train stations, and large metropolitan facilities (the Collserola cemetery, the incinerator and Ecomarc 2). The contribution of Montcada to the functioning of the Barcelona area is, therefore, very important.

4. The cost of this contribution for the city has been, and still is, very high. Both in terms of urban quality (fragmentation, difficulty with internal mobility, low environmental quality) and of the projection and image of the municipality.

5. The location - connectivity and proximity to Barcelona city - has been and still is, at the same time, a key advantage, both due to the attraction of economic activity (and thus of employment) and to attract residents.
6. In this sense, we should point out that the presence of industrial estates such as Pla d'en Coll or La Ferreria, characterise and singularise Montcada i Reixac as an employment centre - mainly industrial - in the metropolitan context.
7. With perspective for the future, the development of the dynamics of the population of Barcelona - the residential changes that occur inside the metropolitan region - the greater concern for the quality of the territorial surroundings and for the integration of the infrastructures in the cities, are key opportunities to shape a new positioning for the city in the territory: From a peripheral of Barcelona to a "new centre" in the First Region. From a city for passing through to a meeting point.
8. The opportunities that are derived from this new positioning and from some of the great projects planned - for example the changes in the shaping of the access infrastructures - could enable Montcada to make a great significant qualitative leap ahead. As an example, we could mention the first stage of treatment and urbanisation of the River Besòs or the cover for the high-speed train on its way through the city.
9. However, these dynamics must be accompanied by decisive actions that make up a real driving force in the modification of the historic configuration of the municipality and that influence some of the most critical variables (for example, the danger of the deterioration of some districts, or levels of training).
10. The availability of land - for example the land freed from the great infrastructures, the co-existence of natural systems with urban ones (Collserola and Serralada de Marina), are important assets to act as bases for this change; overcoming the current main deficits based on a new urban development which will enable the municipality to be linked and cohesive and to offer a response to the demands for the quality of life of the citizens.
11. At the same time, the availability of land and the advantages of localisation make it reasonable to also think about the ability of Montcada to maintain, attract and develop medium industry which is advanced and non-polluting and with the ability to create employment and to generate effects on the entire economic base of the city.
12. The central idea of the diagnosis we are presenting is that there is room to make of Montcada i Reixac an attractive city for investing in and for living in, socially cohesive, economically dynamic and integrated in its territory.
13. That there are actions and projects under way that already point and advance in this direction.

Ideas that are very much to do with strategic analysis

1. Montcada i Reixac: A strategic locality in the metropolitan context

1. The development of Montcada i Reixac has been characterised by two features: an urban development highly conditioned by the industrialisation tandem - immigration in the 1950s and a strong concentration of infrastructures and facilities derived from the proximity to the city of Barcelona and its position as an access to the Pla de Barcelona from the two Vallès regions.
2. The contribution of Montcada to the function of the real city - in terms of infrastructures and facilities - is very important.
3. The costs in terms of urban quality - fragmentation, difficulties with urban mobility, low environmental quality, image - have been, and are still, very high.
 - 3.1 The barriers that the various access roads and railway lines that connect the Pla de Barcelona with the Vallès make have been added to the natural territorial barriers in the municipality - Montcada hill and the Rivers Besòs and Ripoll and the Sant Cugat stream.
 - 3.2 As result, the municipality has become ten differentiated nuclei of inhabitants with difficulties with internal connectivity: Mas Rampinyo, Can Sant Joan, Terra Nostra, Montcada, La Ribera, Can Pomada, Reixac-Vallença, Font Pudenta, Can Cuiàs and Montcada Nova.
 - 3.3 This is the municipality of the Metropolitan Area that has to support the greatest volume of daily traffic going through it. 273,738 vehicles circulate through it daily.
4. Currently, however, the main concern for the quality of the metropolitan territorial setting, the greater awareness about the integration of the infrastructures through cities, could enable a qualitative change to the historical configuration of the municipality.
5. As great infrastructure actions, we should mention the construction of external communication-connection roads between the C-58 and the C-17 and the burial of the railway line to France.
6. These great actions - changes in the configuration of accesses, burial of railway lines, etc. - could have a great effect, not just on the city as a whole, but also on the districts which they influence. They enable us to bring into play large urban empty spaces, have more equipment for service and they could facilitate the urban layout of the municipality.
7. In the same way, we need to contemplate the actions envisaged for the riverbeds of the Besòs. The co-existence of natural open spaces with urban ones is one of the city's great strengths.
8. In addition, the development of the urban dynamics of Barcelona - the residential movements that occur in the Metropolitan Region itself - are also an important opportunity, as they could enable us to reshape the city and make it cohesive.

2. The development of the urban dynamics of Barcelona and the envisaged changes in infrastructure: An opportunity for coherent growth

9. The movement of the inhabitants between municipalities of the Metropolitan Region of Barcelona - to get a first home or improve on an existing one - is a growing phenomenon and very characteristic of the social and territorial development of recent years.
10. The predominant movements are "from the inside moving out" - from the centre to the outskirts - and "from up to down" - from large municipalities to smaller ones - and responds to two motivations: obtaining a first home or improving on the one they already have.
 - 10.1. The migrations that respond to the search for a first home are mainly done by young adults under 30, from all the social classes, who are leaving home and/or forming a new home. They

mainly come from Barcelona and other large cities in the area which do not have sufficient or suitable offer for the economic possibilities of this segment of the population.

10.2. Migrations motivated by the wish to live in a better home and a better urban area are mainly made by established families (of adults aged between 30 and 40 and their children) with a high to medium-high socioeconomic level. They mainly come from Barcelona and are looking for medium to small municipalities which have a residential offer in an area with environmental quality and low density.

10.3. The receiving municipalities are basically medium sized ones with a medium to medium-low socioeconomic level, with a significant offer of state protected housing with a fixed price.

11. The migrations that have both their origin and their destination inside the Metropolitan Region of Barcelona are the main component of demographic growth experienced by 9 of the 10 municipalities that make it up.

12. These movements have intensified in recent years. If in 1995, 30% of the metropolitan population had changed homes and 9% had changed municipality during the previous 15 years, in 2000 these percentages increased to 35% and 11.8% respectively.

13. Montcada i Reixac participates in these dynamics with great intensity as it both gains and loses inhabitants: it attracts inhabitants from Barcelona and Santa Coloma. However at the same time, neighbours from Montcada leave for municipalities such as Ripollet, Cerdanyola, Santa Perpètua, Mollet and La Llagosta.

13.1. Most of the new residents come from Barcelona and Santa Coloma de Gramenet, due to the proximity, price of housing and network of communications.

11.2. At the same time, it has been shown that neighbours from Montcada move to municipalities with similar socio-demographic characteristics, such as Ripollet and Cerdanyola — as well as Santa Perpètua, Mollet and La Llagosta. They do this because of the offer of services and the quality of life and the price of certain types of housing.

13.3. Over the last five years (1997-2002), the municipal register has registered 7,662 more people. However, during the same period more than 5,000 Montcada inhabitants decided to register in another municipality. 5,150 people were taken off the register.

13.4. As a result of these changes, one of every four residents has been living in the municipality for less than five years. The construction of a feeling of identity, of "roots" for the newcomers is a challenge for the city.

Although the population has grown over recent years, it has done so at a gentler rhythm than other municipalities in the same setting. Montcada i Reixac has enough land to sustain an orderly growth over forthcoming years.

14. Whilst, for example, Cerdanyola or Mollet del Vallès almost doubled their population during this period (1975-2001), Montcada i Reixac went from 23,274 inhabitants in 1975 to 28,714 in 2001.

15. The growth of the municipality, as in the great majority of the Metropolitan Region, is linked to the attraction of neighbouring cities and is conditioned by the offer of existing housing.

16. In the last period —1996-2001— there was a considerable acceleration of population growth linked to the new offer of housing.

17. During the 1996 to 2002 period, 3,665 new homes were built and the population increased by 3,175 people. The hypothesis for maximum growth is around 37,000 inhabitants by 2010.

18. Montcada has an offer of residential land that is significant in the metropolitan context, enabling it to consider an option for growth - both to meet the internal needs of the population as well as to attract residents from surrounding municipalities.

18.1. Montcada i Reixac has a surface area of 23.3 km², of which a fourth is urban land. Most of the municipality is occupied by forests: 9.8 km².

18.2. To the residential land that is currently available, we can add the land that is currently occupied by the transport infrastructures and industries situated in the urban centre, which can be moved or buried.

18.3. Various projects and urban plans of action of a residential and industrial nature are under way: the so-called MC-5, in the Mas Rampinyo area, where it is planned to build a total of 1,786 homes, of which about 300 will come under some sort of official state protection.

18.4. If the circumstances that have enabled an important growth in the population over recent years are maintained, with regard to the natural and migratory growth, the population could reach around 37,000 inhabitants by 2010.

The quality of the urban setting and the actions on the housing areas are keys to residential attractiveness and social cohesion.

19. The urban development of Montcada has been highly conditioned by the way in which the residential growth of the 1970s took place: a residential growth with very low levels of urban planning and services, poor urban quality and a general deficit of areas for free time and equipment.

20. Despite the significant actions carried out in recent years - provision of public areas, improvement of the highway administration, provision of equipment - we must continue to advance in the quality of the physical framework in which daily life develops as a premises for improving the quality of life of the inhabitants.

21. Rather than giving continuity to a set of small-scale actions, there are some sectors or districts in the city that require urgent intervention, if we want to prevent there from being a significant process of physical and social degradation - Can Sant Joan or La Ribera.

21.1. These sectors have serious structural and urban deficits and above all there are homes in a very precarious state, in some cases as the result of having been self-built.

21.2. The improvement of their connectivity with the rest of the city is vital so that the isolation is not made worse. In this sense, the actions carried out in Can Sant Joan are strategic, as well as the future move of the Valentine company.

The natural setting of Montcada i Reixac: a richness yet to be discovered.

22. The environmental quality and, above all, the perception that citizens have of the environmental quality, is another challenge.

22.1. The image of the municipality has been associated with environmental problems. Although

the indicators have improved in recent years, there is still a negative perception amongst the general public that often does not correspond to the reality.

22.2. As a positive aspect, we should point out that these problems have created a significant feeling of environmental awareness and conscience amongst the population. The closing down of the incinerator and the forthcoming opening of Ecoparc 2 is a unique opportunity to give a new impulse to this culture of respect for the environment and concern about sustainability.

22.3. The quality of the water of the River Besòs has greatly improved in recent years, problems with the smells that caused so much trouble in the past have disappeared.

22.4. Despite these important advances, we need to improve the quality of the water even more, as the quality of both the Besòs and the Ripoll as they flow through the municipality is the lowest of all the rivers in Catalonia, measured in ISQA (Simplified Rate of Water Quality).

23. Montcada has in its territory 9.8 km² of woodland area. The co-existence of the natural systems with the urban ones is a fundamental element for responding to the citizen's demands for quality of life and, at the same time, offers important potentials in the development of economic, educational and free time activities.

24. The regeneration of the riverbeds of the Besòs and the Ripoll could provide aspects of significant change in this image, and would constitute an element of articulation between the various districts, with important potentials for the use of the general public.

3. New needs and challenges for social cohesion (childcare services, care for the elderly) and new demands for the quality of life (access to culture, to sporting activities, etc.).

25. Montcada has a younger population than that of the entire metropolitan area and of Catalonia, and increases in the populations of children and young people in forthcoming years are expected.

26. The number of married couples who have settled in the municipality has considerably increased over the last five years. In a coherent way, the number of births is also tending to increase.

26.1. The evolution of forms of family living follow the general guidelines for Catalonia. The traditional family is being replaced by a whole variety of family models and interpersonal relations that define and create new needs. The number of single parent families is increasing - with a notable increase in divorces and separations, same sex couples and couples with children from previous marriages.

26.2. In Montcada there is a percentage of families with children that is higher than for most of Catalonia and higher birth rates.

27. The profile of the new residents means, and will mean, increases in the population of children and young people over forthcoming years.

27.1. In 1999 and 2000, the annual number of marriages was 200, these figures had not been achieved since the 1970s. In 2000, the birth rate in Montcada was above that for Catalonia (10.3) and for Spain (9.91).

28. There was also an increase in the number of homes with a single resident, due to the increase in the number of separations and divorces as well as the progressive ageing of the population. This is also an important factor of social vulnerability.

28.1. Single mothers represent 7.1% of the whole nucleus of co-existence. In absolute terms, in 1996, there were 628 families in which the head of the household was a woman.

29. There is also a process of ageing of the population, despite the fact that this is the youngest municipality in the metropolitan area and in Catalonia.

29.1. As occurs in all Catalonia and in the Metropolitan Area, the population is getting older. However, the proportion of people over 65 with regard to those under 15, in 1996 was 78.18%, similar to that of the whole of the Vallès Occidental region (77%). This is much lower than that of the whole of Catalonia, which was 110 people over 65 for every 100 people under 15.

30. In the immediate future, we foresee an increase in the number of residents over 64. The generations reaching retirement age (55-59 and 60-64) are quite numerous. The population of people of this age will increase notably.

31. Earlier retirement and the increase in life expectancy however, lead to a greater availability of free time which can be positively and actively channelled to the benefit of the person and of society in general.

31.1. We should also point out, however, that the main problems that are perceived are the result of the progressive loss of social area - lack of roles and activities that are attributed to them, retirement, increasing loneliness, etc.

31.2. To this situation we must add the economic side which is much weaker than when they were employed.

32. The increase in life expectancy also means an increase in the rate of over ageing, of an increase in the sector of the elderly population - mainly women - who are in a situation of economic, social, physical and psychological dependency and precariousness.

32.1. There are 1,843 Montcada residents who are over 75.

32.2. The increase of the sector of elderly people in a situation of economic, social, physical and psychological dependence and precariousness will require a significant increase of resources of social and health care and an improvement in the co-ordination.

32.3. In Montcada i Reixac, 60% of the people aged between 75 and 84 are women, which turns into 67% for those over 85. The social consequences of this are important because a high percentage of these women are widows who have to keep themselves with the small income from their pensions.

An improvement in the levels of training of the population is fundamental.

33. Despite the improvement in the level of education of the population in recent years, the levels of training in Montcada i Reixac are lower than for the Metropolitan Region of Barcelona and are an important factor of social vulnerability.

33.1. Despite the level of education of the population having improved in recent years, the municipality has levels of education that are substantially lower than for the rest of the Vallès Occidental and Catalonia.

33.2. The differences in the levels of education by district are highly significant.

33.3. In 1986, only 2.8% of the population over 10 had university studies (medium or higher

qualifications), a percentage that 10 years on has multiplied by two, and represents 5.2% of the population.

33.4. As far as women are concerned, the differences are even more notable: whilst the rate of unemployment in higher qualifications in 1996 was 12.3%, the unemployment rate for women who said their highest level of education was the 2nd stage of Primary Education [i.e. that they left school at 14] multiplied almost four times.

34. From this analysis we can see a first list of questions that are key ones for the social cohesion of the municipality: support to families and childcare services, education for young people and the transition from education to work, care for the elderly with problems of economic, social and health dependency and integrated action in the most vulnerable districts.

We must also offer responses to the new demands for quality of life of the population: access to free time activities, culture, sport, etc.

35. The lack of a leisure time offer and facilities for mobility mean that young people go out of the city to find these services.

35.1. The lack of offer of leisure time activities, particularly for young people is noted as one of the main weak points. There is no cinema, for example, nor an area in which free time activities are concentrated.

35.2. With regard to the future, the project in the old Aismalibar club.

36. The offer of equipment and cultural services is also poor, the construction of a new library, theatre and exhibition and concert halls are the main requests from the citizens.

37. The offer of equipment and sporting facilities is key to providing a response to the new demands for quality of life of the population. There are projects under way that will mean an advance in this direction.

37.1. Montcada has historically been a town with a strong sporting tradition. There are many associations that for many years have been promoting sport at a federation and school level from initiation to competition.

37.2. The Town Council has already defined the lines of action necessary to make sport into an important asset for Montcada. We should mention the new provision of services and facilities and the actions to remodel the existing ones, the actions to adapt sporting equipment at schools for practising competition and free time sports and making natural open areas suitable - the river area project - for practising sport and for free time activities.

4. The construction of a feeling of shared identity, an image of a renewed city, a new civil dynamics

One of every four residents in Montcada i Reixac at the moment, came to the municipality within the last five years: The strengthening of "roots", a challenge for the city.

38. One of every four residents at the moment, came to the municipality within the last five years.

39. This is particularly important - but difficult - at a time in which the guidelines of mobility - you live in one place, you work in another and you do your shopping in another - dilute the importance of the territory as a point of reference.

39.1. In the 1990s, and in the entire Metropolitan Area, the mobility of the general public has greatly increased due to reasons of work, study and free time activities. The number of trips has increased as well as their distance.

40. Schools and the activities that are carried out for children could become one of the main ways of including newly arrived families into the social and cultural dynamics. The profile of the new residents is young couples with small children.

41. Activities aimed at infants play a fundamental role as an area of socialisation and in the creation of "networks of integration". The offer of services from the associative network also make up an important aspect for the creation of new social capital.

42. Sport and practising sport is, perhaps, the activity with the most important potential for integration.

42.1. Sport introduces many people in organisations and associations that have a significant influence of the social life of the city's districts.

42.2. The AMPAs (Parents' Associations) and sporting associations have played a decisive and very important role in the sporting system and are directly responsible for the sporting tradition in Montcada i Reixac. Around them a whole municipal sports system has been constructed with regard to federation and after-school sports.

43. The associative network is also important from the perspective of encouraging the city from a civic point of view. There are many kinds of associations and groups: cultural, sporting, traditional and free time education.

43.1. Those interviewed expressed that citizen participation, which had been very high, has been lost, in particular from the strong neighbourhood associations.

43.2. It is notable that participation in sports associations is still going strong, and that cultural and social participation is that which is currently in a difficult situation due to lack of knowledge about or isolation of the associations and groups amongst themselves, as well as the lack of internal renewal within them.

44. Commerce is considered a basic factor for the dynamic activity of the social life.

44.1. Going to other municipalities in the immediate setting shows, according to those interviewed, the weakness of the commerce and services in Montcada i Reixac.

44.2. The Montcada Shopping Centre project hopes to influence this situation and strengthen local commerce from business co-operation and public and private agreements.

45. The residents of Montcada do not truly identify with the city, however, there is a strong feeling of belonging to a district.

45.1. The infrastructural barriers have maintained the segregation between the various districts, which has often led to identification with the district more than with the whole municipality.

45.2. Participation in Montcada is mainly concentrated in festivals such as Carnival, the Parade of the Three Wise Men at Epiphany and the Town Festival. This again makes evident the greater identity and feeling of belonging to the district rather than the city as a whole.

45.3. It is considered important to facilitate local interrelations between districts, both physically - accesses, connections for pedestrians - as well as through information. Currently, Montcada has

a good provision of local media, through the website montcada.org, Montcada Radio and the publication *La Veu de Montcada i Reixac*.

The new immigration from countries outside the European Union: the challenge of cohesion in diversity

46. In recent years, as throughout Catalonia, the number of immigrants from extra-Community countries is growing.

47. Montcada has traditionally been a municipality that receives immigrants.

47.1. The industrialisation-immigration tandem, characteristics of the 1950s to 70s in Catalonia, meant that Montcada increased from 8,656 inhabitants in 1950 to 22,462 in 1970. Therefore, only 30.8% of people aged between 45 and 64 were born in Catalonia, although currently 97% of the children aged between 0 and 14 were born here.

47.2. In 2001, there were 1,209 foreigners, 4% of the total population - this percentage is no different than that of other municipalities. In Barcelona as a whole, in April 2002, it was 5%.

48. In recent years, one has been able to perceive a remarkable increase in people coming from abroad. This percentage of population is no different than that of other municipalities in the Metropolitan Area.

48.1. In 2001, according to the data from the Town Council, there were 1,209 foreigners in Montcada, representing 4% of the total population of Montcada. If we analyse the origin of the population by districts, we see that Can Sant Joan is the one with the highest proportion of people born in the rest of Spain.

48.2. In the entire province of Barcelona, the population of foreign immigrants was, in April 2002, 5% of the total population. In Spain, according to data published by the INE (the National Statistics Institute), the foreign population is 1.5 million residents of a total of 40.8 million people. This is approximately 4% of the total population.

49. The largest group in Montcada i Reixac are from Latin American —Ecuador— and the second largest group are Maghrebis. In any case, we should point out that the data available is not particularly reliable: not all the people living in Montcada are registered at the Town Council, nor do all the people registered actually live here.

49.1. The conditions of economic and legal precariousness, the rejection by some owners or the impossibility to meet the minimum requirements to obtain a rental contract, mean that the foreign immigrant population often live in more precarious housing.

49.2. Questionnaires carried out show that the citizens do not see immigration as a problem for the municipality - for example, they are more concerned about the traffic or the lack of commercial offer.

The image of the city is highly conditioned by negative connotations: a polluted city, a city for passing through, a dormitory city, etc.

50. There is a unanimous opinion amongst the people interviewed about the need to improve the image of the city.

51. Montcada has no attractive features either commercially, culturally or for free time compared to the rest of the municipalities in the area.

52. The image that non-residents usually have is often very negative and associated with environmental problems: they particularly mention the strong visual impact of the cement factory and the problems with traffic jams, particularly on the C-17 (Barcelona - Vic).

53. The need to strengthen elements of identity and to look for references that are currently non-existent, that project Montcada, not just to the municipalities in its immediate surroundings, but also within the city itself, was emphasised.

53.1. As possible symbols that Montcada residents themselves feel could give it this distinction, there are, amongst others: Reixac church, Montcada Castle, the shield of Montcada, Montcada Hill, the Casa de les Aigües and the Rec Comtal.

5. A potential for important economic development is fundamental in the vocation and the industrial tradition

54. The economic activity of Montcada is characterised by a heavy concentration of the industrial sectors, much higher than the average for Catalonia.

54.1. The existence of some important industrial assets, made up by a large number of companies, particularly small- and medium-sized ones, offers Montcada i Reixac a high potential for economic development. 21.9% of local companies belong to this sector, which concentrates 42.01% of the employed population.

54.2. In 1994, the surface area of industrial land was 236 hectares; since then the industrial urban surface area has increased with extensions to the industrial estates of Pla d'en Coll and La Ferreria.

55. In Montcada i Reixac there are more jobs than active population: the importance of industrial estates characterises and singularises it as a centre for employment - mainly industrial - in the Metropolitan and Catalan context.

55.1. The unemployment rate registered in 2001 was slightly higher than the average for Catalonia and practically identical to that of the region. It has reduced to almost half in the last five years.

55.2. In 1996, Montcada i Reixac had 12,754 jobs, whilst the number of employed inhabitants was 9,209.

55.3. This data, although it is linked to very high mobility levels, shows a very moderate problem with unemployment in Montcada, although the labour market cannot be considered to be municipal but metropolitan, as in practice, shown by the levels of self-restraint (38.71%) and self-sufficiency (27.98%).

56. The unemployment rate has decreased greatly in recent years.

56.1. Unemployment has shown a continuing drop since 1986, apart from the 1993-1994 period when it rose, until settling at about 830/840 unemployed people during recent years. Half of the unemployed people belong to the services sector and a third to the industrial sector.

57. The industrial estates are well located, with good infrastructures and a good image. In addition, their proximity to Barcelona and the more moderate land prices are factors that help the business growth, although it is limited as to the availability of space.

57.1. The main danger concerning industrial land is the possible exhaustion of free industrial land

that can be built on. Currently the urban land dedicated to productive activities is very much occupied.

57.2. In view of the high strategic value of Montcada i Reixac, there is the possibility that there could be an occupation of the land dedicated to productive activities by companies that provide little added value and occupy large areas - for example, all the logistics activities, warehouses, etc.

58. Companies with local capital are weak and the offer of services to companies is scarce.
58.1. Despite the fact that the municipality has a large number of companies and jobs - in fact more jobs than the employed population - the business fabric is mainly from outside.

58.2. Business people have come, attracted by the conditions in Montcada as an industrial or logistic centre - its situation in the Metropolitan Area of Barcelona, communications, price of land - without this representing any greater link with the municipality than that determined by the physical space in which they carry out their business activities.

58.3. The offer of services to companies is very poor, despite the fact that the potential demand is very significant due to the industrial concentration there is.

58.4. Local companies export little. Only 13.8% do so, and of this percentage, 8.8% corresponds to the EU and the remaining 5% to extra-Community countries.

59. Professional training is a key aspect for the future. There are significant shortcomings in this area and much potential to be explored.

59.1. In Montcada i Reixac five education cycles are taught; two middle grade ones and three upper grade ones, which are electronic equipment for consumers, administrative management, administration and finances, electro-technical installations and development of computer applications. There are also social guarantee schemes - 20 students in 2001: assistants to painters and maintenance.

59.2. The Adult Education Centre teaches official courses and handicraft workshops and computers, and it holds the Artisan Trade Fair. The professional training given from the Town Council is reduced, with a course of entrepreneurs in 2001 and two occupational courses for the unemployed, with 24 students. Recycling is based in large companies.

60. The commerce in Montcada i Reixac is characterised by offering a response to proximity shopping, particularly concerning food. It hardly attracts shoppers from other municipalities, although on the other hand, a large number of Montcada residents do their shopping outside the municipality.

60.1. To the difficulties small commerce has had, on the whole, to adapt to the changes of scenery that have taken place in this sector, in Montcada we should add those that are due to its urban structure being very fragmented and the proximity of important commercial centres in the surrounding areas. This means that, although we are currently acting to revitalise and renew local commerce through a POEC (Guidance Scheme for Commercial Setups) and other measures, the possibilities of success are limited.

60.2. Montcada and Reixac has more establishments with food and household items than the average for Catalonia, and less clothes and shoe shops. The trends in food establishments and clothes and shoe shops is one of progressive decline. The trend for household items is on the increase.

60.3. The products that are habitually bought in Montcada are fresh food, dry food and everyday food. Items for people, leisure and cultural activities are purchased outside the municipality.

60.4. The factors that the local consumer values most negatively are the lack of variety in the offer of products, the lack of a pedestrian area, the price and parking problems.

60.5. In comparison with the main municipalities that represent commercial competition, this is what has less surface area destined to commerce per inhabitant.

61. The conditions that Montcada i Reixac offers for business activity - proximity to Barcelona, good communication, high industrial density, great potential for demand for services to companies, existence of land that can be built on, etc. - enable us to focus the growth of the business fabric in a selective way and from two different perspectives: the development of existing companies and the creation or attraction of new companies.

61.1. In the first case, the existing business density and the type of companies that are found in the municipality enable an innovative focus, towards improving competitiveness which can be translated into a qualitative improvement for them, which is reflected in the quality of the employment and the improvement of added value and incomes. This is not just an opportunity, but also a need, often not felt, of the companies themselves, particularly the smaller ones, which are numerous.

61.2. In the second case, the availability of land to be built on for business activities is an important differentiating aspect of Montcada, that will enable it to be used selectively, mainly based on making the most of the potential of the demand for services of the existing companies, placing special emphasis on the most advanced services, with a high added value, that at the same time contribute to improving the potential for development of the currently existing industrial companies.

61.3. Despite the fact that the great diversity of companies in Montcada does not enable us to think of actions of a sectorial nature, from a business cluster strategy, the opportunity is clear in those areas of a transversal type which, given the great business concentration in the municipality, enables us to focus them with the starting advantage of the facility of generating scale economies, such as the new computer and communication technologies, external markets, quality management, in-company training, university-company co-operation, the creation of dynamic labour exchanges, advanced services, etc.

[▶ Imatge virtual del projecte de nova Biblioteca](#)

Edició: juny 2004
© Ajuntament de Montcada i Reixac
Oficina Tècnica del Pla Estratègic
Direcció: Juan de Dios Cañete
Secretaria: Rosa Gómez
Consultoria tècnica: Estratègia Qualitat Urbana (E.Q.U.)
Av. de la Unitat, 6
08110 Montcada i Reixac
www.montcada.org

Imatge i comunicació: Montcada Comunicació
Disseny: Ema Publicacions i Publicitat, SCCL
Impressió: Todograp SCCL
Dipòsit legal: B-30754-2004

© Fotografies: Montcada Comunicació, Miquel Alba, Arxiu Municipal

